

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN SEBEPLERİNİN TÜM
YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK ALINMASI GEREKEN
TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

**(10/ 96, 234, 409, 501, 698, 1743, 1747, 1912, 2187, 2203, 2303, 2353,
2389, 2477, 2673, 2675, 2697, 2830, 2976, 2979, 3019, 3109, 3206, 3430,
3476, 3479, 3482, 3484, 3485, 3493, 3504, 3505, 3508, 3510, 3685, 3723,
3918, 3919, 3920, 3921, 3922, 3923, 3924)**

TUTANAK DERGİSİ

7'nci Toplantı

3 Haziran 2021 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Öznur Çalık'ın, üniversiteler ve kadınların akademideki yeri ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A.Yekta Saraç'ın, kadına yönelik şiddetle mücadelede YÖK ile üniversitelerin rolü ve yükseköğretimde kadınlarla ilgili veriler hakkında sunumu

2.- Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Prof. Dr. Semire Ruken Öztürk'ün, üniversitedeki kadın ve toplumsal cinsiyet çalışmaları hakkında sunumu

3.- Koç Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi Direktörü Prof. Dr. Bertil Emrah Oder'in, kadına yönelik şiddet konusunda Merkezin çalışmaları ve UNESCO kürsüsünde yaptıkları değerlendirmeler, atılımları ve gelişmeler hakkında sunumu

4.- Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Toplum Araştırmaları ve

Uygulama Merkezi Müdürü Dr. Zeynep Kevser Şereföğlü'nun, Merkezin kadın çalışmaları hakkında sunumu

5.- Atatürk Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Doç. Dr. Seher Ergüney'in, Merkez olarak kadına yönelik yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN SEBEPLERİNİN TÜM YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK
ALINMASI GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

(10 / 96, 234, 409, 501, 698, 1743, 1747, 1912, 2187, 2203, 2303, 2353, 2389, 2477, 2673, 2675, 2697, 2830,
2976, 2979, 3019, 3109, 3206, 3430, 3476, 3479, 3482, 3484, 3485, 3493, 3504, 3505, 3508, 3510, 3685, 3723,
3918, 3919, 3920, 3921, 3922, 3923, 3924)

7'nci Toplantı
3 Haziran 2021 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu 13.18'de açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Öznur Çalık, Üniversiteler ve kadınların akademideki yeri ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklama yaptı.

YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç tarafından, kadına yönelik şiddetle mücadelede YÖK ile üniversitelerin rolü ve yükseköğretimde kadınlarla ilgili veriler;

Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Prof. Dr. Semire Ruken Öztürk tarafından, üniversitedeki kadın ve toplumsal cinsiyet çalışmaları;

Koç Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi Direktörü Prof. Dr. Bertil Emrah Oder tarafından, kadına yönelik şiddet konusunda Merkezin çalışmaları ve UNESCO kürsüsünde yaptıkları değerlendirmeler, atılımları ve gelişmeler;

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Toplum Araştırmaları ve Uygulama Merkezi Müdürü Dr. Zeynep Kevser Şerefoglu tarafından, Merkezin kadın çalışmaları;

Atatürk Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Doç. Dr. Seher Ergüney tarafından; Merkez olarak kadına yönelik yaptıkları çalışmalar;

Hakkında sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 17.49'da toplantıya son verildi.

3 Haziran 2021 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.14

BAŞKAN: Öznur ÇALIK (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Tuba VURAL ÇOKAL (Antalya)

SÖZCÜ: Çiğdem ERDOĞAN ATABEK (Sakarya)

KÂTİP: Esin KARA (Konya)

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Komisyon üyelerimiz, çok kıymetli Yükseköğretim Kurulu Başkanımız, üniversitelerimizin çok kıymetli akademisyenleri, değerli hocalarım, değerli basın mensupları; toplantımıza hoş geldiniz diyorum.

Toplantı yeter sayımızı var.

Komisyonumuzun 7'nci Toplantısını açıyorum. (*)

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Öznur Çalık'ın, üniversiteler ve kadınların akademideki yeri ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bugünkü toplantımızda hepimizin göz bebeği üniversitelerimizi temsil eden YÖK Başkanımız Sayın Profesör Doktor Yekta Saraç Hocamızı davet ettik ve Sayın Hocamızla birlikte üniversitelerimizden kadın araştırma merkezlerimizle birlikte merkez müdürlerimiz ve kıymetli hocalarımız bizimle beraber ve YÖK Başkanımız Sayın Yekta Hocama hoş geldiniz derken bütün katılımcı hocalarımızı ve arkadaşlarımızı da sizlere tanıtmak isterim.

Yekta Hocamla birlikte çok Kıymetli Profesör Doktor Zeliha Koçak Tufan YÖK Yürütme Kurulu üyesi ve Yürütme Kurulunun kadın üyesi olarak varlığından çok büyük memnuniyet duyuyoruz, kendisine teşekkür ediyoruz.

Profesör Doktor Sezer Şener Komsuoğlu, yıllara mazhar kadın konusunu çalışmış ve birçok platformda da Sezer Hocamla yıllardır panellerde kadını, kadın haklarını ve kadın bakış açısını, kadının güçlenmesi için üniversitelerde de dâhil olmak üzere güçlenmesi için çalışmalarını izlemiş birisi olarak Sezer Komsuoğlu Hocam, YÖK Akademide Kadın Çalışmaları Birim sorumlusu, Sayın Başkanımızın danışmanı ve aynı zamanda da Avrupa Üniversiteler Birliğinde ülkemizin temsilciliğini yapıyor.

Sibel İrkey, YÖK Eğitim-Öğretim Daire Başkanı, Profesör Doktor Gülriz Uygur, YÖK Akademide Kadın Çalışmaları ve Sorunları Birimi, Sibel Şener ve Eda Doğan Kaya Hocalarımızla birlikte YÖK bugün bizimle beraber. Aynı zamanda değerli akademisyenlerimiz, Profesör Doktor Semire Ruken Öztürk Hocamız Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürümüz olarak bugün bizlere sunumlarını yapacaklar. Profesör Doktor Bertil Emrah Oder, Hukuk Fakültesi Dekanı ve Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi Direktörü, Koç Üniversitesinden Kıymetli Hocamız. Doçent Doktor Seher Ergüney, Atatürk Üniversitesinden Hocamız, Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürümüz; Erzurum'dan bize selamlarla geldi. Doktor Zeynep Kevser Şerefioğlu Danış, Toplum Araştırmaları ve Uygulama Merkez Müdürü, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesini temsilen de Hocamızı bugün dinleyeceğiz.

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Ben bütün hocalarıma tekraren hoş geldiniz diyorum.

Kıymetli hocalarım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; demokrasinin, eşitliğin ve medeniyetin yolu çağdaş bir eğitim ve bunu taçlandıran üniversitelerden geçmekte. Üniversitelerimiz kadının statüsünün yükseltilmesinde ve kadına yönelik şiddetin önlenmesinde insan odaklı gelişimin en yüksek temsilcileri. Üniversiteler bünyesinde kurulan özellikle kadın sorunları araştırma ve uygulama merkezlerimiz, Yükseköğretim Kurulumuzun teşvikleriyle kısa sürede yaygınlaşmış ve umut verici bir hâle gelmiş vaziyettedir.

1914 yılından itibaren üniversitelerimizin kapısı kendilerine açılan kadınlarımız akademik hayata küçümsenmeyecek derecede var olmuş vaziyettedir. Ben özellikle kadınlarımızın kendi içlerinde eşitlenmesini çok önemsiyorum. Geçmiş dönemde eğitimin önündeki engelleri kaldırmak adına kadını kadına eşitlemek adına kılık kıyafet sürecini aşmış olmanın gururunu yaşıyorum. Her kadının Anayasa'nın 10'uncu maddesine istinaden ve 42'nci maddesindeki eğitim özgürlüğüne istinaden kadınlarımızın eğitimlerinin önündeki engellerin kaldırılmış olmasını da çok önemsiyorum ve üniversitelerimizin, okullarımızın bu anlamda kapılarının açık olması bizim için de gurur verici, kadınların ilerlemesine çok ciddi manada önayak olacak adımlardır.

Günümüz Türkiye'sinde kadınlarımızın akademide diğer ülkelere nispetle çok daha fazla sayıda -biraz sonra hocalarımız paylaşacak- yer alıyor olması hem yönetim kademesinde hem de akademik anlamda kadınlarımızın rakamsal olarak temsili bizim için çok kıymetli. Akademimiz sadece diğer ülkelerle yapılan mukayesede değil, ülkemizin istihdam verilerine bakıldığı zamanda kadın-erkek fırsat eşitliği noktasında değerlendirdiğimizde çok sevindirici bir boyutta, inşallah daha da idealini hep beraber yakalayacağız.

Yükseköğretim camiamız ülkemizde kadın ve erkek istihdamının birbirine en yakın olduğu sahalardır. Bu tablo kadınlar açısından salt ekonomik hayata katılım olarak değerlendirilmiyor. Ben özellikle kadınlarımızın akademisyen olarak hizmet etmelerini çok önemli görüyorum, bakış açısı olarak katkıda bulunmaları bizim için çok kıymetli. Akademi, ekonomik hayata katılımdan ziyade fikrî, ilmî hayata katılımın bir göstergesi. Bu sonuç gösteriyor ki kadınlarımız başka bazı toplumsal alanlarda istenilen düzeyde temsil edilmiyor olsalar da karar mekanizmalarında katettiğimiz yolu çok önemsiyoruz ama bunların daha fazla yukarıya çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz. Fiziksel ve zihinsel olarak akademideki kadınlarımızın elde ettiği başarıları diğer alanlarda da gösterelim istiyoruz. Bunun için de sizlerin önderlik yapması, üniversitedeki hocalarımızın buna önderlik yapması bizim için çok kıymetli.

Komisyonumuzun 7'nci Toplantısında Sayın YÖK Başkanımız Profesör Doktor Yekta Saraç Hocamız ve 4 üniversitemizin kadın çalışma merkezlerinin değerli yöneticileriyle bir arada olacağız ve özellikle, kadına yönelik şiddetle mücadelede YÖK ve üniversitelerin rolünü, Türkiye'de akademide kadın istatistiklerini, 2006 yılındaki -çok önemli bir belge olan- Başbakanlık genelgesi ve ulusal eylem planları doğrultusunda yapılan çalışmaları, konuya ilişkin farkındalık artırma ve bilinçlendirme çalışmalarını nasıl yapmamız gerektiğini, üniversitelerde kadının insan hakları, kadına yönelik şiddet ve kadın-erkek fırsat eşitliği kapsamında mevcut eğitim müfredatlarını ve programlarını sizlerden, YÖK Başkanımızdan dinlemek isteriz ve bu vesileyle, geniş kapsamlı bu yorumlarınızı, sunumlarınızı dinlemek üzere Kıymetli Hocam YÖK Başkanımız Sayın Yekta Saraç'a sözü bırakıyorum.

Kıymetli Hocam, söz almadan usul açısından arkadaşlarımızı da bilgilendirmek isterim. YÖK Başkanımızın sunumu ve arkasından 4 üniversitemizin sunumu olacak ve ondan sonrasında da soru ve cevaba geçeceğiz. İnşallah, YÖK Başkanımızın sunumu sonrası diğer hocalarımıza da söz vereceğim.

Buyurun Yekta Hocam.

III.- SUNUMLAR

1.- YÖK Başkanı Prof. Dr. M. A.Yekta Saraç'ın, kadına yönelik şiddetle mücadelede YÖK ile üniversitelerin rolü ve yükseköğretimde kadınlarla ilgili veriler hakkında sunumu

YÖK BAŞKANI PROF.DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Değerli Başkanım, değerli vekiller, değerli katılımcılar; öncelikle hem ülkemizin hem de dünyanın önemli sorunlarından birine temas eden, parmak basan, çözümler aramaya matuf olmak üzere kurulan kadına yönelik şiddetin nedenlerinin araştırılması ve gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurulan bu Araştırma Komisyonuna davetiniz için çok teşekkür ederiz. Kendimizi bir ifade imkânı tanındı, bu önemli ama diğer bir husus da Meclisimizin bu konuya verdiği önemin bir göstergesi, bu da güzel bir husus.

Tabii, ben bu sunumda size Türkiye akademisinin bu alanda yaptığı çalışmaları ve yükseköğretimde özellikle kadınlarla ilgili verileri Başkanlığa atadığımızdan itibaren geçen süre içerisinde bu hususla ilgili kısa size bir sunum yapacağım ama sunuma geçmeden önce bir iki noktaya da işaret etmek isterim.

Biz “yeni YÖK” diyoruz, yeni YÖK’ün kendisine has bir yöntemi var yoksa “Yeni insanlar geldi.” diye yeni YÖK değil. Yeni ve yenilikçi gelişmeleri bir de üslubu itibarıyla, yöntemi itibarıyla “yeni YÖK” diyoruz. Biz YÖK olarak şuna önem veriyoruz, mümkün olduğunca çalışmalarımızı ve söylemlerimizi tasarımlar, taslaklar, vizyonlar çerçevesinde entelektüel metinler olmasını değil, somut sonuçlar üreten projeler ve bu projeleri de ileriye matuf olarak değil “Başladık, şu sonuçlar şu süre içerisinde alınacaktır, verilecektir.” şeklindeki bir söylemle götürüyoruz. Bu konuda da bu yapacağımız sunumda da kadınların önemi, toplum hayatı içerisinde ne ifade ettiği, işte bizim göz bebeğimiz olduğu, toplumun kalkınması için kadınların refahının ve çalışma imkânlarının yükselmesi vesaire gibi hususlar değil, yaptıklarımız, somut olan hususlar, eksik veyahut geliştirilmesi gereken hususlar varsa onların sizlerden alınması ama yol yürüyeceğimiz güzergâh somut, ayağımızı yere bastığımız bir süreç olacak.

Tabii, 21’inci yüzyılda artık kadına yönelik tek bir disiplin değil, farklı disiplinlerle kapsamlı şekilde bu çalışmalar yürütülüyor ve bu süreçte akademinin gerek kamu politikalarına gerekse STK’lerin çalışmalarına etkisi de sizlerin malumu. Bu önemli noktadan hareketle Başkan olmamızın hemen akabinde YÖK’te ilk defa Kadın Çalışmaları Birimi kurduk 2015’te, ilk defa kuruldu ve göreve geldiğimizde kadın araştırma merkezleri 58 idi, YÖK kurulduğundan itibaren 58 idi bütün YÖK tarihi boyunca, şu an artık 112. 58’den 112’ye bu kısa bir müddet içerisinde çok ciddi bir “artış” demiyorum, bir sıçrama gerçekleşti. Tabii ki üniversitelerimize özellikle kadına yönelik şiddet, kadın sağlığı, karar mekanizmalarında kadınların alınması yer alması, kadın liderliği, kadına karşı menfi ayrımcılık, bunlarla ilgili üniversitelerimiz çalışmalar yürütüyor.

MYO’lardan mezun olan kız öğrencilerin çalışma hayatına atılmasında ne yazık ki hâlâ istenilen noktada değiliz ama burada önemli bir mesafe katettik ama yeterli değil. Geldiğimiz hiçbir noktayı biz zaten yeterli görmüyoruz, ileriye doğru yürümemiz lazım.

Cinsel taciz ve cinsel saldırıdan arınmış bir akademik ortamın oluşması, bunun zaten üzerinde konuşmamız bile gerekli değil, bunun zaten olması lazım; bu olmuyorsa bu gayritabii bir durum ve bunu bizim yerleştirmemiz lazım. Bununla ilgili üniversitelerimizde birimler kuruluyor ve çalışmalarımız boyunca bizim -biraz sonra işaret edeceğim- bir Türkiye projesi olan YÖK 100/2000 YÖK Doktora Burslarında, yükseköğretimde dijital dönüşüm projelerinde kız öğrencilerin varlığının, sayılarının artması için pozitif bir ayrımcılık da yapıyoruz, bu da bilinsin. Mesela, son olarak bizim yükseköğretimde dijital dönüşümde eğitimcilerin eğitiminde üniversitelerin, orada hocalık yapacak, oradaki insanları eğitecek eğitimcilerin sertifikalandırılmasında biz kota koyduk ve üçte 1 sayısında üniversitelerimize bir kota koyduk “İlla hanım hoca olacak.” dedik. O şekilde üniversitelerde, tabii, alta doğru bu aksetmeye başladı.

Akademideki idarecilik pozisyonlarında daha çok kadın akademisyen yer alması için çaba gösteriyoruz. Bu noktada, tabii, hemen her rektörler toplantısında dile getirdiğimiz hususlardan biri, bize iletilen dekan adaylarının hiç olmazsa birisinin hanım olması yönünde. Buna çok önem veriyoruz ve şimdi önümüzdeki aşamada da rektör yardımcılarında bir tanesinin en azından bir hanım olması gibi bir süreç de başlatacağız diye düşünüyorum.

Bunlar tabii ki bizim yükseköğretimdeki kadın idareci, yönetici sayısının da artmasına olumlu tesir sağlıyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Rektörler de olması lazım Hocam.

YÖK BAŞKANI PROF.DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Değineceğim, dünyada ne, biz neredeyiz, onların hepsine değineceğim.

Sibel Hocam, biz bu hususlarda çok rahatız akademide. Hatta, Türkiye gururla Türk akademisindeki kadın durumunu pek çok platformda dile getirebilir gururla.

Tabii, neden bahsediyoruz? Önce neden bahsettiğimize işaret edeceğiz kısaca. Şu an 207 yükseköğretim kurumumuz var, toplam öğrenci sayımız 8 milyonu aşmış bulunmakta, öğretim üyesi sayımız 90 bin, öğretim elemanı sayısı 180 bin, hızlı bir şekilde artış var ama 8 milyonluk öğrenciyle Avrupa Yükseköğretim Alanı’nda -biz “AYA” diyoruz ona kısaca, malumunuz- orada Rusya’dan sonra 1’inci durumdayız. Burada devlet ve vakıf üniversiteleri ayırımını görüyorsunuz; 207’nin 129’u devlet üniversitesi, 74’ü vakıf üniversitesi ve 4’ü müstakil vakıf meslek yüksekokulu ama kısaca 129 devlet, 74 vakıf üniversitesinden bahsediyoruz.

Şimdi, konumuza yavaş yavaş girmeye başlayalım. Değerli vekillerimiz, Türkiye’nin yükseköğretim alanındaki öğrenci sayılarına baktığımızda, burada ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora derecesindeki oranları görüyoruz. Malumunuz, ön lisans kız öğrencilerimiz daha fazla şu an, lisans bu biraz farklılaşıyor, yüksek lisans farklılaşıyor, doktora da yine yüzdelik itibarıyla -yüzde 49, yüzde 51’le- birbirine yakın oranlarda ama ön lisanstaki ayırım daha bir fazla. Toplama baktığımızda, yekûn olarak, aslında bizim kız-erkek öğrenci sayımızın yarı yarıya olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz, ihmal edilecek bir fark. Burada, tabii ki ön lisans derecesindeki sayının yüksek olması, bize bir başka sorumluluk da yüklüyor, başkaca kurumlarla. O da ne? Ön lisans programları -bildiğiniz üzere- teoriye değil, beceriye dayalı mesleki bir formasyon kazandırmak... Dolayısıyla, bunların iş hayatına hemen dâhil olmasına yönelik birtakım düzenlemeleri de gerektiriyor.

Öğrenci sayılarımıza yıl bazında baktığımızda -işte buraya dikkat etmemiz lazım bizim- 2002 yılındaki kız öğrencilerimizin sayısı yüzde 42; Başkan olduğumuz dönemde bu, yüzde 46’ydı, şu an yüzde 49; yarı yarıya geldi. Sayın Başkanım, buna yıl bazında baktığımızda, buradaki kız öğrencilerin sayısındaki artışın sebebi – tabii, aslında bizim kendi yorumumuz- her şehirde bir üniversite olması, çok önemli, orada birden sıçrama yaptı. Demek ki kızlarımıza biz bir imkân sunduğumuzda, bu imkândan istifade edebilme ve o alana girebilme iradesi var. Her şehirde bir üniversite olması bu kız öğrenci sayısını sıçrattı, artırmadı.

Şimdi, diğer bir husus, yükseköğretim alanındaki öğretim elemanı sayılarına bakalım, burada da farklı durumlar göreceğiz. Profesöre baktığımızda, bu halkalara baktığımızda, yine, erkek profesör oranının kadın profesörlere göre yüksek olduğunu, doçente de yüksek olduğunu, doktora öğretim üyesinde de yüksek olduğunu ama bu 3 halkayı birbiriyle mukayese ettiğinizde, alttan gelenin yani doçent olacak doktora öğretim üyelerinin ve profesör olacak doçentlerin çokluğuna baktığımızda, aslında çok istikrarlı ve anlamlı bir şekilde yukarıya doğru kadın oranının artmakta olduğunu görüyoruz;

bu, yıl bazında da bu şekilde görülüyor. Peki, bu, sadece bu yıl için geçerli olmuş olsa tabii ki denebilir ki: “Bu, durağan bir tablo, fotoğraf.” Hayır, öyle değil. Bu tablo çok önemli bir tablo, başka bir yerde de yayınlandığını sanmıyorum.

Şimdi, 2002 yılındaki profesör, doçent, doktora öğretim üyesi, toplam öğretim üyesi, öğretim görevlisi, araştırma görevlisi, toplam öğretim elemanı sayılarına baktığımızda, hepsinde istikrarlı bir şekilde her bir kalemde, her bir başlıkta -2002, 2014 ve 2021’de, üçünü aldık- istikrarlı ve hızlı bir şekilde artış var. Profesörde yıldan yıla -biraz evvelki tabloda “Profesörler fazla ama erkek oranının çok fazla olması sizi yanıltmasın.” diye onun için demiştim- yüzde 25’ten hızlı bir şekilde yüzde 32’ye çıkmış. Doçente yüzde 32’den yüzde 40’a çıkmış. Doktora öğretim üyesinde yüzde 30’dan yüzde 45’e çıkmış. Öğretim görevlisi sayısında hızlı bir artış var, araştırma görevlisi sayısı bizim için çok önemli. En anlamlı şeye baktığımızda, yükseköğretim zeminini aslında araştırma görevlileri oluşturuyor çünkü onlar aslında öğretim üyesi yani geleceğin bilim insanları oradan çıkıyor. Oraya baktığımızda da araştırma görevlilerinde yüzde 51 yani aslında akademide kadınların daha fazla olduğu bir ortam olacağını gösteriyor; bu böyle, çok istikrarlı bir artış var.

Burada, araştırma görevlisinin içine girmemiz lazım, burada kısaca verdik; 41, 49, 51... Yıl bazında durum ne? Görüyorsunuz, 2002’de araştırma görevlilerinin sayısı yüzde 10’dan yüzde 21’e, daha sonra yine aynı şekilde, hızlı bir artış var. Bu, biraz evvelki söylediğimiz husus.

Şimdi, bir örnek olarak, böyle bizim ifademize çok uygun bir delil gibi özellikle seçilen bir şey değil, alan itibarıyla önemli olduğu için öylesine, hızlı bir şekilde seçtiğimiz alan: Hukuk. Bizim hukuk fakültelerine baktığımızda, 2002 yılında 96 olan kadın öğretim üyesi sayısı, 2014-2015’te 446’ya fırladı. Bu, herhangi bir Avrupa ülkesinde görülen bir artış değil yani bunun bir örneğini aramayın, yok. Günümüz itibarıyla ise 610’a ulaştı. Burada, 2002 yılında kadın öğretim üyesi oranı yüzde 24 iken bugün yüzde 39,5’a ulaştı ama araştırma görevlisi meselesine de baktığımızda, bu yıllara göre baktığımızda, şu an hukuk fakültelerindeki kadın araştırma görevlisi sayısı yüzde 54’e ulaştı yani yaklaşık dört beş yıl sonra hoca sayısı itibarıyla hukuk fakültelerine baktığımızda, kadın hocaların daha fazla olması, hukuk eğitiminin ağırlıklı olarak kadın hocalar tarafından verildiği bir döneme gireceğimizin habercisi.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yüzde 54 mü dediniz?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Evet, yüzde 53 küsur, yüzde 54’e yaklaşıyor.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yüzde 39 yazıyor.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Araştırma görevlilerinin sayısı, yarının öğretim üyesi, doçenti, profesörü. Çünkü aşağıda yardımcı doçente de artış var, doçente de artış var, profesörde de artış var. Bu neden kaynaklanıyor? Bu, araştırma görevlisi havuzundaki şeyin fazla olmasından. Bu, artık kuvvetle muhtemel dedik, aslında bu gelen bir gerçek, önümüze geliyor.

Şimdi, doktora öğrencilerinin dağılımı... Acaba bu başka şeylerle destekleniyor mu? Yani bir durumun tek bir faktörle izahı veyahut bir sebebi, müsebbibi bir mi, ona da bir bakmamız lazım. Doktora öğrencilerinin dağılımı, Türkiye genelinde, erkekler ile kızların oranı, erkeklerde yüzde 47 gözüküyor. Araştırma görevlisinden bahsetmiyoruz, şimdi toplamda doktora öğrencilerinden bahsediyoruz. Tabii, bunlar, bir, akademide yer alırlar; iki, özel sektörde yer alırlar. Artık geldiğimiz noktada, araştırma merkezleri, şirketler vesaire artık doktoralı elemanı yani sadece üniversite diploması değil, daha üstte bir derece istiyor. Burada 52 ama bu, biliyorsunuz, üniversiteler tarafından yürütülen bir süreç, kurgusu üniversiteler tarafından yapılan bir süreç.

Bu tablo... Biliyorsunuz, bizim Türkiye Projesi olan “YÖK 100/2000” adıyla adlandırdığımız bir proje var, YÖK Türkiye için öncelikli alanları tespit ediyor, YÖK tarafından Türkiye’nin kalkınma istikametindeki öncelikli alanları tespit ediliyor. Bu öncelikli alanlarla ilişkili disiplinler arası programlar oluşturuluyor ve her yıl 100 alanda biz... Dünyada ilk defa uygulanıyor, YÖK tarafından uyguluyoruz, ulusal ölçekte bir doktora programı, dünyada ilk defa Türkiye’de uygulanıyor ve biz yeni YÖK olarak uyguluyoruz. Tabii, biz dediğimiz gibi, hayallerimizden bahsetmiyoruz, yaptıklarımızdan bahsediyoruz ve buradaki YÖK’ün kurgusuyla yapılan yani mümkün olduğunca liyakati ve ehliyeti önceleyen, kurgusunun içerisine yerleştirildiği bu programda –ki bu programların çoğu disiplinler arası- kız öğrenci sayısı yüzde 63.

Şimdi, biraz evvelkine bakıyoruz, Türkiye genelinde üniversitelerin yürüttüğü programlarda kız öğrenci oranımız yüzde 47,7 ama YÖK’ün liyakat ve ehliyet üzerinde kurguladığı YÖK 100/2000 Doktora Projesi’ndeki kız öğrenci oranımız ise yüzde 63. Bunun şöyle bir özelliği de var: Bu YÖK 100/2000 Projesi aslında -onun için Türkiye projesi diyoruz- çoğu da hem disiplinler arası hem de geleceğin mesleklerine yönelik. İşte, burada robotikten nanoteknolojiye kadar sosyal branşlarda aynı istikamette pek çok konu da var. Bu geleceğin mesleklerinin öğretim elemanlarını yetiştiren, öğretim üyelerini yetiştiren, bilim insanlarını yetiştiren bu kurguda kızların çoğunlukta olması, geleceğin mesleklerinin aslında kadın hocalar üzerinden yürütüleceğinin de habercisi ama diğer bir habercisi YÖK 100/2000’nin kurgusu, liyakat ve ehliyet üzerinde yapılan bir kurgu olduğunda, kız öğrenci sayısı birden patlama gösteriyor.

Şimdi, biraz evvel sadece işareten ifade ettim, kadın ve aile konularına ilişkin bizim programlarımıza da bakmak isteriz. Bizim pek çok programımız var, yüksek lisans ve doktora programımız var. Üniversitelerimizde 94 yüksek lisans programımız var, 8 doktora programı var. Bu programlarda da 2600 civarında öğrencimiz var. Yani biz, lisansüstü programlarda kadın çalışmaları, kadın aile araştırmaları, kadın ve aile çalışmaları, aile çalışmaları, aile danışmanlığı, danışmanlık, eğitim vesaire değişik adlarda ama çoğu kadın çalışmaları, ağırlıklı kadın çalışmaları adları altında lisansüstü programlarımız var.

Tabii, bizim kadın araştırma merkezleri sayımızda -biraz evvel söyledim- çok hızlı bir artış var. Sayın Başkanım, tabii, Mecliste kadın vekillerimizin girişiyle aslında bize destek verebileceğiniz bir alan var. O alanın da karşılığını biz hemen vermeye hazırız. Kadına şiddetle alakalı biz araştırma merkezleri de kurmak istiyoruz ama kuramıyoruz. Niye kuramıyoruz? Çünkü kanunen bizim araştırma merkezlerimiz uygulama ve araştırma merkezi. Üniversitelerin bazıları kadına şiddet uygulama ve araştırma merkezi diyerek geldi. Biz de dedik ki: Kadına şiddet uygulama ve araştırma merkezi olmaz. Bu hususta biz, araştırma merkezlerinde aslında, sistemde uygulama ve araştırma merkezlerinin de aslında ayrılmasını istiyoruz. Böyle bazı örnekler var, kadına şiddet uygulama ve araştırma merkezi kurma diye durumumuz olmaz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Karşı lafını koyarsanız...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Olur aynı şey.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Efendim...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Karşı lafının koyarsanız her şey çözülür.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Kadına şiddetle karşı uygulama ve araştırma merkezi.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Önlemede, uygulamada, araştırmada...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Ben, Meclise bunu getirelim, birlikte bir iş yapalım demiştim. “Bizimle başkaca konularda da rahatlık sağlar.” demiştik.

Peki, şimdi, akademide kadın...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bir şey soracağım, 58'den 112'ye mi çıktı demiştiniz?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Evet, affedersiniz, bugün itibarıyla 113.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Başkanım, çok havalı geldiniz. Yani Kıymetli Başkanımız, bir kadın rektörün atamasını yaparak gelmiş, bize de onun müjdesini verdi, maşallah var.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Keşke siz atasanız.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Kaç tane rektör atadınız?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Şimdi oraya geliyoruz.

Şimdi, bizim akademide kadın rektör, dekan sayıları... Avrupa Üniversiteler Birliğinin (EUA), Avrupa Komisyonunun şeyinde üst yöneticileri olarak kadın üye ve dekanları aslında birlikte değerlendiriyorlar. Oraya baktığımızda bizim 203 devlet üniversitesinde 255 üst yönetici kadın, vakıf üniversitelerinde ise 39 olduğunu görüyoruz dekan ve rektör sayısı.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Rektör sayısı...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Efendim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Niye rektörü ayırmadınız.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Oraya geleceğim ama şimdiden söyleyeyim: Devlet ve vakıf üniversitelerinde toplam 17 rektörümüz var.

Siz, şimdi diyebilirsiniz ki: 203 üniversitede 17 rektör çok düşük ama Avrupa Birliğindeki ülkelerin 20'sinde hiç kadın rektör yok. Onun için konuşacağım bu konunun aslında sosyal bir tarafı var. Bu hususta biz geri değiliz. Avrupa ortalaması, aslında yüzde 15'e yakın, bizdeki bu oran da yüzde 9 civarı ama yine dediğim gibi Avrupa Birliğinde 20 ülkede hiç kadın rektör yok, bu önemli.

Şimdi, biz dekan meselesini çok önemsiyoruz çünkü dekanlar alta doğru yapılanmayı yaparlar. Rektörler yapılanmayı yapmazlar, dekanlar yaparlar. Bölümler, bölüm başkanlarının seçimleri vesaire hepsi dekanlar üzerinden girilir.

Bu tabloya baktığımızda zihne şu soru -eskilerin tabiriyle mukadder bir soru- gelebilir: "Bu kadın dekanlar herhâlde refahı, kalkınma durumu daha yüksek olan Batı'dadır." Onun da bir dökümünü verelim dedik. Buraya da baktığımızda, doğru bir dağılım olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Güneydoğu Anadolu'da 15 kadın dekanımızın olması, sayısının azlığını değil, fakülte sayıları itibarıyla baktığımızda, bunun oransal olarak yüksek olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz ama hiçbir bölgemizde kadın dekanın olmadığı bir durum yok. Tunceli Üniversitemizde bile -yeni geliyor ama hızlı ve güvenilir adımlarla yürüyor- zannedersen 5 kadın dekanımız var. Yani dediğim gibi biz buralarda çok rahatız.

Bir başka hususu yine ifade etmek isteriz. Türkiye, Avrupa Birliği ve Amerika'daki kadın profesör oranlarına baktığımızda, Türkiye'deki kadın profesör oranının AB ortalamasının üstünde olduğunu görüyoruz. Amerika'ya yaklaştık ama AB ortalamasının üstündeyiz. Kadın öğretim üyesi oranlarına baktığımızda, AB ortalaması yüzde 41. Bunun altında gibi gözüküyoruz ama akademide bu veriler biliyorsunuz, iki sene öncesinden gelir. Aslında bir sonraki sunumlarda, bir dahaki yıllarda biz şunu göreceğiz: AB'nin üstünde, daha çok daha yukarısında. Bunu da böyle, yakın bir tarihteki anekdot olarak söyleyeyim. Bizim, geçen ay Avrupa Üniversiteler Birliği Başkanı Michael Murphy'le bir görüşmemiz oldu, uzunca bir görüşme. Bazı hususlarda sualleri vardı, onlarla ilgili görüşmek istedi. Ben de "Başka bir meseleyi zikrederim, bir de bunu konuşalım." dedim. "Neyi konuşalım?" dedi. Dedim ki: "Akademide kadın. Biz, Avrupa, özellikle Batı Avrupa ülkeleriyle ilgili endişeliyiz." Kadın

akademisyen oranları artmadı, durdu, artık ondalık bir artış var -Türkiye’de hızlı bir artış var- Batı Avrupa ülkelerinde kadınlara yönelik, akademisyenlere yönelik bir baskı mı var? Bu hususta tecrübelerimizi sizinle paylaşabiliriz ama sizin bu durumunuzdan endişeliyiz. “Bu da çağdaşlaşma önünde, bu kadın haklarıyla ilgili bir yere gidip orada tıkanıldığını gösteren bir veri.” dedik. “Durumumuz çok normal.” dedi ama bizim verileri koyduğumuzda, Türkiye’deki verileri koyduğumuzda gerçekten de sadece bir şaşkınlık yaşadı, cevap da veremedi, şaşkınlık yaşadı. Yani buradaki oranımız, bizim oranlarımız gayet iyi.

Şimdi, üniversitelerimizde -biraz evvel söyledik- şiddet merkezi dışında pek çok kadın araştırma merkezimiz var ve bu merkezler ilk defa 1989 yılında kuruldu. Bu merkezler aslında şöyle bir amaca da hizmet ediyor: Üniversitenin toplum için var olması amacına da hizmet ediyor. Yani üniversiteler tek başına kendi içinde başlayıp biten süreçlerin olduğu, yaşandığı kurumlar değil, kamu kaynaklarıyla beslendiği için, kamuya hizmet eden, kamunun sosyal sorunlarıyla da ilgilenen bir yüzünü oluşturuyor bu merkezler. Onun için önemsiyoruz. Bu merkezlerin sayısı... Tabii, bizim amacımız bütün üniversitelerimizde bunun olması yani hiçbir üniversitemizin sarfınazar etmeyeceği, değmesi, dokunması gereken bir alan olduğunu düşünüyoruz bu konunun ama bu artış çok hızlı. Peki, çalışmalara gelelim. Akademik olarak destekleniyor mu, bilimsel olarak bunun bir desteği var mı, bir destek mekanizması var mı? Bu önemli. “Kadın ve şiddet” başlığındaki tez çalışmalarını YÖK olarak biz destekliyoruz, üniversite rektörlerimizle her görüşmede, her toplantıda bunlara doğru bir yönlendirme yapıyoruz ve yaklaşık -342- 51 doktora, 36 tıpta uzmanlık çalışması şu an sisteme kayıtlı. Malumunuz, biz yeni YÖK olarak “açık erişim, açık bilim” politikası koyduk Türkiye’nin önüne. Almanya’yla aynı dönemde başlattık biz bunu, hızlı da gidiyoruz bu süreçte. Burada bizim “şeffaf politikalar” “açık bilim” ve “açık erişim” başlığı altında yürüttüğümüz çalışmalarda tezlerin indirilme sayısına bakalım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Hocam, birazcık hızlanma ihtimalimiz olur mu?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Kadına şiddetle ilgili 2.300 küsur, aile ve şiddetle ilgili 81 bin defa, aile ve kadınla ilgili de 8 bin defa tezin indirildiğini görüyoruz.

Şimdi, bir başka husus, zannedersem, bu önemli, dünyada -tabii, Afrika ve Uzak Doğu’yla rahat söyleyemem ama- bütün Avrupa ve Amerika dâhil olmak üzere, ulusal ölçekte tezlerin indirilebildiği tek ülke var, o da Türkiye. Bunu başardık. Bu neyi getirdi? Bu, şeffaflığı getirdi. Bu, başka neyi getirdi? İnsanlar eş dost şeyiyle, hatır gönülle tez yaptırdığında bunun ortaya konulabilme, ifşa edilebilme durumunu getirdi. Mecliste bu getirdiğimiz öneri için kanuni bir düzenleme gerekiyor idi, bütün partiler destekledi, bütün partilere de teşekkür ederiz. Bunun neticesinde buna ulaşabilirsiniz.

Bir de Sayın Başkanım, bazen zaman zaman bize şöyle sorular geliyor, bazen bir bakanımız arıyor, diyor ki: “Doğu Akdeniz’le ilgili çalışma yapan var mı acaba akademide, isimleri var mı?” “Nanoteknolojide yürüten bir çalışma var mı?” Biz de diyoruz ki: Hem “Android”ler hem “Apple”lar için biz bir şey icat ettik, “YÖK Akademik” diye YÖK’ün bir uygulaması var. Türkiye’de herhangi bir alanda yapılan bir çalışma, proje, bildiri, makale, bunların hepsini ulusal ölçekte görebilme imkânına sahipsiniz. Çok eskiden bunlar “mahrem” “gizli” falan yazılarıyla bildirilirdi ilgili yerlere. Şu an herkes, sokaktaki insan bu uygulamayı indirebilir ve bu çalışmaları görür. Buraya baktığımızda bu konuda 134 proje -sizler de indirdiyseniz buna rahatlıkla erişebilirsiniz, bunların doğru rakamlar olduğunu görüyorsunuz, tabii, artan, sürekli artan- 511 bildiri, 254 makale yazıldığını görüyorsunuz, bu projelerden örnekler veriyoruz, bunlar aynı şekilde bu şeyi indirdiğinizde cep telefonunuza çıkıyor.

Bunlarla ilgili makalelerden örnek, projelerden örnek veriyoruz. Tabii, “projeler” dediğimizde üniversitelerimizin bakanlıklarla iş birliğiyle yürüttüğü projeler, AB projeleri, TÜBİTAK projeleri, kamu kuruluşları projeleri, BAP projeleri şeklinde yürüyor.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından ilan edilen bazı eylem planlarında YÖK’e sorumlu kurum olarak görev veriliyor. Burada da karnemiz çok da iyi, çok hızlı gidiyoruz, zaten pek çok şeyi ilettiklerinde süreçleri başlatmış olduğumuz için tahdit edilen sürelerin çok öncesinde kendilerine iletiyoruz.

Müfredatlar önemli. Aslında bu “kadına şiddet” meselesi -biraz evvel de konuşuyorduk hocalarımızla- biraz eğitimle de kültürle de aile ortamıyla da yani insanın hayatının evresinin sadece belli bir bölümüyle ilgili değil, bütünü kapsayan, okul öncesinden başlayan -tamamlanması, ikmal edilmesi aileden başlayacak- ilkökulda başlayan, orta, lisede başlayan bir süreç aslında. Üniversitede sizin şiddet karşıtı gibi bilinç verme gibi bir durumumuz olamaz, verileni sağlamlaştırma ve kaybetmeme gibi bir durumunuz olabilir. Dolayısıyla, bizim için bu verilenin kaybolmaması yönündeki çalışmalar için müfredatlar çok önemli. Kadına yönelik şiddet konusunu birçok derste konu başlığı olarak önerdik ve girdi üniversitelerimize ve bu başlık da ayrıca bir dersin içeriğinde, bir de müstakil derslerde var.

Cinsel taciz ve saldırıya karşı destek birimleri var üniversitelerimizde, şu an 31 adet var. Bunu çok sesli olarak götürmek istemiyoruz. En nihayetinde bahsettiğimiz konu yani çok hoş bir konu değil. Yani “Sayıyı artırdık.” dediğinizde farklı bir şekilde “Allah Allah, niye bu sayı arttı? Orada ciddi bir sorun mu var?”a da döner. Bunun, tabii seyri içerisinde, birebir sorun gelen üniversitemizde bu birimin kurulması yönünde onları telkinlerle yönetiyoruz. Şu an, tabii, üniversitelerimiz, ayrıca 2012 yılından itibaren de yılda 2 kez üniversiteler arası cinsel taciz ve mücadele çalıştayları yapıyor.

Tabii, malumunuz, Yüksek Disiplin Kurulu var Yükseköğretim Kurulunda. YÖK’le ilgili olarak hâlihazırda da sanılanın aksine tekrarlanan yanlışlar Türkiye’de çoktur. YÖK üniversite öğretim üyeleriyle ilgili soruşturma açamaz, açma yetkisi yok, böyle bir durum yok ama ihraçlarla ilgili hususlarda eğer itiraz ederse ihraç edilen kişi YÖK’ün gündemine gelir. O zaman Yüksek Disiplin Kurulu ona bakar. Öğretim üyeleriyle ilgili soruşturma açamaz YÖK.

Şimdi, buna baktığımızda 2014 yılından bugüne kadar toplam 60 öğretim elemanı için kadına taciz fiiliyle üniversitelerden ihraç talebi geldi; bunların hepsini onayladık. Sadece 8 kişinin delilleriyle ilgili bir tereddüt hasıl olması hasebiyle, bir de tacizin niteliği düşük olduğu için alt cezayla cezalandırıldılar. Yani bir sözlü bir taciz meselesi, o da ispatlanamayınca vesaire... Ama YÖK olarak bakışımız şu: Cinsel taciz sübut bulmuş ise alt cezaya inmeden -hatta ben mümkün olsa üstünü arıyoruz- geldiği gibi biz bunların ihraç işlemlerini tamamlıyoruz çünkü en nihayetinde bu üniversiteler bu milletin kızlarını emanet ettiği, “Annelik, babalık yap, rehberlik yap, bunu hayata hazırla.” diye hocalarına emanet ettiği kurumlar. Burada öğrencilerimize herhangi bir şekilde yan gözle bakılması bile tahammül edemeyeceğimiz hususlar.

SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) – Peki, kaç soruşturma var?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Üniversitelerde şu an sürekli yapıyor, ihraç kararları da geliyor. Mesela, geçen Yüksek Disiplin Kuruluna yine 3 tane geldi, önümüzdeki ay ne geleceğini bilmiyorum. Üniversitelerde yürütülen soruşturmalar anbean bize yansımaz. Yani Adalet Bakanlığının yürüten soruşturmaların tespiti var anlık. Üniversiteden ihraç şeyi varsa ama üniversite soruşturma yaptı diyelim, ceza öngörmedi “Sübut bulmadı bu fiil, böyle bir iddia ispatlanmadı.” dedi. O bize gelmez, onu bilmeyiz biz yani yürütülen soruşturmayı ama ihraç kesinleşti, ceza verildi, bize gelir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Peki üniversitelerde bu şekildeki soruşturmalarda ilgili istatistik var mı? Karar çıkmadan önce bu şekildeki “case”ler ne kadar sayıda?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Her bir üniversite özelinde diyorsunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet özelinde yani toplam bir istatistik var mı?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Üniversite özelinde yok ama şunu yapabiliriz: “Bir ay içerisinde ne kadar açıldı, ne kadarı sonuçlandı?” Bunlar istatistiki bir bilgidir, bunu neticelendirelim ve biz bunu sizlere, Komisyon üyelerine bilgi notu olarak sunalım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sadece cinsel taciz değil, aslında üniversitelerde önemli bir sorun da kadına uygulanan mobbing. Yani bu konuda da bir araştırma var mı, bu konuda bir çalışma var mı?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Hocam, sunumunuzu bitirelim, soruları öyle alalım, olur mu?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Şimdi, çok kısa başlıklarla, 2015 yılında ilk defa Akademik Kadın Çalışmaları Birimini kurduk. KASAUM’larla -kadın araştırma merkezleriyle- ilgili süreçleri hızlandırıyoruz. Araştırma ve inovasyonun daha çok yer alması için birtakım kurumlarla iş birliği içerisindeyiz. Biz, araştırmada kadının oranını daha artmasını istiyoruz, üst düzey kadın yöneticilerin sayılarının ve görünürlüklerinin artmasını istiyoruz çünkü Avrupa’ya göre çok iyiyiz ama çok çok daha iyi olabiliriz.

Burada, pek çok üniversitemizde kadına şiddetin önlenmesi konusundaki etkinliklerden örnekler verdik, paneller vesaire. Yani sistem çalışıyor, sadece söylem değil. Başta da söyledim, biz, tasarımlardan, taslaklardan, vizyonlardan filan bahseden bir kurum değiliz; etkinlikler yapılıyor.

Mezunların alana yönelik akademik ve sektörel istihdam sorunları çok önemli. Bunlarla ilgili kadın çalışmaları toplantıları yapıyoruz ama tabii bu pandemi yüz yüze yapmayı engelledi. Pandeminin bitişinden sonra ilk bunu yeniden yapacağız.

Kadınların mesleki eğitimi ve kadın istihdamı, söylediğimiz hususlar. Bizim bu ihmal ettiğimiz nokta değil yani sadece -biraz evvel sayın vekilimizin dediği- işte, cinsel taciz vesaire değil, kadın istihdamı önemli. Bununla da ilgili Sayın Bakanımızın, Bakanlığı döneminde katıldığı bir söylem.

Üniversitelerimizin kadın rektörlerini zaman zaman Sayın Cumhurbaşkanımız da kabul ediyor, bu da bir teşvik mekanizması oluyor üniversitelerimiz açısından.

Son olarak bir hususu ifade edeyim. Avrupa Birliği -bu önemli, bu önemli. Verileri buraya koymadık ama burada sözlü olarak sizinle paylaşıyoruz- toplumda kadın-erkek fırsat eşitliği bağlamında, biliyorsunuz, çok hızlı bir çalışma yürütüyor, önem veriyor ve “She Figures” adı altında kadın göstergelerini yayınlıyor. Bu sene biz, YÖK olarak, buradaki sürece katılmaya gönüllü olduk “Türkiye’deki ayağı YÖK olarak biz götürelim.” dedik. Lütfen şu oranlara dikkat edin -bu ay yayınlanacak muhtemelen, rapor hazırlandı, şu an teyit ediliyor. She Figures 2021 Raporu yayınlanacak- gerçekten ülkemiz için bir yüz akı, Türk akademisi için: Türkiye’de doktora mezunlarının kadın oranı 2010’da yüzde 44’te iken şu an -Avrupa Komisyonunun onaylayacağı rapor da yayınlanacak bu ay- yüzde 46,9’a çıkıyor; mukayese ekleyebilirsiniz, diğerlerinde de artış varsa. İngiltere’yi de edebiliriz; mesela, bu oran İngiltere’de daha düşük, İngiltere’nin üstüne çıktık. AR-GE alanlarında -biraz evvel söyledim- Türkiye’deki kadın araştırmacılarının oranının artışı... AB ortalaması yüzde 42,3, Türkiye yüzde 43,3; AB ortalamasının üstüne çıktık, Fransa’nın üstüne çıktık. Kıdemli öğretim üyelerinin oranı -onun için ben Batılılarla sürekli görüşürken “Sizin ülkelerinizdeki durumdan endişe ediyoruz.”

diyorum.- Fransa’da yüzde 27, İngiltere’de yüzde 26 ama Türkiye’de bu yüzde 30; çok çok iyi, iyi değil, bu rakamlar çok çok iyi. Akademik yönetim ve idari kadrolarda kadın yöneticilerin oranı yüzde 28’e ulaştı, AB ortalaması yüzde 23; İngiltere’den çok daha iyiyiz.

Pek çok başlık var. Mesela, kadınların ve erkeklerin araştırma fonlarına ulaşma imkânlarında AB ortalamalarının çok üzerindeyiz. Bu Batılı ülkelerin, Batı Avrupa ülkelerinin pek çoğundan akademide kadın noktasında çok daha iyi olduğumuz -inkârı gayrikabil olan veriler- onların da tespitleriyle ortada. Bu ay içerisinde biz bu verileri -çünkü teyit için gönderildi, her ülkeden topluyorlar, sonra yine kendi mekanizmalarından sonra basılacak- büyük bir ihtifalle, toplantıyla, törenle YÖK olarak bunu açıklamayı düşünüyoruz.

Çok teşekkür ederim, sorularınıza hazırım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Yekta Hocama çok teşekkür ediyorum.

Bir kere, bugüne kadar dinlediğimiz kurumlar içerisinde farkındalık yaratarak bir kez daha eğitimin, akademinin toplumlara örnek olması gerektiğini gösterdiniz rakamlarla, verilerle. Kadınlarımıza yönelik hem eğitim almalarını hem de akademideki oranlarının uluslararası platformlarda Avrupa Birliği üyesi ülkelerden çok daha yüksek olmasını, hele doktora öğrencilerimizin 100/2000 Projesi’ndeki yüzde 63,8’lik oranın bizi heyecanlandırmasını, 20 ülkede hiç kadın rektör yokken Türkiye’de 17 kadın rektörün olmasını çok önemsiyoruz ama 207 tane üniversitenin olduğu ülkemizde... Sizin de ifade ettiğiniz gibi her şehirde en az 1 tane üniversitemiz var. Bu bizim için, kız çocuklarımızın okullaşması ve üniversiteye devamı açısından çok önemli ama 207 tane, hele de yüzde 50’lere yaklaşan havuzdaki akademik birikiminizin yönetim kadrosuna da yansımaları gönülden arzu ederiz. Bu vesileyle sözleriniz çok kıymetli.

Her ilde var olan üniversitelerimizde rektörlerimizin 1 kadın rektör yardımcısı olmasını çok önemli görüyoruz. Komisyonumuzun Diyanet İşleri Başkanlığının sunumundan sonra kurumlarımıza en önemli önerisi ve tavsiyesi... Türkiye’de ilk kez bir kadın Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı var ve onunla birlikte hemen hemen tüm illerde 1’er kadın müftü yardımcılıkları. Ve bir kadın bakış açısını Diyanete işliyor olmak, model olarak orayı görüyor olmak memnuniyet verici.

Bugün YÖK Başkanımızın yapmış olduğu sunumlar ve veriler bizim için inanılmaz kıymetli. Herhâlde hiçbir kurumumuzda bu kadar güçlü kadın verisi yok. Bunda da en önemli etken 2015 yılından itibaren -yanlış hatırlamıyorsam- size bir kadın danışmanın gelmiş olması. Kadın danışmanın gelişyle birlikte, Sezer Hocanın gelişyle birlikte bir kadın farkındalığının arttığını görüyorum. Dolayısıyla, yönetim kademesindeki kadınların oranının artması bunu tüm topluma yaymak adına önemli ve yürütme kurulumuzda bir kadın akademisinin olması bizim için kıymetli. Onu da özellikle üniversitelerimizin yönetim kademesindeki kadın temsilcilerini -dekanlar dâhil olmak üzere- takip etmesi adına önemli görüyoruz. Rol model bir kurumsunuz.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Teşekkür ederiz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Bu vesileyle, Komisyonumuzun üyeleri adına teşekkür ediyorum.

Ben, diğer hocalarım sunumlarını yaptıktan sonra bütün arkadaşlarımıza soru sormaları için söz vereceğim ama öncelikle diğer üniversitelerimizin merkezlerini dinlemek üzere Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürümüz Profesör Doktor Semire Ruken Öztürk Hocama sunumunu yapmak üzere sözü bırakıyorum.

Buyurun Hocam.

2.- Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Prof. Dr. Semire Ruken Öztürk’ün, üniversitedeki kadın ve toplumsal cinsiyet çalışmaları hakkında sunumu

ANKARA ÜNİVERSİTESİ KADIN SORUNLARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ PROF. DR. SEMİRE RUKEN ÖZTÜRK - Sayın Başkan, değerli vekiller, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesinden geliyorum. KASAUM Müdürü olarak bir iki ay önce atandım. Hem fakültemde hem de hem de Ankara Üniversitesinde kadın öğretim elemanlarının ve öğretim üyelerinin sayısı erkeklerden daha fazla, bunu da belirtmek isterim. Bu anlamda Ankara Üniversitesi kurumsal bir üniversite olarak belki de gücünü buradan alıyor.

1990’ların başında Ankara Üniversitesinde KASAUM kuruldu. 2019’daki Resmî Gazete’de güncellenen yönetmeliğimize göre amacımız üniversiteye bağlı akademik birimlerde kadın ve toplumsal cinsiyet çalışmaları yürütmektir. Bu bağlamda, çeşitli etkinlik görevleri verilmiştir bize, bunları söyleyebilirim. Tabii ki akademik bir görevimiz var. İlk Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı 1999’da... Daha doğrusu, Ankara Üniversitesindeki ana bilim dalını 96’da açtık. 2011 yılında toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları doktora programını açtık, biraz daha sonra geldi. Fakat kadına yönelik şiddete dair sanırım en önemli verimiz, Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi’ni 2011 yılında imzalamış olmamız ve Türkiye’deki üniversiteler içerisinde sanırım ilk birimin açılmış olması. Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Biriminin Koordinatörü, on yıldır, şu anda da aramızda bulunan Profesör Doktor Gülriz Uygur, Hukuk Fakültesi Öğretim Üyemiz; çok büyük bir deneyim biriktirdi. Eminim sorular olursa... Tacize uğramış ya da cinsel saldırıya uğramış tüm öğrencilere, idari ve akademik tüm personele, tıbbi, psikolojik, hukuki her türlü desteği sunan bir birim söz konusu. Tüm üniversitelerde de gerçekten yaygınlaştırılmasını önemsiyoruz.

Dolayısıyla, kısa sunumumda, özetle; Sosyal Bilimler Enstitüsünde kadın çalışmaları yüksek lisans programı, toplumsal cinsiyet ve kadın çalışmaları doktora programında aktif öğrenci sayımız 60’ı geçiyor. Toplamda 100’ü aşkın tez yönettik. Şöyle tezlerle hızlıca baktığımda, 2020 yılında 2 yüksek lisans, 1 de doktora tezinin kadına yönelik şiddete dair olduğunu gördüm. Tabii, takdir edersiniz, kadın meselesiyle ilgili sadece bu konu yok, başka konularda da çalışan... Çünkü öğrenciler çalışma konularını da kendileri seçiyorlar.

2013 yılından bu yana topluma eğitim vermek anlamında toplumsal cinsiyet eşitliği sertifika programını yürüttük. 2020’ye kadar sürdürdük, pandemi nedeniyle bir ara verdik. Burada 300’e yakın kişiye sertifika programı verildi. Çok farklı alanlardan öğretim elemanlarımız var, Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalında ve KASAUM’da; Tıptan İlahiyata, Dil Tarihten Siyasal Bilgiler Fakültesine, İletişim Fakültesine, Hukuk Fakültesine kadar.

Bir dönem, genç yaşta hayatını kaybeden arkadaşımız için Satı Atakul Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Makale Yarışması açtık, 3 kez bunu gerçekleştirdik. 2009’dan bu yana TR Dizinde indekslenen, taranan, akademik hakemli bilimsel bir dergimiz var, Fe Dergi; onu çok önemsiyoruz. Dediğim gibi, Cinsel Tacize ve Saldırıya Karşı Destek Birimimiz 2011 yılında açıldı. “Kadına yönelik şiddet” konusunun da içinde olduğu bu programda 2013-2020 yılları arasında 300’e yakın kişiye sertifika aldı; çok da olumlu geri bildirimler aldık şimdiye kadar.

Arkasından, CTS’nin broşür ve afişlerinden örnekler görüyorsunuz. Yine arkasından, Ceren Damar için CTS ve KASAUM olarak yaptığımız etkinlikleri, Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle yapılan etkinlikleri görüyorsunuz. Profesör Doktor Serpil Sancar’ın “Eşitlik Kadınların Ne İşine Yarar?” ve Doktor Olcay Karacan’ın “Şiddet Nedir ve Türleri Nelerdir?” yakın dönemde yaptığımız, bu 8 Mart haftasında yaptığımız etkinliklerden örnekler.

Çok yakın zamanda -daha doğrusu bunun süreci var- başvurduğumuz bir proje var. Yine Gülriz Hocamızın yürütücülüğünde Sabancı Vakfına başvurduk kadına yönelik şiddet üzerine hukuki dönüşümü sağlamak için “Kadınların Adalete Erişiminde Dönüştürücü Adalet” başlığıyla. 350’ye yakın kurum ve proje arasında ilk 22 projeye kaldık, temmuz ayında sonuçlarını alacağız. Umarım güzel bir sonuç alırız orada.

Son olarak, KASAUM’la ilgili olmamakla birlikte, Ankara Üniversitesinin çok önemli bir etkinliğini dile getirmek isterim. Kadına Yönelik Şiddetin Suç Failleri Üzerinden Araştırılması İş Birliği Protokolü Adalet Bakanı ile Ankara Üniversitesi Rektörü tarafından mart ayında onaylandı, Senato Salonunda törenle duyuruldu. Protokolün amaçları arasında, kadına yönelik şiddet eylemlerinin ortaya çıkma sebepleri ile suç faillerinin suçu işleme nedenlerinin belirlenmesine dair bilimsel araştırmalar yapmak, şiddet uygulayanların rehabilitasyonları ile mevcut programların yeterliliği ve çeşitliliğinin değerlendirilerek uygun programların önerilmesi ve bu alanda mevzuat değişikliği önerileri geliştirilmesi var. Bu çalışmanın yürütücülüğü Rektör Yardımcımız Profesör Doktor Ayşen Apaydın Hoca yürütüyor ve onun koordinatörlüğünde bu çalışmayı sürdürüyoruz. Dediğim gibi, çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Çok teşekkür ederim dinlediğiniz için.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Semire Hocam, çok teşekkür ediyorum. Biliyorum ki çok kısa zamana çok şey sığdırmak istediniz, çok teşekkür ediyorum.

Çok önemli 2 şey söylemek isterim. Siz, film analizi dersi veriyorsunuz.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ KADIN SORUNLARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ PROF. DR. SEMİRE RUKEN ÖZTÜRK – Sinema alanında, evet Hocam, doğru.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sinema alanında ve biz medyayı da işin içerisine dâhil edeceğiz, medyadan da arkadaşlarımız gelecek. Çok önemli, görerek öğrenilen şiddet, filmlerde, sinemalarda ve dizilerde. Bunlarla ilgili benim yapmış olduğum çalışmalar, araştırmalarda, medyadaki şiddeti araştıran verilere ulaşmakta çok zorlanıyoruz. Böyle bir çalışmanız varsa bizimle paylaşmanızı gönülden arzu ederiz; yoksa, yaparsanız çok başarılı bir iş yaparsınız.

Kadına Yönelik Şiddetin Suç Failleri Üzerinden Araştırılması İş Birliği Protokolü’nü çok önemsiyoruz. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsünden Banu Ergöçmen Hocanın yapmış olduğu sunumda, 2008 ve 2014 araştırmalarında hep mağdur üzerinden araştırmalar götürülmüş ve fail üzerinden hiç araştırma yapılmamıştı. Hem Sayın Aile Bakanımız Derya Yanık Hanımefendi’ye hem de Banu Ergöçmen Hocamıza fail üzerinden araştırmanın yapılmasının da çok kıymetli olduğunu, suçu, şiddeti neden bir çözüm aracı olarak gördüklerini görmek istediğimizi ifade ettik.

Bu vesileyle, Ankara Üniversitesine teşekkürlerimizi iletiyoruz.

Hemen, ikinci sunumu yapmak üzere, Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi Direktörümüz Profesör Doktor Bertil Emrah Oder’e sözü veriyorum.

Buyurun Hocam.

3.- Koç Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi Direktörü Prof. Dr. Bertil Emrah Oder’in, kadına yönelik şiddet konusunda Merkezin çalışmaları ve UNESCO kürsüsünde yaptıkları değerlendirmeler, atılımları ve gelişmeler hakkında sunumu

KOÇ ÜNİVERSİTESİ TOPLUMSAL CİNSİYET VE KADIN ÇALIŞMALARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ DİREKTÖRÜ PROF. DR. BERTİL EMRAH ODER – Çok teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, Sayın Başkan, değerli öğretim üyeleri, değerli uzmanlar; hepinizi saygıyla selvgiyle selamlıyorum.

Bugün, hem Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi bakımından hem de üniversitemizin “kadına yönelik şiddet” konusunda hem merkez çalışmalarımız hem de UNESCO kürsümüz bakımından yaptığımız değerlendirmeleri, atılımları, gelişmeleri paylaşmak üzere burada bulunuyorum.

Öncelikle, Koç Üniversitesi bünyesinde bir merkezimiz ve bir UNESCO kürsümüz faaliyet gösteriyor. Merkezimiz 2010 yılında kurulmuş olan bir merkez ve bizim ana hedefimiz, disiplinler arası bir uygulama ve araştırma merkezi olarak çalışmak. Disiplinler arası felsefimizi hem sosyal bilimler hem sağlık bilimleri hem temel bilimler hem de mühendislik alanına vurgu yaparak pekiştiriyoruz. Dolayısıyla, merkez bünyesinde, bu sözünü ettiğim ve üniversitemizin araştırmacılarından oluşan bir ekip aktif olarak çalışıyor ve özellikle proje temelli çıktıları da üretiyor fakat bunun yanında, uygulama hedefine de uygun olarak kamusal etki ve eğitim programları, konferanslar, paneller, seminer serileri, akademisyenler, öğrenciler, sivil toplum aktörleri, sanatçılar ve politika yapımcılarla iletişim ve iş birliğimizi pekiştiriyoruz.

Bu yansıda gördüğünüz resim, UNESCO ve merkezin iş birliğiyle gerçekleştirilmiş olan, kadının güçlenmesi ve sürdürülebilir kalkınma programına ilişkin. Bu programda 40’ın üzerinde ve dünyanın her yerinden, bizim “Kamboçya’dan Kanada’ya” diye ifade ettiğimiz genç kadın profesyonellerinin yaklaşık bir hafta boyunca hem eğitim programları hem de uygulamayla buluştuğu bir etkinliği paylaşmak isterim.

Bunun dışında, merkezimiz yakın zamanda Pekin+5 çerçevesinde sivil toplum temsilcisi de olarak özel bir akreditasyona sahip oldu ve aslında, Birleşmiş Milletler düzeyindeki bütün toplantılara katılarak politika yapımını uluslararası ölçekte geliştirebilecek bir araştırma merkezi olarak da kabul edildi.

Merkez, bunun dışında araştırma çıktılarıyla da vurgulanabilir ve Koç Üniversitesinin öğretme ve araştırmanın birlikteliğine inanan yapısının yanında, araştırma çok büyük bir önem taşıdığı için ve uluslararası etki gücüne sahip olan seçkin araştırma vurgulandığı için merkez de misyonunu bu noktada sürdürüyor aslında. Bu yansıda gördüğünüz, iki yılda bir yayınlanan, Türkiye’de cinsiyet eşitliğine ilişkin çıktıları derleyen raporumuz, Birleşmiş Milletler insan hakları sözleşmelerinin Türkiye’deki etkisine odaklanan ve burada CEDAW’ı yani Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’ni özellikle irdeleyen uluslararası projemiz, diğer yandan, iş dünyası ve insan hakları programında Birleşmiş Milletler düzeyinde eşitliğin aslında ana akımlaştırılmasına odaklanan rapor çıktımız ve en son olarak İş Bankasıyla birlikte geliştirdiğimiz ve İş Portföy KOÇ-KAM işte, kadın kriter listesi olarak karşımıza çıkan kadın dostu şirketleri sıralayan bir çalışmamız oldu. Bu aslında bir fon programı da yarattı ve buradan desteklenecek olan aslında bir liderlik alt programı olacak ve bir de saha araştırmalarına yönelik olarak ayrıca bir program çıktımız gerçekleşecek.

Burada gördüğünüz yayınlar, araştırmacılarımızın yaptığı yayınlardan bir kesit, Cambridge University Press’le birlikte özellikle kadınların kamusal yaşama katılımı ve anayasa yapıcılığı konusunda ortak bir proje yürütmüştük, onun proje çıktılarından bir tanesini görüyorsunuz. Sağ tarafta da özellikle iş ve aile yaşamının dengelenmesi politikaları bakımından Avrupalılaşmaya odaklanan bir başka Rutlish’tan çıkmış olan yayını görebilirsiniz.

Yine, araştırma yayınları çerçevesinde KOÇ-KAM’ın fonladığı projelerin çıktılarının değerlendirildiği yayınlarımız da oluyor ya da temel, aslında kadın-erkek eşitliğine ilişkin uluslararası yayınların çevirileri veya derleme şeklinde yayınlarla da yolumuza devam ediyoruz. Sağ tarafta da Simon De Beauvoir’ın başyapıtı İkinci Cinsiyet’in Türkçeye kazandırılmış versiyonunu görebilirsiniz.

Burada yaptığımız projelerden bir kesiti sunmayı da düşündük. Bu projelerde kadına yönelik şiddete özel olarak odaklanan çalışmalar olduğu gibi, kadına yönelik şiddeti kesişimsel olarak ele alan çalışmalar da var ki bu ikisini dengeli götürmek, daha bütüncül bir şekilde bu soruna yaklaşmak bakımından önem taşıyor. Söz gelimi, hâlen devam ettiğimiz TÜBİTAK 1002 çalışmamız, yani Covid-19 salgınının kadın akademisyenler üzerindeki etkisi, öznel iyi oluş, ev içi sorumlulukları ve araştırma üretkenliği burada öne çıkan bir proje. Kadın girişimciliğinden kadınların siyasal katılımına, kadına yönelik şiddete ve yasama taramalarına uzanan geniş bir ölçekte araştırmalarımızı devam ettiriyoruz. Bu, özellikle Birleşmiş Milletlerle ortaklaşa yürüttüğümüz ve benim de uluslararası danışman olarak çalıştığım ve ana yararlanıcısının Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu yani KEFEK olduğu proje çok önemli bir projeydi çünkü burada uluslararası insan hakları hukukunun esaslarına, Türkiye'deki hukuk düzeninin uyumuna ilişkin önemli bir raporlama çalışması da yapılmıştı. Sibel Hanım'ın komisyon başkanlığı döneminde bayağı uzun vadeli görüşmelerimiz ve etkileşimlerimiz de olmuştu.

Bunun dışında, aslında tarihsel boyut, arkeoloji, sağlık alanı gibi çok farklı biçim ve ölçeklerde hem şiddet boyutunu kesişimsel olarak ele alan ve hiç düşünmediğimiz noktalarda bile tartıştıran hem de sadece şiddete odaklanan çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Devam eden yansılarda ise yerel yönetimlerle ve Millî Eğitim Bakanlığıyla yaptığımız iş birliğine ilişkin bazı proje örneklerimizi paylaşmak istedik. Burada çocuk ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusundaki hukuksal hükümlülükler ve sorumluluklar konusunda Millî Eğitim Bakanlığı öğretmen eğitimlerini gerçekleştirdik. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi hizmet içi eğitim seminerimizi Sarıyer Belediyesiyle ve Esenyurt Belediyesiyle gerçekleştirdik.

Diğer yandan Sarıyer Kalkınma Eylem Planı bakımından, Kadın Odaklı Çözümler Çalıştayı'mızı yerel paydaşları da dikkate alarak organize ettik. Bunların sayısı çoğaltılabilir ve bütün bu araştırmaları da seçkin uluslararası mecralarda, yayınevlerinde veya dergilerinde uluslararası endeksli olacak şekilde, uluslararası araştırmacılarla da paylaşıyoruz. Devam eden yansılarda buradan bazı kesitler paylaşmak istedik.

Biraz hızla ilerlersem eğer, yine değinmek istediğim bir husus, oldukça cinsiyetçi bir alan olan ve dünya genelinde araştırma profilinde de bu cinsiyetçilik unsuru öne çıkan hukuk ve hukuk eğitimi konusunda hâlen UNESCO kürsüleriyle iş birliği çerçevesinde bir proje yürütüyoruz. Burada kadınların hukuk öğretimindeki yeri, ders kitaplarında cinsiyetçilik ve özellikle yargının cinsiyetçiliği konusuna odaklanan çalışmalarımız devam ediyor ve bu çerçevede UNESCO'nun bir sonraki toplantısında yayınlanacak olan bir kitaba biz de hukuk eğitiminde öğretiminde kadınlar gözüyle bir makale katkısıyla yer vereceğiz.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Yargıyla ilgili mi?

KOÇ ÜNİVERSİTESİ TOPLUMSAL CİNSİYET VE KADIN ÇALIŞMALARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ DİREKTÖRÜ PROF. DR. BERTİL EMRAH ODER – Yargı da var hukuk eğitimi öğretimi de var. Yani bu alan daha az tartışılan bir alan, tabii, sayılar son derece sevindirici ben de Yekta Hocamı dinlerken gerçekten umutla baktım geleceğe. Benim İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde öğrenci olduğum 84-88 yılları arasında sayılar hiç de böyle değildi ve kadın öğretim üyelerinin sayısı özellikle kamu hukuku alanlarında son derece azdı ama bugün İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine baktığımızda bambaşka bir resimle karşılaşıyoruz ve 99 yılında Almanya'da Köln Üniversitesinde doktoramı yaptım, ilk defa medeni hukuk alanında bir kadın profesör olmuştu. Yani dolayısıyla bu sayıların böyle değişmesi, gelişmesi, sadece nicel göstergeli bir belirteç, bir istatistik olarak algılanmamalı. Sadece sayılardaki artış kuşkusuz, başlı başına yeterli değildir ama bu sayıların oluşması için de bu kadar çok zamana ihtiyaç duymamız ve bu noktaya gelmemiz de tabii hem sevindirici

hem de bir yandan düşündürücü. O yüzden de hukuk öğretiminde bu kadınlar meselesi hem bütün dünya ölçeğinde hem Türkiye ölçeğinde büyük önem taşıyor ama özellikle tabii, yargıya ilişkin olarak da benim de kendi araştırma alanım bakımından daha derin tartışmalara, daha derin araştırmalara ve bu tartışmaların sadece siyasal düzlemde veya bir kamuoyu tartışması düzeyinde kalmamasına ihtiyaç var. Burada da hem TÜBİTAK çerçevesinde yapılan projeler hem de özellikle Avrupa Birliği çerçevesinde yürütülen seçkin projelerin çok büyük önemi var ve unutmayalım ki çok uzunca bir zaman sonra ilk defa bu sene çağırısı yapılacak özel bir kadın projesi, Avrupa düzeyinde açıldı. Avrupa’da da en büyük sorun, sosyal bilimler alanında özel bir kadın çağırısının açılmamakta oluşu ve sadece kesişimsel olarak bu konunun ve uygulama projeleriyle sınırlı olarak ele alınıyor oluşuydu.

Biz KOÇ-KAM özelinde ve UNESCO çerçevesinde uluslararası bağlarımızın da çok yerleşik ve güçlü olması ve uluslararası yayınlarda da öne çıkan bir üniversite olmamızı dikkate alarak bir dizi uluslararası etkinlik ile uluslararası kamuoyu ile uluslararası akademiyle buluşuyoruz. Burada Ruth Bader Ginsburg Amerikan Yüksek Mahkemesinin önemli kadın yargıçlarından ve feminist yargıçlarından birinin anısına yapılan “Ginsburg Etkisi”ni araştıran bir örneğin etkinliği, Meksika’daki İnsan Hakları Akademisiyle birlikte düzenledik. Bunun dışında uluslararası Anayasa Hukuku Derneği -ki çok eski, çok köklü bir dernektir- onun bünyesinde oluşturduğumuz bir araştırma grubumuz var ve dünya ölçeğinde siyasal katılım ve anayasacılık, kadın bağlantısını inceliyoruz.

Bunun dışında sizlerle paylaşmak istediğimiz kamusal etki konusundaki çalışmalarımız olabilir ve farklı kuşaklardan kadınları bir araya getiren ve o deneyimleri paylaşan ve kuşaklar arası eşitliği öne çıkaran bir çalışmayı da hâlihazırda kamusal etki bağlamında yürütüyoruz.

Yine, devamlı, Sosyal Ben Vakfıyla yaptığımız araştırmada, saha araştırması ve özellikle gençliğe ve gönüllülüğe odaklanan bulguları paylaşma fırsatını bulduk, bu da sivil toplum iş birliklerimiz arasında yer alıyor. KOÇ-KAM’ın bir blogu var ve blog bir akademik blog ve aynı zamanda bir kamusal etki blogu. Bu blogda da nitelikli araştırmaların çıktılarını paylaşma gayreti içindeyiz; veri temelli düşünme, bilimsel düşünme, araştırma çıktıları üzerinden bütün bu toplumsal, kamusal sorunları kadın-erkek eşitliğine ilişkin tartışma fırsatı yaratmaya çalışıyoruz.

Başka üniversitelerle de paylaştığımız ve çok da soru aldığımız bir uygulama Kadın Dostu Kampüsler Anketi oldu. Bu konu çok çok önemli; sadece üniversiteler için değil, hiç kuşkusuz kentlerimiz için de önemli, kurumlarımız için de önemli, toplumumuz için önemli ama üniversiteler bakımından özel bir önemi var çünkü yurtlar, aydınlatma, sınıf düzeni ve sadece akademinin öğretim üyesi veya öğretim görevlisi okutman gibi öğretim elemanları ayağında değil, idari tarafında da kadın dostu politikaların uygulanması, idari personele ilişkin politikalar, kreş gibi hususları da burada ele aldık.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bertil Hocam, birazcık hızlanmamız mümkün olursa.

KOÇ ÜNİVERSİTESİ TOPLUMSAL CİNSİYET VE KADIN ÇALIŞMALARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ DİREKTÖRÜ PROF. DR. BERTİL EMRAH ODER – Ben diğer etkinliklerimizi özellikle vurgulamayacağım, bunları zaten yansıda sizlerle paylaştık ve ben de kısmen değiştigimi düşünüyorum.

En son yansımıza gelebilirsek orada belki bir duyuru yapmış olurum. Hâlihazırda, kurucumuz olan Çiğdem Kağıtçıbaşı’nın anısına inşa ettiğimiz İnsan Gelişimi Araştırma Ödüllerinin çağırısı devam ediyor. Burada da yine araştırma odaklı olarak genç araştırmacıları seçip, onlara bir fon ayırıp, araştırmalarını destekleyip yolumuza devam etmek istiyoruz.

Hepinize ilginiz için ve sabrınız için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bertil Hocam, çok teşekkür ederim.

Backgroundunuzun ne kadar güçlü olduğunu, nasıl güçlü bir kadın hukukçu olduğunuzu ve kadın konusunda ne kadar çalıştığınızı bilerek davet ettik ve ben Yekta Hocama da bu vesileyle teşekkür ediyorum, önerisi bizim için çok kıymetliydi. Tüm Avrupa Bilim Akademileri Etik ve İnsan Hakları Kuruluna seçilmiş bir kadın akademisyen olarak sizi kutluyorum.

Özellikle, UN Women, UNFPA ve UNDP’yle yapılan çalışmaları da çok kıymetli buluyorum ama bir konunun altını çizmek isterim: UN Women’in Avrupa ve Orta Asya bölge ofisinin Türkiye’ye açılması benim için çok önemli bir süreçti. UNFPA’nın Doğu Avrupa ve Orta Asya bölge ofisinin Türkiye’ye açılmasına vesile olmuş bir kişi olarak UN Women’in bölge ofisinin Türkiye’ye gelmesine de yine, Emine Erdoğan Hanımefendi’yle birlikte Michelle Bachelet’in BM’deki ofisinde yapmış olduğumuz görüşmelerin emekleri var ve UN Women’in bölge ofisinin burada olması, Türkiye ofisiyle birlikte yapılan çalışmalarda hem Meclis olarak bizleri, elimizi güçlendiriyor hem akademisyenler olarak çalışmalarında sizleri, STK’leri de güçlendirdiğini düşünüyorum. UNFPA’le yapmış olduğumuz bir çalışma da şu an “Kadın Dostu Kent” Türkiye’de 14 tane şehir. Bu vesileyle, kadın dostu kampüs gibi kadın dostu üniversitelerinde olması bizim YÖK Başkanımızdan talebimiz. Bu konuda çalışmalarımızın olmasını kıymetli görüyorum. KEFEK’in kurucusu olarak da yapmış olduğunuz çalışmaların şahitliğini yapacağız inşallah.

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Toplum Araştırmaları ve Uygulama Merkezi Müdürümüz Zeynep Kevser Şerefoğlu’na Değerli Hocama... İçimizdeki en genç akademisyenimiz galiba?

Buyurun.

4.- Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Toplum Araştırmaları ve Uygulama Merkezi Müdürü Dr. Zeynep Kevser Şerefoğlu’nun, Merkezin kadın çalışmaları hakkında sunumu

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ TOPLUM ARAŞTIRMALARI VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ DR. ZEYNEP KEVSER ŞEREFOĞLU DANIŞ – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Herkese merhabalar, öncelikle teşekkür ediyorum davetiniz için.

Ben de Sayın YÖK Başkanımın sunumundan çok etkilendim gerçekten, biliyorduk ama hissediyorduk çünkü sahanın içindeyiz fakat bir arada duymakta motive edici. Tabii ki şu an, çok uzun yıllardır kadın çalışmaları sahasında merkezleşmiş kurumları dinledik. Biz henüz üç yıllık bir merkeziz, Toplum Araştırmaları ve Uygulama Merkezi olarak. Peki, evet, bizim kuruluşumuzda Yükseköğretim Kurumunun çok büyük destekleri var, her üniversitede kadın araştırma merkezinin olmasını istemesiyle birlikte biz de üniversitede bir start verebildik. Bu gördüğünüz kütüphane bizim için çok önemli çünkü biz bu kütüphaneye -karşı tarafı da var- üniversitemizde bulunan kadın, aile, çocuk, toplumsal cinsiyete ilişkin bütün kitapları aldık, onun dışında yeni alımlar da yaptık. Üniversitemiz içinde bu konuda çalışmak isteyen herkes bizi buluyor, böylece yeni bir üniversitede bir etkileşim ağı oluşturmaya çalışıyoruz. Bu konuda hem Mütevelli Heyet Başkanımız İsmail Gerçek’in hem Rektörümüz Profesör Doktor Fatih Andı’nın çok çok büyük destekleri var.

Şimdi, ülke sosyolojisini, psikolojisini, dinamiklerini bütünlüklü ve kapsayıcı şekilde ele almaya çalışıyoruz. O yüzden, bugüne kadar yapılmış bütün çalışmalar hakkında konuşmak üzere, önce masaya yatırma çalıştayı yaptık. Bunlara siz elinizdeki sunumlardan bakabilirsiniz, ben de süremi rahat kullanmak adına ilerleyebiliriz diyorum bu çalıştaylar için. Ama sadece şunu söylemeye çalışabilirim bu çalıştaylar adına, hareket alanımızı. Gerçi “uygulama ve araştırma merkezi” değişisi Sayın YÖK Başkanımızın sadece oradaki isim sıkıntısıyla ilgili değildi aslında. Kadın çalışma merkezleri

Amerika’da sadece uygulama motivasyonu ile kuruldu, bugün hâlâ öyledir. Avrupa’da da biz aslında bizimkine benzer kadın çalışma merkezleri, araştırma merkezleri görmüyoruz; daha bireysel yürüyor işler, bir proje ortaklığı yapacağımız zaman bireylerle görüşüyoruz ama biz de hem sahaya inmek hem araştırma yapmak hele böyle yeni oluşan üniversiteler için çok kolay olmuyor, onun altını çizelim. O sebeple, ben yine de sanki ayırsak ve bu konudaki potansiyeli en iyi kullanacak şekilde ihtisaslaşsak mı diyorum. Biz şu anda daha çok sahaya inmeden önce araştırma kısmına öncelik verdik, bu çalıştaylar oradan. Ama en önemlisi, dersler açtık, önce “toplumsal cinsiyet ve edebiyat” diye açılan dersimizi bir süre sonra Rektörümüzün isteği ve desteğiyle bütün bölümlerin seçebileceği “toplumsal cinsiyet tartışmaları” adı altında çok bütünlüklü bir derse evrildi ve az önce gördüğünüz tabloda, aslında, dersin seçim oranı her geçen yıl artıyor ve ilk önce dolan dersimiz oluyor. Ama sadece, münhasıran bu isimde dersler değil, mesela “çocuk edebiyatı” dersinin içinde de bu konuda çocuk edebiyatının toplumsal yaraları, ihmal, istismar, çocuğa bakış açımız gibi... Sadece bir haftalık ders izlencesinin örneğini özellikle koymak istedim.

Bakın, normalde yüksek lisansta “edebiyat ve eleştiri” dersi adı altında görülen bu derslerimizin, tıpkı Bertil Hocamın söylediği gibi, evet, bir hukuk eğitimi var ama bu hukuk eğitiminin cinsiyetlenmiş olması çok çok önemli. Diyelim ki arketip eleştirisiyle ilgili sanat tarihinden, mimarlıktan, edebiyattan öğrencilerimiz ders alıyor ama bu arketiplerde kadının konumu ve pozisyonu, bugüne kadar gelmiş cinsiyetçi dille ilgili de farkındalıklar oluşturuyoruz. Bu gördüğünüz bütün dersler bu bakış açısına göre yeniden yapılandırıldı ve gerçekten çok güzel bir gelişme. Biz doktorada “edebiyat ve cinsiyet” dersi açtık -benim saham edebiyat- burada da göreceğiniz gibi, Osmanlı divan şiirinden tutun da feminist felsefeye, Irigaray’ın ya da işte, postyapısalcıların neler yaptığına kadar bütünlüklü bir bakış açısıyla çalışıyoruz. Bu gördüğünüz afişler bu derslerde, hassaten “Türk romanında modernleşme, kimlik ve imaj” dersini de bugüne kadar ihmal edilmiş cinsiyet meselesini özelleştirerek mesela Cihan Aktaş gibi, Halime Toros gibi yani inancı noktasında biraz daha öne çıkan kadınların edebiyat tarihlerinde Müslüman kadın edebiyatçıları filan diye sıkıştırıldığı bir yerde edebiyatın çifte meşruiyet krizi konusunda ele aldık. Ama aynı zamanda, Zabel Yesayan gibi aslında Türk edebiyatı içerisinde Ermeni kimlikle ama Türkçe olarak yazan isimleri de gündeme aldık. Burada, hassaten çok bütünlüklü bakış açısının önemine vurgu yapmaya çalışıyorum. Tez konuşmalarımızda yani hiç bilinmeyen, Osmanlı sarayında bir Cemile Sultan’dan çok sıradan bir hayata göç hikâyesinde “Müeyyet Selim’in Dünyası”na kadar bu konuda yapılmış tezleri dinliyoruz, özellikle kadın çalışmaları konusunda çıkan sıkıntıları. Bilgilendirme ve farkındalık seminerlerini “tam söyleyişleri” ve “derste misafir var” başlıkları altında yapıyoruz.

Kuruluşumuzun yarısı, aslında yaklaşık yarım dönemi pandemide geçti ama hız kesmedik. Şöyle ki burada da üniversitemizin kurucusu 5 kadın, -Hatice Turhan Sultan bunlardan bir tanesi- buradan başlayarak aslında erkeklığe dair, aileyi konuşmaya dair ya da İslam geleneğindeki kadın tartışmalarına nasıl bakacağımıza dair çok bütünlüklü bir yapıda uzmanları dinliyoruz ve en önemlisi, bu metinlerin hepsi üniversitemizin, merkezimizin ilgili internet sitesinde deşifre olarak yayınlanıyor; bir öğrenci ekibimiz var, öğrencilerimiz bunları deşifre ediyorlar. Gördüğünüz gibi, burada haremden tutun da edebiyat ve hukuka kadar, hukuk ve toplumsal cinsiyete kadar geniş bir perspektif var.

İş birliklerimiz var; biz Kadın ve Demokrasi Derneğinin yaptığı Toplumsal Cinsiyet Adaleti Kongresi’ne bizden başka 5 üniversiteyle birlikte üç dönemdir akademik destek veriyoruz, akademik içerik hazırlıyoruz, onların sivil toplum gücüyle akademik gücü birleştirmeye çalışıyoruz. Bu bütünlüklü yapı, bize pandemi başlar başlamaz, mesela, Pandemi Günlerinde Ebeveynlik diye aslında akademik

bir içerik olarak ürettiğimiz kongreyi bir kitle sunumuna hazır hâle getirip bu yıl 8 Martta hemen yaptık yine Kadın ve Demokrasi Derneğiyle birlikte, Türkiye Belediyeler Birliği ve Ticaret Üniversitesiyle birlikte, çok kıymetli hocalarımızın katılımıyla.

Tarih yazımı bizim için çok önemli, mesela yani tarih yazımı ve kadın meselesine bakabilmek. Ben, mesela, İmam Nedvî'nin çalışmalarını çok önemişiyorum. İsmi duymayanlar varsa 8 bin kadın hadis âliminden bahsediyor, Oxford'da İmam Nedvi. Aslında bu konuda çalışmadığı hâlde elinde bulunduğu bu 8 bin kadın hadis âlimi, Peygamber Efendimiz'in ölümünden sonra, ne yapacağını şaşırmış bize paslıyor yani aslında büyük bir veri var. İsimlere çok detaylı biçimde lütfen bakın. Bu bilgilerden, antik çağda, kadına kadar tarih yazımını konuştuğumuz bir kongre oldu, yakında kitaplaşacak.

Bizi en heyecanlandıran ve burada bulunan hem Ruken Öztürk Hocamızın hem Gülriz Uygur Hocamızın da destek verdiği beş ay, her hafta süren bir okuma programı yaptık. Burada da aslında merkez kurulduğundan beri çok önemsedğim bakış açısıyla bu konuda emek veren ülke inanç, psikolojisi, değeri, kadın hareketi açısından sahada söz sahibi 42 akademisyenimiz bize destek verdi ve biz konuya kimseyi ötekileştirmeden bir tartışma alanı ve gündemi içerisinde böyle her cumartesi saatlerce, uzun uzun konuşarak, birbirimizi anlamaya çalışarak emek verdik ve benim kısa vadede vereceğim müjde de hocalarımızın katkısıyla biz çok geniş çaplı bu programı kitaplaştırıyoruz.

Onun dışında, biz de cinsel taciz ve saldırıya karşı üniversiteler arası iletişim ağına dâhil olduk, yönergelerimizi de çok ince detay hazırladık bizden önceki üniversitelerimizin -teşekkür ediyoruz- yol göstericiliğinde senatomuza sunduk. Birimin oluşturulması da ilk elden hedeflerimiz arasında.

Son olarak da Kadir Has'ın yaptığı son paylaşımdan... Bu yüzde 52 oranında üniversitelerimizde anaokul ve kreş desteği var; bu çok güzel bir oran ama biz henüz onların içinde değiliz ama yeni bir kampüsümüz yapıyor. Yine, üniversitemiz idarecilerimizden sözünü aldık, kreş ve anaokulu kurulmasıyla ilgili de bu kampüste bir başlangıç yapıyor olacak.

Ben, burada, tabii, çok kısa sürede bana destek olan ekibimin adını da zikretmek istedim; çok genç, çok heyecanlı, çok tatlı bir kadro var. Onların ismi de geçsin istedim.

Son olarak, iki şeye değineceğim: Kadına yönelik şiddetle mücadelede bir koordinasyon kurulu var. Cumhurbaşkanlığı tarafından kurulan ve ilgili bütün paydaş kurumların içinde olduğu. Bütün kadın araştırma merkezleri biliyorlardır senede birkaç defa toplanıyoruz. Buranın bizim elimizi kolaylaştıran çok iyi bir ilişkisel ağı olduğu, biz bu konuda iş yapabileceğimiz herkesi yanımızda bulduk.

Bu gördüğünüz hazırlanma ve olayları algılama sürecinden sonra şimdi Üsküdar Belediyesi yeni Kadın Aile Dayanışma Merkezi kurdu ve onunla birlikte biz de artık sahaya iniyoruz. Bertil Hocamın söylediği 2022 Avrupa Birliği Projesi bizim de masamızda fakat Hocam da dikkat etmiştir, bu projeye başvuru için üniversitelerin, toplumsal cinsiyet karnesini istiyor ve üniversite içerisinde bir eylem planı oluşturulmuş mu buna bakıyor. Bu anlamda Sayın YÖK Başkanımızın verdiği veriler ve bugüne kadar ki çaba bizim elimizi çok güçlendirecek. Her bir üniversitenin bunu hazırlamaya hazır hâle gelmiş olması çok daha rahat proje yapabilmemize de imkân tanıyacak diyorum.

Çok çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Zeynep Hanım, çok teşekkür ediyoruz.

Heyecanınız muhteşem ve bu heyecanımızın kadın çalışmalarına yansıyor olması da çok güzel, çok teşekkür ediyorum.

Toplumsal Cinsiyet kitabınızı ben de merakla bekliyorum ve 2022 AB projenizi de takip edeceğiz inşallah.

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ TOPLUM ARAŞTIRMALARI VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ DR. ZEYNEP KEVSER ŞEREFOĞLU DANIŞ – İnşallah.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Şimdi, biraz evvel hocam, öncelikli sırayı size vereceksen Zeynep Hocaya verdim, hakkınızı helal edin.

Şimdi Atatürk Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürümüz Doçent Doktor Seher Ergüney Hocama sözü veriyorum.

Buyurun Hocam.

5.- Atatürk Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü Doç. Dr. Seher Ergüney'in, Merkez olarak kadına yönelik yaptıkları çalışmalar hakkında sunumu

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ KADIN SORUNLARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRÜ DOÇ. DR. SEHER ERGÜNEY – Sayın Başkan, sayın hocam, değerli vekillerimiz, sevgili meslektaşlarım ve mevkidaşlarım; biz doğunun belki de ilk kadın merkeziz. Biz burada neler yaptık?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sene kaç Hocam?

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ KADIN SORUNLARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRÜ DOÇ. DR. SEHER ERGÜNEY – 2012’de kurulduk.

Burada yazılanlar bildiğimiz şeyler. Hocamın da zikrettiği gibi, kadına değer verme veya insani haklara değer verme üniversitelerde kazandırılacak bir alışkanlık değil, bir düşünce değil; yapılan çalışmalar da bunu göstermiş. Üniversitede yapılan bir çalışmada, erkek öğrenciler daha geleneksel düşünürken kadın öğrenciler, kız öğrenciler daha eşitlikçi düşünmüşler. Bunun için de benim her zaman önerim şudur: Buna, biz, okul öncesinden önce başlamalıyız. Okul öncesinde hem ailede hem de şu anda pek çok küçük çocuğumuz çevredeki okul öncesi kurumlara gidiyor; yarım gün, bir gün vesaire. Buralarda, bunların, eğitim sistemlerine, müfredatlarına kadına yönelik şiddeti demeyeceğim orada; insani hakları, insani değerleri orada öğretmeye başlamamız lazım. Bizim yapacağımız şu olur: Üniversiteler düzeyinde yapacağımız projelerde geleceğin babaları olacak üniversitedeki erkek öğrencileri projelerimize katmak. Projelerimize, çalıştaylarımıza, etkinliklerimize onları getirmeyi başarmamız lazım. Bunları başarısak belki ileride bir değişim sağlayabiliriz. Erkek egemen fikrin değişmesi için erkeklere bunları çok önceden öğretmemiz lazım.

Biz merkez olarak neler yaptık bugüne kadar? Kadınların eğitimine önem verdik. Bu eğitimler 8 Mart ve 25 Kasımları sayarsak hem kadın hakları hem kadına yönelik şiddet, ŞÖNİM’lerin tanıtılması gibi etkinliklerimizi biz yaptık. Nasıl yaptık? Biz konferans salonunda etkinlik yapıp kadınları çağırmadık buraya çünkü kadınlar Erzurum’da öyle kolay kolay böyle bir yere gelmezler. Biz ne yaptık? Onların ayağına gittik, Kur’an kurslarına gittik, halk eğitim merkezlerine gittik, ev toplantılarına gittik oralarda sohbet havasında yönetim kurulumuzdaki arkadaşlarla bu işleri yürüttük. Şunu söyleyeyim: Yürüttük diyorum, ben yeni atandım ama bu merkezin kuruluşunda başından beri vardım, yönetim kurulu üyesi olarak vardım, hatta birazdan söyleyeceğim Yakutiye Kent Konseyi Kadın Meclisi Başkanı olduğum dönemde de oranın etkisiyle bazı etkinliklerimizi planladık.

Şimdi, buradaki söylemler çok güzeldi tabii ama ben sizinle bir anımı paylaşmak istiyorum: Bizim kent konseyi ve kadın merkezi olarak çok güzel bir etkinliğimiz vardı; anne üniversitesi etkinliği. Anne üniversitesi ne demek? Önce çok büyük bir şeymiş gibi geliyor ama sonuçlarını görünce gerçekten çok büyüktü. Üniversiteye hiç gitmemiş, okuryazarlığı olan kadınlara 3 dönem biz üniversitede eğitim verdik. Ne eğitimi verdik? Kişisel eğitimlerdi. Eğitimlerimiz çok basitti düşündüğünüz zaman; aile içi iletişimden tutun ergenlik psikolojileri, kadın hakları, kadın STK’leri tanıtıktı, ŞÖNİM’i tanıtıktı vesaireler. Bunlarla bowling salonuna gittik mesela, bir gün dedik dersi kırıyoruz sinemaya gittik.

Bir üniversite öğrencisi ne yapıyorsa bunları yaptık; rektörü gördü, belediye başkanını gördü, bunlara temsili mezuniyet töreni de yaptık. Buraya gelen bir kadına, başka bir vesileyle bir yere geldiğinde dedim ki “Eve dönebilecek misin?” Bize şunu söyledi: “Hocam, ben minibüse bile binmeyi bilmiyordum, sizin eğitiminizden sonra ben Erzurum’da her yere giderim.” Bu bizim için çok önemliydi. Tabii, bu akademik çalışmalar çok önemli ama eğer biz bu kadına bunu veremezsek, bu kadın ne erkek çocuğuna ne kız çocuğuna hiçbir şeyi veremez çünkü kapı dışına çıkmamış bir kadındı bu. Bizim üniversitemize gelmesi bile büyük bir başarıydı onun için. Bunları, biz, burada yaptık. Bunun dışında aile ve sosyal politikalar il müdürlüğüyle birlikte kadın istihdamına yönelik bir çalıştayımız oldu üniversite olarak ve KADEM olarak, onu gerçekleştirdik. Onun dışında da birçok eğitime katkı verdik, radyo konuşmaları, televizyon konuşmaları bunları biz merkez olarak yaptık, karşılamaya çalıştık.

Ben sorular üzerinden de bir şeyler hazırlamıştım ama onlar zaten sunularınızda var, gerekirse de onlara bakarsınız.

Benim son olarak önerim şu: Erkeklerle, kadına yönelik şiddeti demeyeceğim artık, kadın haklarını veya insani hakları ailede öğretmeye başlamamız lazım. Ailede öğretemiyorsak okul öncesinde bu eğitime başlayıp orada yürütmemiz lazım. Bizim en büyük hatamız, tüm toplantılara hep kadınları çağırdık, hep mağdurları çağırdık. Zaten kadın bunu biliyor, bundan rahatsız. O zaman ne yapacağız? Erkeklerle bunu öğreteceğiz, bunun doğru olmadığını onlara öğreteceğiz.

Tabii ki şunu da söyleyelim: Üniversitemizde toplumsal cinsiyet politikamız var cinsel tacizle ilgili olarak. Bunun dışında da bazı fakültelerde -hepsinde diyemiyorum maalesef- toplumsal cinsiyet derslerimiz de mevcut.

Çok hızlı konuştum herhâlde.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Seher Hocam, çok teşekkür ederiz.

Özellikle, doğudan bir ses, doğudan bir akademisyenin sesini duymak...

Teşekkür ediyorum.

Tabii ki eğitimi özellikle, okuryazarlık oranlarımızın düşük olduğu doğu ve güneydoğu illerindeki yapmış olduğunuz Anne Üniversitesi Projesi çok önemli. Söylediğiniz özellikle, ne zaman kadın konuşulsa, mevzubahis kadın olsa konuşanlar hep kadın, sadece konuşanlar değil, dinleyenler de kadın sözünüz ama şunu da unutmamamız gerekir: O failleri de yetiştiren yine bir anne, yine bir kadın. Dolayısıyla, bu faillerin üzerindeki ailenin etkisini, kadının etkisini hepimizin görmesi gerekir. Yani biz o bebeklerimiz, çocuklarımız doğduğu andan itibaren fail olsun diye doğurmuyoruz ama yaşanan süreçte kadınların rolünü erkekler kadar çok önemsiyorum.

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ KADIN SORUNLARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRÜ DOÇ. DR. SEHER ERGÜNEY – Evet, maalesef, tabii ki.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet, kıymetli arkadaşlar, değerli hocam, kıymetli Yekta Hocam; çok teşekkür ediyoruz sunumlarınız için.

Ben, soruları almak üzere -evet, bakıyorum numaralara kimde- Hayati Bey, maşallah bugün en erken sizsiniz. Hemen sözü size veriyorum

Sayın Arkaz, buyurun.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Başta Sayın YÖK Başkanımız Yekta Hocam olmak üzere, tüm katılımcılara, değerli hocalarıma; hoş geldiniz diyorum, teşekkür ediyorum. Sunumlarınız için de ayrıca, çok beğendim, çok etkilendim açık söyleyeyim, çok teşekkürler efendim, sağ olun.

Aziz Atatürk'ün dediği gibi “Gençliği yetiştiriniz, onlara ilim ve irfanın müspet fikirlerini veriniz, hür fikirler uygulamaya geçtiği vakit Türk milleti yükselecektir.” Genç nüfus açısından kalabalık bir ülkeyiz. Gençlerimizin bilim için başvuracakları en büyük nokta, şüphesiz üniversitelerimiz. Bu noktada YÖK olarak size büyük görevler düşmektedir. Bu vesileyle YÖK ve bağlı kuruluşlara, başta üniversitelerimiz olmak üzere, yaptıkları hizmetlerden dolayı teşekkür ediyorum, şükranlarımı sunuyorum.

Gençlerimizin bugün üniversitede alacakları eğitim yarın toplumumuzu şekillendirmek için temel olacaktır. Bu sebeple aile içi kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması için fakültelerde ve yüksekokullarda verilecek eğitim de bilakis çok önemlidir bizim için. Bu konuda 3 sorum olacak hocam.

Birincisi, öncelikle, kadına şiddetin engellenmesi açısından sivil toplum kuruluşlarıyla ve ilgili bakanlıklarla ortak çalışmalarınız var mıdır?

İkinci sorum, kadına şiddet konusunda bilimsel çalışmaları ve yayınları milletimizin tamamıyla buluşturmak için neler yapabiliriz?

Üçüncü sorum, kadına yönelik şiddetin engellenmesine dair konuların yükseköğretim programlarına alınması hakkında bir çalışmanız var mıdır, varsa bu konudaki çalışmalar nelerdir?

Hepinize çok teşekkür ediyorum. Ayrıca, tekrar hoş geldiniz diyorum efendim.

Başkanım size de teşekkürler, sağ olun.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Arkaz, teşekkür ediyorum.

Şenol Hanım, buyurun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Efendim, hepiniz hoş geldiniz, çok teşekkür ediyorum.

Bütün hocalarıma, başta YÖK Başkanımıza yaptıkları sunum için teşekkür ediyoruz. Bilgilendik birçok konuda, çok uzun yani şeye girmeden, irdelenmeden; birinci sorum YÖK Başkanı Sayın Saraç'a: Mobbing ile ilgili bir yaptırımınız YÖK olarak nedir? Sizin de bildiğiniz bir öğretim üyesi hanımefendinin Trakya Üniversitesinde beş yıldır verdiği bir mücadele var, mobbinge uğramış ve her mahkemeyi kazanmış olmasına rağmen üniversitede görevine tekrar başlatılamamış. En son, neticede -yani ret almasına rağmen üniversitenin- polis zoruyla gitmesine rağmen kaydını yaptıramamış. Neticede, YÖK tarafından ifadesi alınmış, mahkemesi devam eder bugün yarın da sonuçlanacak sizden de rica ettiğim, bir kere olsun bu hanımefendiyi, bu hoca hanımı -gümrük konusunda da uzman olan ve yerine getirilen kişilerin uzmanlık yüksek lisansı bile şaibeli olan- bu hanımefendiyi deli, Bakırköy'e kapatma... Aynı zamanda yaptığı yayınların bile intihal olduğu konusunda iddialarla oyalandığı ve bunun gibi çok sayıda kadın-erkek öğretim üyesinin mobbinglere uğradığı, hakaretlere ve iftiralara uğradığı ki -ben de üniversite kökenli olduğum için söylüyorum- çok acıdır ve Türkiye'de mobbing olaylarının en yoğun olduğu kurum üniversitelerdir. Bu yüzden YÖK olarak yaptırımınız nedir? Yani neticede kime gelsin öğretim üyesi? Üniversite dekanlarıyla veya üniversite rektörüyle bu sıkıntıyı yaşayan kişi YÖK'e müracaat ettiğinde dinlenmesin mi Sayın Başkan? Birinci bunu soruyorum.

İkincisi, üniversite hastanelerinde şiddetle ilgili hastaneye başvuran kadınlar için sağlık personelinin yani hem eğitilmiş personelin ve bölümlerin hâlen olmadığı konusunda duyumlar alıyoruz. Bu konuda üniversite hastanelerinde bir çalışma var mı? Çünkü şiddete uğramış olan kadınların ayrı bir psikolojisi var. Herkesin bulunduğu bir yerde muayene olmalarının, dinlenmelerinin doğru olmadığını ifade etmek istiyorum.

Yine, dediniz ki: “Kadın çalışma birimleri 58’den 119’a yükseldi.” Üniversitelerimiz de geçmişte azdı ama daha kaliteliydi. Bugün 207 üniversitemiz var. Ben çalışmalarınızı çok yakından takip ediyorum çünkü partimizin, İYİ Partinin Eğitim Politikaları Başkanıyım. Bunları takip ediyorum, hani, araştırma üniversiteleri, bölgesel yerel üniversiteler konusunda yaptığınız... Bir de 100 konuda 2 bin doktora programını da çok beğenerek izliyorum. İnşallah, başarıya da kavuşursunuz. Zaman zaman size bu konuyu da ifade ettim, gerçekten önemli bir konu ama kadın araştırma, aynen işte, üniversitelerin sayısının arttığı gibi kadın araştırma merkezlerinin ki isimleri değişmiş baktım, böyle çoğu ya toplumsal olmuş ya da aile olmuş, hâlbuki her geçen gün derinleşen bir kadın sorununuz var bizim yani sadece şiddet de değil kadının istihdamda... İşte, tartıştığımız birçok konuda, sosyal hayatta, kültürel hayatta, ekonomik hayatta sıkıntıları var; özellikle de en son kadın cinayetlerinin bu kadar arttığı bir dönemde mutlaka ve mutlaka kadın sorunları merkezlerinin çok iyi çalışması gerekiyor. Nitelik ve nicelik açısından aynen üniversitelerimiz de olduğu gibi değerlendirme yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Zannediyorum, burada Sezer Hocam da akademide kadın çalışmaları birimi sorumlusu olarak danışmanlık görevini yapıyor, ondan da dinlemek isteriz yani yapılan çalışmalar...

Bakın, geçmişte ben de Gazi Üniversitesinin kadın sorunlarıyla ilgili merkezinde başkan yardımcılığı yaptığım için söylüyorum, çok güzel şeyler üretiliyordu. Özellikle ben Ankara Üniversitesine teşekkür ediyorum yani bütün çalışmalarınız o zaman takip ediyordum, hâlen takip ediyorum. Aynı zamanda doktora ve yüksek lisans konusunda çalışmalarınızı yaptırıyorsunuz. Ben bütün üniversitelerde böyle olması gerektiğini düşünüyorum.

Erzurum Üniversitesinden gelen değerli kardeşimize de... Güzel bir çalışma yani anneye bazı şeyleri anlatabilme, öğretebilme, gözüne açabilme... Tebrik ediyorum sizi de.

Koç Üniversitesinin de yaptığı çalışmalar her zaman takdimimizde. Değerli kardeşim çok heyecanlı, çok istekli ama ona da toplumsal cinsiyet eşitliği mi yoksa adaleti mi... Son zamanlarda dikkatimizi çekiyor. Sizlerden “toplumsal cinsiyet eşitliği”nin kavram olarak size neyi ifade ettiğini de öğrenmek istiyorum. İstanbul Sözleşmesi ve İstanbul Sözleşmesi’ne dayalı olarak 6284 sayılı Kanun da -ki İstanbul Sözleşmesi içinde olmayan bazı konular da var- değiştirme yoluna gidildiğinde bu, Türkiye’de kadınların kazanımlarına nasıl bir etki yapar? Ki bunun üzerinde birçok tartışma var maalesef. Artık terminolojinin de değiştiğini görüyorum; bu, beni rahatsız etmeye başladı çünkü terminolojide bazı değişiklikler yapıldığı takdirde işin aslından ne yaparsınız? Uzaklaşırsınız. Yani burada üniversiteyi temsilen bulunan kadın...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şenol Hanımcığım, birazcık...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Evet, ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Farkındasınız, biliyorum ama çok fazla söz var.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Evet Başkanım.

Söylemek istediğim: Burada, üniversitelerimizde kadın sorunları, toplumsal sorunlar vesaire vesaire... İsim çok değiştiği için böyle söylemek durumunda kalıyorum. Sizden de İstanbul Sözleşmesi’nin bu şekilde yürürlükten kaldırılmasının getireceği sıkıntıları, aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki kavramsal düşüncelerinizi öğrenmek istiyorum.

Aslında birçok not aldım ama Sayın Başkan beni uyarıyor, Sayın Başkanım. Çok da sert bir Başkan, zaman zaman böyle sesini yükseltiyor; o yüzden, ben arkadaşlarımın... Ama tabii, onun sesini yükseltmesinden dolayı değil...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Estağfurullah.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Birçok sayın vekilimiz var konuşmak isteyen, onlara da fırsat vermek üzere sözümü burada bitiriyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Çok teşekkür ederim, sağ olasınız.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ben gönülden arzu ederim ki uzun uzun konuşalım ama zaman ekonomisini de iyi kullanmamız gerekiyor.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ya, Başkanım, yalnız, gerçekten, bu konuda sürekli toplantılarda “zaman ekonomisi” diyoruz ama bu zaman konusunda bir adım atmamız lazım biz de. On yedi gün kapanmada süreden düştük, buna ekleyelim örneğin. Gelenin ya toplantısı var ya bir yere yetiştiriyor. Sorular havada, cevaplar...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yok, yok.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şimdi, ben 10 sayfa hazırlamışım, YÖK’e çok sorum var. Hazır da bulmuşum...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yazılı veririz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yazılı tatmin olmuyorum çünkü ne olmuyor? Karşılıklı müzakere olmuyor. Verdiği cevaba yeni bir soru doğuyor.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Suzan Hanımcığım, hemen sözü verelim, zaman ekonomisini iyi kullanalım.

Neslihan Hanım, buyurun.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Teşekkür ediyorum.

Çok kıymetli akademisyenler, hoş geldiniz.

Her birinize sunumlarımız için ayrı ayrı çok teşekkür ediyorum, çok kıymetliydi.

Sayın Başkan, kayıtlara geçmesi adına önce şu değerlendirmemi Komisyonumuzla paylaşmak istiyorum: Yükseköğretim Kurulu 12 Eylül darbesini yapan iradenin mirasıdır ve o miras bugün siyasi müktedirlerce devralınmıştır, üniversitelerin baskı altına alınmasının aracı olarak kullanılmaktadır.

Üniversitelerimizin, bilimsel gerçeklik arayışının merkezi, doğru bilginin nesnel bir şekilde savunulabildiği alanlar, bilginin toplumla özgürce paylaşılabilirdiği bilim yuvaları olması gerekirken yaklaşık otuz yıldır YÖK bunun önünde duran en büyük pranga olmuştur. Dolayısıyla, kuruluş felsefesi, varlık nedeni bu olan bir kurumdan kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda önderlik yapmasını ben şahsen beklemiyorum. Aslında Sayın Başkan da Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi’ni durdurup bu konuda yayımlanan Tutum Belgesi’ni çöpe atarak YÖK’ün bu konudaki duruşunu bütün dünyaya gösterdi.

Bakın, Komisyonumuzun kuruluşuna, kurulmasına sebep olan “kadına yönelik şiddet” olgusunun temelinde cinsiyet eşitliğinin toplumsal zeminde sağlanamaması yatıyor. “Toplumsal cinsiyet eşitliği” kavramı yıllardır kadınların yürüttükleri mücadelenin sonucunda hükümetlerin gündemine girmiş ve bu konuda hükümetler adım atmak zorunda kalmıştır. YÖK de özellikle Özgecan Aslan cinayetinin ülke çapında yarattığı büyük tepki sonrasında bu adımı atmıştı, sonra birdenbire karar değiştirdi.

YÖK, projenin toplumsal değerlerimiz ve kabullerimizle mütenasip olmadığını ve toplumca kabul görmediğini keşfetmiş -zira, Sayın Başkan böyle söylüyor- devamında, Tutum Belgesi'nde güncelleme yapacaklarını ifade etmiş. Benim de buna ilişkin iki sorum olacak: Birincisi, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi'nde ve o projeden hareketle hazırlanmış olan Tutum Belgesi'nde toplumsal değerlerimiz ile kabullerimize aykırı olan neydi? Yani toplumumuzda cinsiyet temelli bir eşitsizlik kabulü mü var? Bir cinsin diğerine üstünlüğü, hamiliği mi söz konusu? İfadelerinizi net biçimde Komisyonumuza anlatır mısınız Sayın Başkan?

İkinci sorum: İki yıl önce yaptığımız o açıklamada “Tutum Belgesi'nde ‘toplumsal cinsiyet eşitliği’ kavramı çıkarılarak güncelleme yapılmasına ilişkin çalışmalar son aşamasına gelmiş olup yakında üniversitelerimizde duyurulacaktır.” diyorsunuz. Özgecan Aslan cinayetinin ardından iki üç ayda sıfırdan yazılan bir Tutum Belgesi iki yıldır nasıl güncellenemiyor? Bunu Komisyonumuza izah ederseniz sevinirim.

Bir de üniversitelerimizde kadın hakları konusunda çalışan akademisyen kadın arkadaşlarıma bir sorum var, hepiniz tek tek cevaplayabilir misiniz: Acaba İstanbul Sözleşmesi'ni feshetme girişimi kadına yönelik şiddeti nasıl etkiler? Bu konuda da bilgi verirseniz çok mutlu olurum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Neslihan Hanımcığım, bütün akademisyenlerimize tek tek yeniden söz vererek sabaha kadar buradayız.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Öyle mi? O zaman yazılı cevap da verebilirler.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Olsun, biz merak ediyoruz.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Bugün Genel Kurul yok Sayın Başkanım.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Merak ediyoruz, lütfen...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bugün Genel Kurul yok. Bugün benim MKYK'm var saat dörtte.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Şenol Hanımın da oluyordu MKYK'si, Şenol Hanım da katılamamıştı.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır, Şenol Hanım bırakıp gidiyordu ama ben gidemiyorum.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Gitmeyin.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Öyle yapıyorum, şu an buradayım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Belki cevap vermek isteyen olur yani en azından duymak isteriz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hayır, şöyle: Hangi hocamıza soruluyorsa onun cevap vermesini arzu ederiz.

Sayın Taşcier, buyurun.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli hocalarımız; ben de sunumlarınız için her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum ve çok kıymetli buluyorum.

Benzer soruları tekrar etmeyeceğim ama şunun üzerinden geçmek gerekiyor: Evet, akademiye kadın sayısının artıyor olması hepimiz için sevindirici ve ümit verici ama en büyük sorunlardan bir tanesi de yönetim kademelerinde yeterli sayı olmaması. Belki, evet, dünyada yani 20 Avrupa ülkesinde

olmayışını söylediniz ama mesela bize geçen sene sorduğumuzda 16 kadın rektör sayısı... Bir yılda sadece 1 kişi artmış, 17 olmuş. Yıllık olarak kadın akademisyen sayısı, kadın öğretim üyesi sayısı bu kadar fazlayken yönetici sayısının bu kadar yavaş ilerliyor olması... Çok düşük bir oran.

Yine, toplumsal cinsiyetle ilgili arkadaşlarım bu soruyu sordular ama ben de sizin “toplumsal cinsiyet eşitliği” kavramını nasıl tanımladığınızı merak ediyorum ve “evrensel insan hakları” kavramını nasıl tanımladığınızı merak ediyorum açıkçası çünkü bunlar evrensel değerler. Geçen hafta Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı kendine göre bir tanım yaptı ama evrensel değerler uzun bir mücadeleden sonra yazılan birikimlerdir, dolayısıyla da kişilerin görüşü şüphesiz önemli ama herkesin görüşü nedeniyle yarın öbür gün biri de “Ben buna katılmıyorum.” dediğinde nasıl bir tutum izleyeceğiz?

Yine, üniversitelerde maalesef erkek akademisyenlerin kadınlarla ilgili söylediği, bulunduğu makamlara yakışmayan söylemleri var. Bunların bazılarının istifa ettiği, bazılarıyla ilgili işlemler yapıldığını biliyoruz ama -mesela aklıma gelen, uzay bilimleri fakültesindeki dekan istifa etti sonradan; işte, kadın bir adaya yerel seçimde oy vermeyeceğini söyledi- siz YÖK olarak akademisyenler içerisinde -sürekli eğitim olur ya da başka bir ad olur- toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili bir eğitim vermeyi düşünüyor musunuz, bununla ilgili bir planınız var mı? Çünkü bu eğitimciler milyonlarca öğrenciyi eğitiyor, kullandıkları dilin bile son derece önemli olduğunu düşünürsek sizin bu anlamda somut bir adımınız var mı?

Sayın Başkan da benim değerli meslektaşım, eczacılık fakültesiyle ilgili bir soru soracağım ama yine bu konuya bağlayacağım. Neden? Dün itibarıyla bir eczacılık fakültesi daha açıldı. Daha önce 8 iken yirmi bir yılda 48 yeni eczacılık fakültesi açıldı. Ben şunu merak ediyorum: Sayı olarak en çok kadınların tercih ettiği bir meslek ama sonrasında mesela, Sağlık Bakanlığının İnsan Kaynakları 2023 Vizyon Belgesi'ne göre 2023 yılına kadar eczacı ihtiyacı 32.900 iken şu anda bu sayı 41.552. Bu ne demek? Plansız açılan her üniversitenin istihdam sorunu gibi bir sorunla karşı karşıya kalacağının göstergesi. Bu okuldan mezun olan kişilerin istihdamla ilgili bir sorun yaşayacağını düşünüyor musunuz? Bu fakülteleri neye göre açıyorsunuz?

Ve bir diğer soruyu da buna bağlayacağım, şunu çok merak ediyorum: Mesela, bize, özellikle genç işsiz konusunda çok ciddi bir sayı artışı var ülkemizde ve gelen genç arkadaşlar hep şunu söylüyor: “Ne iş olsa yaparız.” Birçoğu üniversitede lisansı tamamladıktan sonra “araştırma görevliliğine”(**) devam ediyor çünkü “İş bulamıyorum.” diyor.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ - Özür dilerim, sözünüzü kestim.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) - Rica ederim.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ - Bunların hepsi çok zevkle cevaplandıracağım şeyler ama vakitle sınırlı değilsem...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Değiliz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Değiliz. Yani bunlar çok kıymetli çünkü.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Sayın Gamze Taşcier karar verdi, vakitle sınırlı değilsiniz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Değiliz Başkanım, olmamamız lazım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yok öyle bir şey Kıymetli Başkanım.

**

Bu ifadeye ilişkin düzeltme bu toplantı tutanağının ...'inci sayfasında yer almaktadır.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Çünkü, gerçekten -ben geçen ki toplantıda söyledim- eğer biz buradan bir sonuç üretmek istiyorsak bu müzakere ortamını yaratmak zorundayız. Aksi takdirde, ben zaten bireysel olarak bu soruların cevabını bir şekilde öğrenirim ama çözüm üretemeyiz.

Hemen bitiriyorum, son.

Burada, araştırma görevlisi mesela, profesör, doçent kadın oranları 35, 40, 45 gibi rakamlarken, araştırma görevlilerinde bu sayının yüzde 50'nin üzerinde çıktığını görüyoruz. Yani böyle bir araştırmanız var mı, onu merak ediyorum. Kadınların istihdam sorunu yaşadığı için akademiye, araştırma görevliliğine devam ettiğiyle ilgili bir neden var diyebilir miyiz, yani böyle bir araştırma var mı ya da yapar mısınız, onu merak ediyorum.

PROF. DR. SEZER ŞENER KOMSUOĞLU – Daha çalışanlar. Araştırma görevliliğine girerken bir dolu sınava giriyorlar, daha üstün notlar alıyorlar, daha akıllılar, beyinleri daha gelişmiş, takır takır konuşuyorlar, jüri de onları alıyor.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Şüphesiz. Ama şöyle: Bize gelen genç arkadaşlarımız hep şunu söylüyor “İş bulamadığım için bari boş oturacağıma gidip araştırma görevlisi olarak tez yazıyım, şunu yapayım.” ifadelerini kullanıyor. Kadınlar için bu sayıda, araştırma görevlilerinde biraz fazla artış var. Böyle bir çalışma var mı ya da düşünüyor musunuz?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK - Sayın Taşcier, çok teşekkür ediyorum.

Kıymetli Başkanım, Gamze Hanım'ın söylemiş olduğu, kadın akademisyenlerinin rakamsal fazlalığı, kadınlarımızın özellikle başarılarının en önemli göstergesi; bir. İkincisi de bütün kadın çalışanlar bu kavramı hep kullandı, “cam tavan sendromu” yönetim kademesi için geçerli ama akademik kadro için cam tavan sendromunu akademisyen kadınlarımız aşmış vaziyette. Bunun vesilesiyle de bence -benim şahsi kanaatim olarak söylüyorum- kadınlar isterse başardıklarını akademiye çok net göstermiş vaziyetler. Biz diğer temsil makamlarında da o cam tavan sendromlarını kaldırmış olursak inanıyorum ki yönetim kademesi için talepleri artacak. Dün siz yoktunuz, Milli Eğitim Bakanımız çok önemli bir şey söyledi, özellikle 17 bin tane okulumuzda kadın müdürümüz varmış ama “Kadınlarımız talep etmiyor.” dedi ve bu talebi artırmak için akademik kadrolarda talebe gerek olmadan, başarılarıyla birlikte akademisyenlik geliyor, bu da onları burada kalmaya itiyor ve o göstergelerin yükselmesine vesile oluyor.

Sayın Taşcier'e ben teşekkür ettim.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Sayın Başkan, bir şunu unuttum: 21 kişilik YÖK Yönetim Kurulumuzda neden sadece tek bir kadın var? Bir de bunu sorayım Başkanım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Heh, evet, buna katılıyorum, Ben de Gamze Hanım'a katıldım yani Hocam.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Denetleme Kurulu da öyle.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet, Sayın Şahin'e de katıldım.

Kıymetli Başkanım, Komisyonumuzun en genç üyesi Sayın Bankaoğlu, en genç milletvekillerimizden birisi.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de bugün burada biraz heyecanlıyım, sadece bir milletvekili olarak değil, aynı zamanda bir öğrenci olarak da bulunuyorum, onu da ifade edeyim, heyecanımı bağışlayın.

Sayın Başkan, konuşmama başlarken geçtiğimiz yıllarda katledilen Aydın Üniversitesi öğretim görevlisi Aylin Sözer, Munzur Üniversitesi öğrencisi Gülistan Doku ve Gazi Üniversitesi öğrencisi Şule Çet'i hatırlatmak istiyorum, cinayete kurban giden, katledilen kadınları. Acaba bu davalara YÖK tarafından aktif bir şekilde katılım oluyor mu, takip ediyor musunuz davaları ya da müdahillik söz konusu oluyor mu, olmuyorsa nedenini öğrenebilir miyim?

İkincisi, üniversitelerdeki bu cinsel taciz, saldırılar ve mobbing olayları. Bu konuda Amerika'da, İngiltere'de ve Avrupa Birliğinde çeşitli araştırmalar var bilimsel şekilde. Bizde de, Türkiye bakımından da bir veriye ihtiyaç var ama yayınlanmış bir veriyi göremiyoruz. Bir yerde okumuştum, Hacettepe Üniversitesi ve Koç Üniversitesinin bir araştırması olduğuna ilişkin ama yayımlandı mı, var mı? Bu konuda da belki bir bilgi rica edebiliriz. Bu konular YÖK tarafından sürekli bir şekilde takip ediliyor mu? Bu olaylar olduktan sonra acaba üniversite yönetimlerinin olayların soruşturulmasına, etkin soruşturma yürütülmesine ilişkin YÖK tarafından bir yöntem öneriliyor mu, sunuluyor mu, bu anlamda herhangi bir önleminiz var mı?

Bu cinsel tacizi ve saldırıyı önleme birimlerinden bahsettiniz, "31 tane var." dediniz. Bunun fazlaştırılmasını düşünüyor musunuz? "Bu merkezler çalıştaylar düzenliyor." dediniz. Biraz daha açabilir misiniz faaliyetlerini?

Bir başka konu, Sayın Cumhurbaşkanı, Japonya'ya yaptığı bir seyahatten sonra "Kadın üniversiteleri açabiliriz, açmalıyız." şeklinde bir öneride bulunmuştu. Biz "Kadın-erkek eşitliği olsun, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayalım, bunu ana akımlaştıralım." derken, bu ayrımın bir anlamı var mıdır? Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz, onu merak ediyorum.

Yine bir hatırlatma daha, 2017 yılında, kadınlarla tokalaşmayı ateş tutmaktan daha korkunç olarak söyleyen bir rektör vardı, ondan bahsetmek istiyorum. Kendisi bu açıklamayı yaptığında Adıyaman Üniversitesi Rektörüydü ancak tepkilere rağmen 2019 yılına kadar görevine devam etti ancak görev süresi sona erdiğinde rektörlüğü bitti. Bir kere, bir rektörün böyle bir açıklama yapması hiçbir şekilde kabul edilemez ama kadınlarla tokalaşmayı dahi fobi olarak gören bir kişinin bu açıklamayı yapmasından sonra görevinden azledilmesi gerekmez miydi, onu merak ediyorum.

Bir diğer fobiyi de, ne yazık ki, toplumsal cinsiyet eşitliği kavramı üzerinden YÖK kurumunda görüyoruz. 2016'da yaptığınız, çok daha güzel yaptığınız bu Yükseköğretim Kurumları Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi'nden bahsediyorum, arkadaşlarımız da bahsetti. Sonrasında ne oldu? "Toplumsal cinsiyet eşitliği" lafının kültürümüze uymadığı çıkarımını yaptığınız. Bu çıkarımı yaparken acaba herhangi bir bilimsel kaynaktan faydalandınız mı? Bu toplumsal cinsiyet eşitliği kavramı korkunuz, bana, acaba kurumunuzda da kadına yalnızca aile çerçevesinde bakan, aile içinde olsun olmasın, kadını bir birey olarak tanımlamayan bir şekilde düşündürücü geliyor. Acaba böyle mi düşünüyorsunuz gerçekten, kadını sadece aile içerisinde mi görüyor YÖK de? O yüzden "toplumsal cinsiyet eşitliği" kavramı bir akademisyen olarak sizi neden ve nasıl rahatsız etti? Bunu bir kez daha sormak istiyorum. Bu Tutum Belgesi'nin bir diğer önemi, yükseköğretim kurumlarında cinsel taciz ve saldırıyı engellemeye ilişkin maddeleriydi ve toplumsal cinsiyet eşitliği fobisine ne yazık ki bu belge kurban gitti.

Yine, bir diğer önemli belge de İstanbul Sözleşmesi'ydi, üniversitelere cinsel taciz ve saldırıyı önleme konusunda sorumluluklar yüklüyordu. Ona da yalnız, tek bir kişinin kararıyla bir gecede feshetme girişiminde bulunuldu. Peki, şimdi, elimizde yükseköğretim kurumlarında bu tarz saldırıları önlemek için herhangi bir belge, yönetmelik filan bir şey var mı? Bunu merak ediyorum.

Birkaç önerim olacak ama önerilerimi sunmadan önce bir veri meselesine değineceğim, siz de sunumuzda bazı veriler verdiniz, buraya gelen her kurumla da tartışıyoruz. Sitenizde bu verileri biraz daha düzgün paylaşırsanız ve kaynak gösterirseniz çok iyi olur. Yani nereden alıyorsunuz verileri, TÜİK'ten mi alıyorsunuz, kendi verileriniz mi? Bunu paylaşmanız mümkün olur mu?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hocam, Aysu Hanım bunları öğrenci olarak soruyor yani.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Devam edelim.

Yok, kaynağı nereden aldığınızı merak ediyorum.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – YÖKSİS.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Mesela, “Avrupa’daki 20 ülke” dediniz, doğru mu anladım? Avrupa Birliği 27 ülkeden oluşuyor. Sanırım siz bu verileri Avrupa Üniversiteler Birliğinden aldınız. Yüksek kademedeki kadın çalışan öğretim görevlisi sayısından bahsederken... Bu birliğin içerisinde Lübnan, Ermenistan, Rusya, Gürcistan gibi ülkeler de var. Onu bir açıklarsanız sevinirim.

Bir de şu var: Lisans pozisyonundaki yüksek kız öğrenci oranını yüksek pozisyonlarda, lider pozisyonlarda, karar alma mekanizmalarında göremiyoruz. Mesela, bu rektör meselesi var. Bir araştırma yaptım devlet üniversitelerimizde kadın rektör oranı yüzde 5 -sanırım sunumuzda yoktu- vakıf üniversitelerimizde bu oran yüzde 12. Şimdi, bu örnekten hareketle şunu sonucu çıkarabiliriz: Birincisi, bu oran, daha iyi olduğumuzu iddia ettiğimiz Avrupa ülkelerinden aslından daha geri. Avrupa ülkelerinde, Avrupa üniversitelerinde bu oran yüzde 15. İkincisi, kadın rektör oranı devlet üniversitelerinde belirgin bir şekilde daha düşük. Ve yine sevgili Taşcıer de söyledi, kurumunuzun 21 Yönetim Kurulu üyesinden yalnızca 1'i kadın ve bugüne kadar da hiçbir YÖK Başkanı kadın olmadı ve hiyerarşik sıralamaya baktığımızda da doktora öğretim üyesinden doçentliğe, doçentlikten profesörlüğe çıktığımızda kadın sayısı yine erkeğe oranla ciddi anlamda fark var arasında, kadın sayısı azalıyor. Onu da not edelim.

Şimdi, bu veri meselesi ve araştırmalar oldukça önemli çünkü bilimsel çalışmalar politikaları belirliyor ya da en azından biz, bilimsel çalışmalara göre politikaların belirlenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Mesela, feshetme girişiminde bulunulan İstanbul Sözleşmesi sonrasında toplumdaki kadın cinayetlerinin değişimine ilişkin bir bilimsel çalışma var mı? Olsa iyi olur diye düşünüyorum. İstanbul Sözleşmesi feshetme girişiminde bulunulurken sözleşmenin toplum yapısına uymadığından bahsedildi. Mesela, benim bildiğim kadarıyla bu konuda bir araştırma ya da bir veri analizi yok. Varsa paylaşabilir misiniz? Sevgili akademisyenlerimiz de belki paylaşabilir ya da İstanbul Sözleşmesi'yle 6284 sayılı Kanun'un koruyucu yapısının arasındaki farklara ilişkin elimizde hakemli bir makale ya da bir veri analizi olsaydı zannediyorum şu anda çok başka noktalarda olurduk. O yüzden keşke diyorum Hükûmet de sizin kurduğunuz bu Tez Bankası'na baksaydı, oradaki İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili çalışmalara baksaydı, bu sözleşmenin ne gibi faydaları var baksaydı bu kararın ne kadar yanlış olduğunu anlayabilirdi. O yüzden bu gibi araştırmalara, kadın çalışma merkezlerine daha fazla kaynak aktarılması bu konudaki belki sizin TÜBİTAK'la bir ilişkiniz, görüşmeniz olabilir pekâlâ yapılır diye düşünüyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Arkadaşlar, onar dakika konuşuyoruz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bitiriyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Onar dakika konuşuyoruz, yapmayın. Şu an dokuzuncu dakika.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bir başka konu, pandemiyle ilgili kadın çalışma merkezlerini çok önemsiyoruz biz. Bu merkezlerin sizin tarafınızdan da önemsenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Soru řu: Sizin politikalarınızı belirlerken, ilke kararlarınızı sunarken acaba bu kararlarda toplumsal cinsiyet eşitliği analizi yapıyor musunuz? Mesela, pandemi koşullarında kadın akademisyenlerin uzaktan eğitim aşamasındaki yayınlarında bir dūřuř olduğuna ilişkin bu konu dūnyada konuşuluyor. Acaba sizin bu konuda bir çalışmanız oldu mu? Tūrkiye’de bu durum nasıl? Yoksa yapılması çok iyi olur diye dūřūnuyorum. Yine, aynı şekilde, uzaktan eğitime katılan kız öğrencilerin karşılaştığı sorunlar ve derse katılım oranlarıyla ilgili herhangi bir incelemeniz var mı?

Son olarak 2 önerim olacak: Birincisi, niversitelerdeki kreşlerle ilgili. Yapılan alışmalar akademik dūnyada kadınların özellikle ailevi sorumlulukları sebebiyle zorlandıklarını sylūyor ve çocuğunu kreşe gtūremeyen ebeveyn -ki bu genelde anne oluyor- akademik çalışmalarına devam etmekte zorlanıyor ve bu sorun yalnızca ęretim görevlileri için değil, ocuk sahibi olan niversite öğrencileri için de geçerli. Aslında kanunumuz üniversitelerde kreř açılmasıyla ilgili imkânı veriyor, bu imkândan niversite personelinin yararlanabileceğini de söyleniyor ama bu konuda da kanunun lafzıyla uygulaması tutmuyor yani birçok devlet niversitesinde, siz de verileri verdiniz kreř yok.

BAřKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Bankoęlı, lūtfen, toplarsanız...

AYSU BANKOğLU (Bartın) – Bitiriyorum.

Bu konuda kurumunuzdan kaç niversitemizde kreř imkânının olduğunu söylediniz, amayı planlıyorsunuz? Bu konuda üniversitelerle grūřuyor musunuz? Bilgi rica ediyorum ve yalnızca ęretim üyelerinin değil, öğrencilerin de yararlanması noktasında öneride bulunuyorum.

Ve cinsiyet çalışması konusunun daha çok sosyal bilimlerde ve araştırma enstitūlerine sıkıştırıldığını grūyoruz ama dūnyada tanınmış üniversitelere baktığımızda neredeyse tiptan tutun da iřte, uzay araştırmalarına kadar her alanda toplumsal cinsiyetin önemi kavranmış durumunda. Őlkemizde de bu çalışmaların, cinsiyet çalışmalarının yalnız belli bir disiplinle sınırlandırılmayıp her alanda uygulanmasının nūnū açmanızı öneriyorum.

Ve son olarak, liderlik programlarından bahsedeceğim. Amerika ve İşkandinav Őlkelerinde olan bir uygulama. Bu programlar üniversitedeki kadın öğrencilerin ileride başarılı birer iř insanı olmaları ynūnde rol modeller sağlıyor. Bunu nasıl yapıyorlar? Kadın araştırma merkezlerine kaynak aktarıyorlar, üniversitedeki ğrenci kulūplerine kaynak aktarıyorlar, kadın öğrencilere seminerler veriyorlar, çalıştaylar dūzenliyorlar. Yurt dışındaki örnekleri de inceleyerek bir mentorluk sistemi kurabilirsiniz. Böylece kız öğrenciler daha yūksek pozisyonlara çıkabilir. Tabii, bu söylediğim akademik çalışmaların siyasi baskılara maruz kaldığı Boęaziçi niversitesindeki Cinsel Tacizi nleme Komisyonunun tek kadın çalışanının atanmış rektör tarafından zorunlu izine çıkarıldığı bir Őlkede belki hayal olabilir ama hayal etmek başarmanın yarısıdır Sayın Bařkan ve değerli yeler.

Teřekkūr ederim sunum için.

Sağ olun Sayın Başkan.

BAřKAN ÖZNUR ÇALIK – Arkadařlar, būtin milletvekili arkadaşlarımdan ricam, eęer hepimiz on ikişer dakika konuşacak olursak řu anda 6-7 arkadaşımız söz talebinde bulunmuş vaziyette. Őer dakika diye konuştuk ama toleransımı lūtfen, istirahat ediyorum sınırları zorlamazsak memnun olurum.

şENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, bir şey eklemek istiyorum.

BAşKAN ÖZNUR ÇALIK – Buyurun.

şENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, bakın, bu mesele “biz burada kadına yönelik şiddetle neler yapılabilir”i tartışıyoruz. Sorular bu meseleyi açacak aşlında.

BAřKAN ÖZNUR ÇALIK – Peki, teřekkūr ediyorum Sayın Sunat.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Yani, üç dakikayla bunu sınırlarsanız olmaz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Sunat, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Güzel.

SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) – Hepiniz hoş geldiniz, sunumlarınız için de teşekkür ediyorum.

Tabii, kadın akademisyenlerimizin sunumlarında bol bol toplumsal cinsiyet kavramının geçmiş olması bizi mutlu etti aslında hem seminerler hem paneller verilmiş olması, buna dair çalışmalar yapılmış olması farkındalık yaratmak açısından önemli. Tabii, daha çok çalışma yapmak gerekiyor belki bunu, toplumsal cinsiyet eşitliğine dair çalışmaları bütün üniversitelere yaygınlaştırmak gerekiyor çünkü bugün aslında kadına yönelik şiddetin temelinde maalesef toplumsal cinsiyet eşitsizliği var. Belki bahsettiğiniz proje uygulama ve araştırma merkezi toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya katkı da sunacaktır ve belki buna dair sizin de fikirleriniz değişecektir çünkü arkadaşlarımız da değişti o yüzden çok kısa değineceğim. 8 Mart 2016 tarihinde Yükseköğretim Kurumlar Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi'ne dair bu kavramın çıkarılması yönünde kimi söylemleri olmuş belki buna dair fikriniz de değişmiş olur. Tabii sunumu yapan akademisyen arkadaşlarımızın İstanbul Sözleşmesi'ne dair kimi söylemleri de olmuş, güzel söylemler olmuş, aslında bunlar bizi mutlu eden söylemler ama bununla beraber, tabii, mobbing davasıyla yargılananlar da var bunun içerisinde.

Tabii, bugün YÖK'ün belki eğilmesi gereken konulardan biri toplumda yaşanan kadına yönelik şiddetken bir diğeri de kendi içerisinde, aslında akademiye yaşanan şiddete de eğilmesi gerekiyor çünkü bugün kadın akademisyenlerden şiddete uğrayıp öldürülenler var: İşte, Ceren Damar gibi yine, Gülistan Doku, Şule Çet gibi öğrenciler var ve yine, erkek akademisyenlerden şiddet yönelimi var maalesef. Ankara Üniversitesinde Profesör Doktor Hasan Bilgili, Veterinerlik Bölümünde kız öğrencisine tecavüzden yargılanıyor. Yine, Sakarya Üniversitesi görevlilerinden Akit TV'de yaptığı programda üniversite öğrencilerinin kaldıkları yerleri neredeyse fuhuş evi olarak nitelendirdiği söylemleri var. Bunlar, tabii, üzerine eğilmesi gereken konular, YÖK'ün de üzerine eğilmesi ve yine, bunlara dair soruşturma açılması gereken konular. Bunları merak ediyoruz aslında, soruşturma aşamaları ne durumda?

Bir diğeri, “toplumsal cinsiyet” kavramına diğer arkadaşlar da değindi ama ne düşünüyorsunuz “toplumsal cinsiyet” kavramı hakkında? Neden bu kadar rahatsızsınız? Onun yerine neden adalet temelli kadın çalışmalarını öneriyorsunuz veya kastediyorsunuz?

Ve yine, devam eden soruşturma sayısı bilmiyorum, onlar da çıkarılacak mı? Gerçi verileri istemiştiniz ama. Akademiye yaşanan hem şiddet hem mobbing hem cinayetlere dair devam eden soruşturma sayısı kaç? Onları da merak ediyoruz.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Bir ay içerisinde inşallah.

SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) – Evet, hani çıkarılacaktı, onu da çıkarırlarsa belki görmüş oluruz.

Tabii, Ceren Damar cinayetine dair üniversitelerde akademisyenlere yönelik şiddet olaylarının önlenmesi amacıyla bir eylem planı hazırlığı olduğu ve İçişleri Bakanlığıyla ortak bir komisyon kurulacağı belirtilmişti. Sunumunuz içinde cinsel saldırı, tacize karşı destek birimleri bu eylem planı içerisinde mi? Değilse neden hayata geçirilmedi, bu komisyon neden kurulmadı?

Bir diğeri, kadın üniversiteleri hakkında ne düşünüyorsunuz? Onu da merak ediyoruz. Bu kadın üniversitelerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sunacağını düşünüyor musunuz?

Kız öğrenci sayısındaki artıştan bahsettiniz. Bu artış örgün eğitimde mi, yoksa açık öğretimde mi, yoksa her ikisinde de eşit oranda mı arttı?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Her ikisi.

SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) – Ve yine, bölümlere göre araştırma görevlisi, öğretim üyesi ve doçentler cinsiyete göre değişiyor mu bölümlerde, yoksa her bölümde kadın erkek oranı eşit mi?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Değişiyor.

SEMRA GÜZEL (Diyarbakır) – Değişiyor muhtemelen. İşte, aslında toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin verdiği bir sonuç olarak görmek gerekiyor bunu, eğer öyleyse.

Çalışmalarınızda daha çok panel, sempozyum, eğitim şeklinde çalışmalardan bahsettiniz. Saha çalışmaları var mı? Bu çalışmalardan biraz bahsederseniz çünkü toplumsal alanda yapılan çalışmalar önemli bizim için. Varsa bunlar nelerdir, toplumsal alanda yapılan projeleriniz, çalışmalarınız varsa?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Güzel, teşekkür ediyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Kerestecioğlu, sizin ışığınız hiç yanmadı, tekrar basarsanız arkadaşlarımızın söz sırası taleplerine göre söz vereceğim. Tuba Hanım’dan sonra size söz vereceğim.

Başkan Vekilimiz Tuba Hanım, buyurun.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Hocam, öncelikle sunumlarınız için çok teşekkür ediyorum.

Kadın ve kadına şiddete ilişkin yükseköğretim kurumlarında güzel çalışmalar yapılmış. Gerek araştırma merkezleri gerek tezler, makaleler, toplantılar, bunlar gerçekten çok önemli.

Ben öncelikle şunu sormak istiyorum: Yapılan bu çalışmaların pratikteki etkisi, kadın sorunlarına, şiddet konusuna yaklaşımda bir farkındalık ya da şiddet oranlarının düşmesine etkisi gibi geri bildirim niteliğinde yapılmış çalışma ya da çalışmalar var mı?

Bu çalışmaların ülkemizde soruna ilişkin katkısını görme imkânımız var mı? Hani sunumlar, çalışmalar yapılmış ama bunların geri bildirimde ne gibi etkisi olmuş? Onları öğrenmek istiyorum.

Son sorum da kadın hakları, kadına yönelik şiddetin sebepleri ve şiddetle mücadele konusunda çalışma yapan üniversite ve akademisyenlere sağlanan teşvik ve destekler konusunda bilgi alırsam sevinirim.

Teşekkür ediyorum, saygılar.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Süreyi çok iyi kullandığınız için çok teşekkür ediyorum.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Rica ederim Başkanım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet, Sayın Kerestecioğlu, şu an en sonda görünüyorsunuz ama diğer arkadaşlar... Ben ışığının yandığını gördüm, o yüzden sözü Sayın Kerestecioğlu’na verdim.

Buyurun Sayın Kerestecioğlu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hepiniz hoş geldiniz, teşekkürler sunumlarınız için.

Şimdi, ben de aslında söze 70’li yıllarda Ankara Üniversitesinde okumuş biri olarak, aynı zamanda özgür, özerk üniversiteden yana biri olarak YÖK tabii ki olmamalı diye başlamak isterim. Ama siz “yeni YÖK” dediniz, ben de evet, yani özerk üniversite diyorum, YÖK değil. Belki en fazla koordinatör bir kurum olabilir, başka türlü bir şeye gerek yok. Üniversiteler kendi yetişkinliklerine sahip kurumlar.

Şimdi, sormak istediklerim, öncelikle “Mevcut şiddet önleme politikalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?”u aslında ben bu kadar akademisyen varken burada sormak isterdim. Bunların cevaplarını şu kısa sürede -çünkü biliyorum, bir süre sonra gene “Süre kalmadı.” tartışmaları başlayacak- o yüzden almak o kadar da mümkün değil ama bunu şu bağlamda soruyorum: Yani koskoca bir sözleşmeden çekildi, İstanbul Sözleşmesi. Ve bu sözleşme akademik camiada da çok iyi bilinen ve anlatılan, birçok kurumda da gerçekten katkıyla sunulan bir sözleşmeydi. Bu devlete ne gibi yükümlülükler getiriyordu ki bu sözleşmeden böyle çekilme kararı alındı. Yani akademik olarak siz bunu, bir sözleşmeden çekilmesini nasıl değerlendiriyorsunuz ve bugünkü şiddet önleme politikalarıyla birlikte baktığınızda nasıl değerlendirebilirsiniz?

Az önce mobbingden söz etmiştim, sadece cinsel taciz değil, akademide aynı zamanda mobbingin de özellikle kadınlar açısından çok önemli olduğunu... Buna 2 tane örnek vermek istiyorum: Mesela, bir üniversitenin çevre mühendisliği bölümünde kimyasal temizlik malzemeleri üzerine işlenen bir ders sırasında erkek akademisyenin “Bayanlar sizler daha iyi bilirsiniz.” söylemi derslerdeki içeriklerin bile aslında cinsiyetlendirildiğini gösteren örneklerden bir tanesi. “Temizlik malzemelerini siz daha iyi bilirsiniz.” demek istiyor Sayın Başkan. Tereddüt ettiniz herhâlde, onu iyi ifade edememiş olabilirim.

Ayrıca, “mansplaining” yani bir erkek tarafından bir kadına küçümseyici veya büyüklük taslayan bir biçimde bir şeyler anlatma. Erkek akademisyenlerin hem kadın meslektaşlarına hem de kadın öğrencilerine uyguladıkları bir yöntem olarak özellikle şikâyetler arasında yer alıyor. Ve kadın akademisyenler diyorlar ki: “Bu toplumda akademiye kendi katılım sürecimizi hiç başlatmama ya da otosansür uygulamamıza neden oluyor.”

Bir diğeri, mesela, kadın öğrencileri yeren, yetersiz gösteren cinsiyetçi şakaların olduğuna ilişkin, bilim, politika gibi konularda özellikle kadınların bir söylem üretmeyeceğine ilişkin, tabii bunları sizler değiştirecek değilsiniz. Yani bu, bir sistem ve bu, hep birlikte yapacağımız bir şey gerçekten ama ben sadece vurgulamak anlamında özellikle söyledim.

Önerilerim de yine bir iki soruyla beraber... Mesela, barolarla yeterince ilişki içerisinde misiniz? Çünkü ben de barodan gelen ve özellikle İstanbul Barosu Kadın Hakları Merkezinin kurucularından biri olarak belli dönemlerde akademik insanlarla çok disiplinler arası işbirliğini -Bertil Emrah Hocam da gayet iyi bilir- ifade eden çalışmalar yaptık, dört gün, beş gün süren eğitimler gerçekleştirdik. Şu anda eğitimler nedir bilmiyorum, yönetimler değişiyor. Maalesef Türkiye’de kurumsallaşma güzel bir şekilde gerçekleşmediği için “Sonra gelen öncekini kovalıyor.” şeklinde yaşanıyor olanlar. O nedenle, şu andaki eğitimleri bilmiyorum ama barolarla ilişki gerçekten önemli diye düşünüyorum akademi açısından.

Bir diğer önemli olan şey ve sormak istediğim yerelle ilişki. Mesela, Bilgi Üniversitesinin böyle örnekleri vardı. Kendi bulunduğu kampüste aynı zamanda o alanda olan çocukların eğitimiyle ilgili, evet, sizin de sonradan aktardığınız gayet güzel bir çalışma olmuş. Ben burada sizlere şey yapmıyorum yani.

PROF. DR. SEZER ŞENER KOMSUOĞLU – Genel söylüyorsunuz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Genel söylüyorum, evet. Hani sizi neden bunu yapmıyorsunuz değil ben Türkiye geneline baktığım zaman öne çıkan yerelle iş birliği hâlinde çok sayıda çalışma göremiyorum. Şimdi, Emrah Hoca da anlattı mesela, bir çalışmadan bahsettiniz yerelle iş birliği anlamında.

PROF. DR. SEZER ŞENER KOMSUOĞLU – Sarıyer ve Esenyurt.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – “Sarıyer ve Esenyurt.” dedi. Gayet güzel bir örnekti ama bunların daimî hâle gelmesi gerekiyor. Belediyelerle gerçekten iş birliği hâlinde yapılması gerekiyor. Mesela, kendimden kısa bir örnek verirsem Londra’da “City Lit” diye “Adult Education Centre” yetişkin eğitim merkezi, 80’li yıllarda katılmışım -nasıl diyeyim- çocuk bakıcısı olarak çalışırken aslında, param olmadan gittiğim, başvurduğum bir yerdi ve beni kabul ettiler oraya. Saldırgan olmadan düşüncelerini anlatma yönteminden İspanyol tarihine, işte kadına yönelik şiddetten toplumsal cinsiyete her alanda eğitim vardı yani belediye merkeziydi ama aynı zamanda akademiyle de iş birliği hâlindeydi. Yani bu halka açık eğitim merkezleri akademiye de halkla buluşturacaktır diye düşünüyorum. Yani sizlerin çalışmaları değerli ama aynı zamanda bunların gerçekten toplumsal eğitim açısından da bir karşılığının olması için bu tarz eğitimlerin ben çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Evet, İstanbul Sözleşmesi’ni sordum, yereli sordum, hukuk ve yargı mensupları eğitimini gerçekten ben de çok önemsiyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bitiyor galiba.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Kreş ve pandemiye de değindi arkadaşlar zaten. Buna ilişkin bir şey söylemek istemiyorum.

Tutum Belgesi’ni, evet, yani belki hâlâ kaldırmamış gibi davranıyorsunuz, davranmak istiyorsunuz, davranmaya devam edin, buna destek veriyorum ama sonuçta bir buçuk senedir bu yenilenmedi yani web sitesinden kaldırıldı. Şimdi, İstanbul Sözleşmesi Alt Komisyonuna da gelmişsiniz, o zaman da demiştiniz “Kaldırılmadı.” diye, inşallah, evet, kaldırılmamıştır.

PROF. DR. SEZER ŞENER KOMSUOĞLU – Gülriz, söylesene kaldırılmadı diye.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Kaldırılmadı mı Gülriz Hocam.?

PROF. DR. GÜLRİZ UYGUR – Kaldırılmadı.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sözüünüz garantidir, buyurun.

PROF. DR. GÜLRİZ UYGUR – Estağfurullah. Yani belge kaldırılmadı ama ismi konusunda tartışma oldu. En son “Kadın-erkek fırsat eşitliği” şeklinde mi yapalım, yoksa “Eşitlik tutum belgesi” mi yapalım şeklinde isimle ilgili bir tartışma oldu.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Güncellemeye gidildi.

PROF. DR. GÜLRİZ UYGUR – Ama belge duruyor yani ve biz o belgeyi sayılı olarak hâlâ diğer üniversitelere şey diyoruz yani.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Hocam, değerli hocam...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam, yani bu Tutum Belgesi’nin o zaman kısaca söylersek hani toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin farkındalığı artıracak çalışmalar yapma, zorunlu ya da seçmeli toplumsal cinsiyet eşitliği dersleri verme, yerleşkelerde cinsel taciz, saldırıyla ilgili bilgilendirme, yani bunların hepsi devam ediyor ve duruyor.

Tamam, bunun da cevabını almış olduk, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Kerestecioğlu, teşekkür ediyorum.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Affedersiniz Sayın Başkan. Acaba çok soru geliyor da sonra hepsini birlikte yetiştirmek belki şey olabilir, bir etap cevaplandırsam mı? Ben bu kadar soru geleceğini tahmin etmiyordum. Sonra not alırken bile unutulabilirim, ihmal edebilirim, alınabiliriz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Şöyle yapalım Kıymetli Hocam: 3 konuşmacımız var. Eğer dersiniz bir beş dakika ara verelim, o 3 sorumuzu ve cevaplarını da beş dakika sonra yeniden arkadaşlarımızla birlikte alalım.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Ben saat ona kadar yani akşam ona kadar değil sabah ona kadar vaktimi ayarladım.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Biz de ayarladık Sayın Başkan.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Burada hiçbir sıkıntımız yok.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hocam, beni perişan ettiniz ya, benim toplantım var.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Biz devam ederiz, siz canınızı sıkmayın.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Sadece arada ben bir üç dakika...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – “Oh Oh! Şimdi gördünüz mü?” diye yapıyordu ya Süleyman Soylu.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Özür dilerim. İki dakika ben izin olma durumum olacak çok acil bir şey var. O soruları da alayım ama iki dakika çıkacağım, hemen geleceğim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yok, hemen şöyle yapalım: Arkadaşlarımız da bir ihtiyaç molası, çay molası vermiş olsun.

Beş dakika ara, sonrasında 3 sorumuz var, cevapları size bırakacağım.

Kapanma Saati: 15.45

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.00****BAŞKAN: Öznur ÇALIK (Malatya)****BAŞKAN VEKİLİ: Tuba VURAL ÇOKAL (Antalya)****SÖZCÜ: Çiğdem ERDOĞAN ATABEK (Sakarya)****KÂTİP: Esin KARA (Konya)**

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Toplantımızı açıyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, başlarken, bugün de bir dilekçe verdik, 22 Nisanda zaten katılımcılarla ilgili bir dilekçe vermiştik, bugünkü de ona ek bir dilekçe yani onu da göz önüne alırsanız, hem önce verdiğimiz hem sonra ve önümüzdeki haftaların programını zaten ileteceksiniz herhâlde. Onu ifade etmek istedim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Merak etmeyin, önümüzdeki haftayı inşallah gönderiyoruz, devamında konuşalım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tamam.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Haftaya üç gün, salı, çarşamba ve perşembe çalışacağız. Evet ama bir taraftan çok fazla insanı dinleyelim derken bir taraftan da çalışma saatimizi de uzatalım diyoruz. Fazla insanı dinleyebilmek de fazla çalışmaktan geçiyor maalesef, fedakârlıkları beraber yapıyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sahadan gelecekler de olacak herhâlde.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Şahin...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Başkanım, teşekkür ederim.

Siz, dün istihbarat almışsınız belli ki yani üç dört gündür uyumayan bir vekil olarak performansım düşük, bugün bana iyi muamele yapıyorsunuz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yok, size her zaman iyi muamele.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sağ olun, çok teşekkürler.

Hepiniz hoş geldiniz öncelikle. Sunumlarınız için teşekkür ediyorum.

Bu arada, çok istatistiğe girmeden, kadınların akademi içerisinde var oluşları oransal olarak yükselmiş, kadınlar lisans eğitimi sonrası lisansüstü eğitime de daha fazla yönelmiş, öyle görünüyor. Ancak bu rakamın yüksek olması akademide toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlandığı anlamına mı geliyor? Ne yazık ki verilere detaylı bakıldığında kadınların eşitsizliğe ve ayrımcılığa maruz kaldığı ve bu durumun yükselmelerinin önünde bariyer oluşturduğu görülmekte. Kadın akademisyenler, karar alma mekanizmalarında yer alamadığı gibi, akademinin hiyerarşik basamaklarında da alt pozisyonlarda istihdam edilmekte ve en acısı hâlâ bazı mesleklerde kadın-erkek ayrımı yapıldığı da görülmektedir.

Türkiye’de yükseköğretimi sevk ve idare eden Yükseköğretim Kurulunun toplam 21 üyesi içerisinde sadece 1 kadın Yürütme Kurulu üyesi bulunmakta, Başkan ve Başkan Vekilleri de erkek. Yine, YÖK Denetleme Kurulunun toplam 16 üyesinin sadece 1’i kadın, Başkanı yine erkek. Üst basamaklarda ve karar alma mekanizmalarının neredeyse tamamında erkeklerin tam bir hâkimiyet kurması, ayrımcılığın en çarpıcı örneklerinden biridir, Türkiye’de akademide kadınların yönetim kademelerinden nasıl uzak

tutulduğunun acı bir göstergesidir. Rektör sayılarıyla da bu tutum gözlenmekte. Bir de her ne kadar araştırma görevlilerinin vesaire sayılarının yüksek olduğu söylene de diğer anlamda bunların, bu görevlerinde ne kadar süreyle kaldığı da önemli, istatistiklere yansımaya rağmen.

Akademisyen oranlarına bakıldığında ise akademisyenlerin yüzde 54,87'si erkek, 45,3'ü kadın. Görece eşit görünen bu rakamda, akademik hiyerarşiye göre bakıldığında kadınların, alt kadrolarda sayıca fazla olmasına rağmen profesör, doçent kadrolarında sayıca az olduğu dikkat çekmekte. Böyle başlık başlık, detaylarına girmeden gidiyorum.

Odalarımıza yolladığınız Yükseköğretim Dergisi'nde "On beş yirmi yıl sonra Türkiye üniversitelerinde kadın öğretim üyesi oranının erkeklerden yüksek olabileceği düşünülmektedir." diyorsunuz. Örnek verdiğiniz tek rakam, kadın araştırma görevlisinin erkek sayısını geçtiği; profesör, doçent, dekan, rektör kadrolarında, üst kadrolarda yok yani.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. YEKTA SARAÇ – Şimdi verdim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Çalışma ve Toplum Dergisi'nde, "Yükseköğretimde Kadın Akademik Yöneticilerin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı bir makalede belirttiği üzere, ezkaza yönetici pozisyonuna gelen kadınların da durumlarını, erkek egemen bir alanda var olma mücadelesi ve toplumsal cinsiyetin üretim alanı akademi olarak nitelendirdikleri sonucu çıkmaktadır. Görüşme yapılan kadınların illa kadın akademisyen ya da dekan olmasına da gerek yok yani kadınsan zaten çalışma hayatında sıkıntılarla karşılaşsın. Erkeklerin kadınlar tarafından yönetilmek konusundaki sıkıntılarını gündemde tutup algı yarattıkları gibi ifade ve tutumlarla sıkça karşılaştıklarını ifade etmektedirler. Kadın akademisyenlerle ilgili yapılan başka çalışmalarda da meslekte yükselmelerini geciktiren etkenlerin en önemlisi olarak evlenmek ve çocuk sahibi olmak ifade edilmektedir. Biraz önce arkadaşlarım bahsetti, bu konuda kreş sayılarının yükseltilmesi ya da kreş uygulamaları noktasında ne düşünüyorsunuz?

Bu veriler şu soruyu akla getiriyor: Neden kadın profesör ve doçent sayısı bu kadar az iken araştırma görevlisi, doktor, öğretim üyesi ve öğretim görevlisi kadrolarında kadınların sayısı görece daha yüksek? Görünen o ki kadınların yükselmelerinin önünde ciddi engeller var. Ben şunu merak ediyorum: Araştırma görevlisi, doktor, öğretim üyesi ve öğretim görevlisi kadrolarında kalan kadınlar kaç yıldır bu kadrolarda bulunuyor? Profesörlük ve doçentlik için başvuran kaç kadın olduğunu, kaçının reddedildiğini ve ne gerekçeyle reddedildiğini de merak ediyorum. Bir yılda yapılan başvuruların kabul ve ret oranının cinsiyet dağılımı nedir?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. YEKTA SARAÇ – Doçentlikte mi?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Evet, tamamında.

Sorumu tekrar edeyim: Profesörlük ve doçentlik için başvuran kaç kadın olduğunu, kaçının reddedildiğini ve ne gerekçeyle reddedildiğini de merak ediyorum. Bir yılda yapılan başvuruların kabul ve ret oranının cinsiyet dağılımı nedir?

Akademisyenlerin akademik kadro dağılımı da daha hâlâ bazı mesleklerin cinsiyete özgü olduğu algısını destekler nitelikte. Mesela, kadın akademisyen oranının en yüksek olduğu fakülteler diş hekimliği, eczacılık, eğitim, güzel sanatlar, hemşirelik ve sağlık bilimleri, mimarlık iken ziraat fakültesi, veterinerlik fakültesi, mühendislik fakültesi, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinde kadın akademisyenlerin oranı yüzde 30 seviyesinde. Tüm bu veriler kadın akademisyenler aleyhine orantısız bir eşitsizlik olduğunu ortaya koymakta yani akademi de kadın olmak zor. Bu konuda daha kararlı bir tutum bekliyoruz. Özellikle, kadınların karar alma mekanizmalarında ve üst pozisyonlarda daha çok yer alması yönünde eşitlikçi uygulamaların gündeme alınmasını istiyoruz, bekliyoruz.

Ancak YÖK'ün toplumsal cinsiyet eşitliği yönünde bakış açısını da biliyoruz. 2015 yılında hazırlanan -biraz önce arkadaşlarım vurguladı ama önemli olduğu için tekrar edeceğim- Yükseköğretim Kurumları Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi “Toplumsal değerlerimize aykırı.” denilerek 2019 yılında kaldırıldı ya da askıya alındı. Özgecan Aslan cinayetinin yaşandığı süreçte hazırlandı ve...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Şahin, sekizinci dakikaya girdiniz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sekiz mi?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Peki, bunu tekrar etmeyeyim yani Tutum Belgesi konusundaki...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Tekrar etmezseniz, sorulmayan sorular üzerinde yoğun...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Peki, Tutum Belgesi'nin neresinden rahatsız olduğunuzu merak ediyoruz. “Toplumsal değerlerimiz ve kabullerimizle mütenasip olmadığı ve toplumca kabul görmediği hususunun da göz önünde bulundurulması gereği ortaya çıkmıştır.” açıklamasını yaptınız. Yükseköğretim Dergisi'nde kadın nüfusunun okullaşmasının önündeki engellerden biri olarak ataerkil değer yargıları diyorsunuz, bu kurduğunuz cümle de ataerkil bir değer yansımalarının ifadesi değil midir? “Revize edilerek yeniden üniversitelere gönderilecek.” dediniz, iki yıldan beri bir şey yapılmadı, bu konuya açıklık getirmenizi istiyoruz. Tutum Belgesi doğrultusunda ne yapıldı, neden vazgeçildi ya da askıya alındı? Keşke, gönderdiğiniz kitaplarda bu konuda bir bilgi görebilseydik. Tutum Belgesi, İstanbul Sözleşmesi'nin yüklediği sorumluluklardan biriydi, bu konuyla bağlantılı olarak İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı hakkındaki görüşlerinizi de merak ediyoruz.

Çok kıymetli akademisyen arkadaşlarımıza da şu soruyu sormak istiyorum: Kadın akademisyenlerin karşılaştıkları zorluklar konusunda -kadro alamama, cinsiyetçi tutumlar gibi- ne düşünüyorsunuz? Sizin meslek hayatınızda bu konuyla ilgili karşılaştığınız zorluklar nelerdir diyor ve detaylara girmeden bitiriyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Şahin'e teşekkür ediyorum.

Sibel Hanım...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Komisyon üyeleri tamamlandı mı?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Siz Komisyon üyesi değildiniz, pardon.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Üye gibi çalışıyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sağ olun Hocam.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Komisyon üyesi gibi artık, teşekkür ediyorum, ayaklarınıza sağlık.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Geçen toplantıda bu konuda hassasiyet göstermiştiniz, hatırlatmak istedim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yok, yok, doğrusu o yani Komisyon üyelerinin sözü bitmeden Komisyon üyesi olmayanlara...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ben de çok hassas davranıyorum zaten Komisyon dışından.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Çok teşekkür ediyorum.

Komisyon üyemiz Çiğdem Erdoğan Atabek, buyurun.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Kıymetli Başkanım, değerli akademisyen arkadaşlarımız; hepinizi hoş geldiniz. Eminim ki sizler de Komisyonumuza gelirken bizim kadar heyecanla geldiniz. Biz bu Komisyon çalışmalarını çok önemsiyoruz. Farklı siyasi görüşlere sahip olsak da hepimizin ortak bulunduğu bir nokta var, kadına yönelik şiddete sıfır tolerans ilkesindeyiz. Dolayısıyla burada her birinizin yaptığı her bir sunum bu sürece katkı sağlayacaktır. Eminim çok iyi bir çalışmayla Komisyon sonunda da farklı çalışmaların altlığını da oluşturmuş olacağız hep birlikte.

Kıymetli Hocam, özellikle üniversite öğrencileriyle konuşurken şu dikkatimi çekti: Şiddeti fiziksel şiddete indirgeyen bir bakış açısı içindeler yani şiddeti tam olarak tanımıyorlar. Bu bağlamda, üniversite öğrencilerinin kadına yönelik şiddete dair tutum ve algılarını ölçmeye yönelik araştırmalar yapılmış mıdır? Yapılmışsa araştırma sonuçları hakkında bilgi verebilir misiniz? Bu araştırmalar düzenli aralıklarla da tekrarlanmakta mıdır?

Bir diğer sorum da şu: Kredi ve Yurtlarda çok ciddi sayıda öğrenci kaldığını biliyoruz ve gerçekten Kredi ve Yurtların şartları oldukça iyi, bizim öğrencilik yıllarımız gibi değil. Kredi ve Yurtlar Kurumunda kalan öğrencilere kadına yönelik şiddet, kadın-erkek fırsat eşitliği, siber şiddet gibi konularda eğitimler verilmekte midir ve diğer farkındalık çalışmaları ne durumdadır?

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sayın Atabek, çok teşekkür ediyorum.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) –

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Buyurun Gamze Hanım. (***)

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Bu “kadın araştırma görevlisi” ifadesi kullanmışım, yüksek lisans yapanlar için olacak benim söyleyim. Emek veren kadın arkadaşlarımıza haksızlık olmasın, yüksek lisans sayısındaki artış sormuştum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ben teşekkür ediyorum.

Komisyon üyesi olmayan Sibel Hanım, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli YÖK Başkanım, değerli hocam, değerli hocalarım, milletvekillerimiz; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önemli bir Komisyon. Yöntem ve usul konusunda her toplantıda bunun tartışılmasını aşılmasına inanıyorum, ben Komisyon dışı bir gözlem olarak söylüyorum ve sizin hani bir toplantı programınız olabilir Sayın Başkan ama önceliğinizin Mecliste kurulan bu önemli toplantı olması...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sibel Hanım, gündeminize dönerseniz, biz Komisyonun uygulama usul ve esaslarını konuştuk.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hayır, şöyle bağlayacağım: Çünkü kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda ne tür araçlar geliştirilebilir noktasında Meclisimizde kurulmuş gerçekten çok önemli bir Komisyon ve bence değerlendirilmelerin de burada -her hafta gelen kurumlar ya da işte uzmanlar, akademisyenler anlamında, bu Komisyonun çalışması sonucunda oluşacak raporda- kadına yönelik şiddetin önlenmesi noktasında ne tür politikalar geliştirilebilir, ne tür önlemler ortaya koyabiliriz olması gerekir ve bugün de üniversitelerimiz bağlamında bu tartışmayı yapıyoruz.

Bu düzeltmeye ilişkin ifade bu toplantı tutanağının ...'nci sayfasında yer almaktadır.

Tabii ki kadınların toplumsal statüsünün güçlendirilmesi anlamında en temel noktalardan biri karar alma mekanizmalarındaki temsiliyet. Bu noktada da ülkemizdeki en önemli kurumsal yapı ve en iyi düzeydeki yapı üniversiteler, bunlar da verilerle zaten ispatlanmış. Ben Avrupa Birliği çalışıyorum ve Avrupa Birliği ilerleme raporlarında ekonomiyle ilgili değerlendirmelerde Türkiye'nin giderek kötüleşen istihdam noktasında en avantajlı ve en olumlu nokta üniversitelerdeki kadın istihdamının önemli düzeye ulaşması. Yeni açıklanacak rapora da bu yansiyacak, bu olumlu bir nokta olarak gözüküyor ve bugün de 2020 programında 163'lere ulaşan kadın akademisyen adayının olması da iyi bir veri ama sadece şiddet noktasında bütüncül politikalar çok gerekli. Ben üniversitede de görev yaptım, meslek yüksekokulunda da ders verdim yani üniversite çağına gelmiş öğrencilerin yapısı, kültürleri, eğitimi, bakışı, yaşam biçim –şimdi hocamla da tartıştık- doğuştan başlayan bir süreç var gelişimi noktasında ve bunun şiddete eğilimi ve dönüşümü ve bunun engellenmesi konusunda araştırma merkezlerimiz var, ciddi çalışmalar yapıyorlar. Burada tartışmamız gereken bence, kadına yönelik şiddet ve genel olarak şiddetin önlenmesi noktasında üniversitelerimizin yapmış olduğu bu çalışmalarla somut sonuçlar olarak bunu engelleyecek noktada ne yapılabilir, bu çalışmalar nasıl yansiyabilir? 4 farklı üniversiteden de farklı, işte somut, doğrudan kadınla iletişimi sağlayan çalışmaların olduğu gösterildi; üniversite içi farkındalığı, bilinci yaratacak çalışmalar olduğu ortaya çıktı. Burada bence üniversitelerin görevi, yapılan tüm bu çalışmaların veriye dayalı, elde edilen verilerin ileriki aşamada, Komisyon çalışmaları açısından da yasal mevzuata dönüşmesi açısından da... İşte Sayın Filiz Kerestecioğlu'nun yerel yönetimler iş birliği önerisi, mesela bu önemli bir öneri, üniversite ile o bölgenin iş birliği. O toplumsal farkındalık, bu kültürün oluşması, işte o kurumsal mekanizmalar, istihdam politikası, kadının ekonomik ve sosyal alanda güçlendirilmesi; bu noktada bütün bu politika iş birliğini üniversitelere somut veri ve yapmış oldukları o değerli çalışmaların gerçekten toplumda engelleyecek bir politika önerisine dönüşmesini sağlamak olarak görüyorum. İçselleştirmek çok önemli, bütüncül politikalar çok önemli, üniversiteler bunun en önemli ve temel ayaklarından birisi. Ülkemize özgü toplumsal, kültürel yaşam biçimi, eğitim düzeyi, bölgesel farklılıklar, o kazanılmış, doğuştan gelen geleneksel yapılar, aile biçimleri, bunların hepsi birer faktör. Bugünün konusu tabii ki üniversiteler.

Çalışmada Sabancı Üniversitesinin rapor gibi bir değerlendirme çalışması var değerli hocalarım. Kültürel değişiklikler noktasına değiniyor, karar alma mekanizmaları, istihdam, kurumsal dönüşüm, kurumsal kültür, iş yaşam dengesi, ulusal mekanizmalar, kadının güçlenmesi yani böyle temel ayaklar üzerine bir çalışma yapmış. Şimdi, bizim yapmamız gereken ve bu Komisyonun da önermesi gereken, bütüncül kurumsal politikalarda bir dönüşüm, içselleştirme ve toplumsal olarak bu farkındalığı yaratacak önlemler ve araçlar geliştirmek. Bu noktada üniversiteler bugün önemli çalışmalardan bahsettiler. “Kadın Dostu Kampüs” mesela, bunu önemli bir öneri olarak görüyorum. Bu sadece üniversiteler özelinde pilot uygulanıp Türkiye'deki bütün kurumlara bunu içselleştirecek çalışmalar yapılabilir ve üniversiteler bunun ön ayağı olabilir ve üniversiteler kurumların ne yapması gerektiğini, nasıl kadın dostu ve kadın... İşte, Meclisimizde de bu tür eksiklikler var mesela. Bütün hepimiz için söylüyorum yani bütün idari, burada görev yapan milletvekilleri, herkes için. Hani kadınların burada yaşamı ya da burada geçirdikleri süre içerisindeki istihdamı ya da işte kreş imkânları gibi. Bunun bütün kurumlara yansımaları olabilir.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sibel Hanım, sözlerinizi toparlar mısınız lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Diğer, mesela, yerel yönetim iş birliği önerisi olabilir. Yani burada şunu söylemek istiyorum ben: Şiddeti önlemede ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamada üniversitelerin somut önerileri ve diğer kurumlara da bunun yansımaları sağlayacak politika araçları neler, bence bunlar tartışılmalı. Üniversitelere burada büyük görev düşüyor. Bu noktada, özellikle

Komisyonun da kurumlarla ilgili ilişkilerine ya da kurumlardan gelecek geri bildirim... Yoksa kadın akademisyenlerin ya da üniversitelerdeki temel diğer sorunlar değil de bence şiddete odaklanmak gerekiyor. Şunu soracağım sadece...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sibel Hanımcığım, bize işimizi öğretmeyin lütfen, biz odaklanıyoruz, kadına odaklanıyoruz, şiddete odaklanıyoruz ve lütfen Komisyona iş öğretmekten vazgeçin, lütfen. Yorumunuz yapıyorsunuz, lütfen sorunuzu sorun, altıncı dakikadasınız.

Buyurun efendim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Yanlış anlaşılmasın, iş öğretmek anlamında söylemedim, gelen kurumların önerilerini almak ve Komisyonun detaylı bir rapor çıkarması anlamında söyledim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Biz de öyle yapıyoruz.

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şunu soracağım Yekta Hocam: Özellikle son dönemlerde üniversitelerdeki olaylar ya da orada işte rektörlerin, güvenlik güçlerinin müdahale etmesi konusunda öğrencilere dönük bu şiddet görüntülerinin olması üniversite açısından iyi bir görüntü olmuyor. Bu konuda neler yapılıyor ya da sizin bu noktada bir çalışmanız var mı yani bu görüntünün olmaması için çünkü o da bir şiddet unsuru olarak... Rektörlerin, güvenlik güçleri ile öğrencileri karşı karşıya getirip... Bunların olmaması noktasında bir çalışmanız var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Teşekkür ediyorum.

Kıymetli Başkanım, değerli akademisyenlerimiz, ben de sunumlarınız için çok teşekkür ediyorum, çok geniş kapsamlı verilerinizle bizi bilgilendirdiniz. Özellikle 6284 sayılı Kanun'dan kadınlarımızın haberdar olması bizim için çok önemli. 2014 Hacettepe Nüfus Etütlerinin yapmış olduğu en son yayınlanan raporda rakamlara baktığımızda özellikle, şiddet uygulayan kişinin evden uzaklaştırılması yüzde 87 oranında kadınlarımız tarafından biliniyor ki şimdiye baktığımızda bu oran yüzde 100'e çıkmış vaziyette. Bu yaygınlaştırma, özellikle, kadınlarımızın şiddete maruz kaldıklarında, haklarından haberdar olma durumlarını akademisyenlerimizin yapmış olduğu çalışmalarla yereldeki sivil inisiyatiflerle paylaşımlarını da çok önemli görüyorum. Yani kadınlarımıza yönelik alınan tedbirlerin yereldeki vatandaşlarımıza, kadınlara ulaşımını önemli görüyorum ve sizin bu vesileyle üniversitenin, sadece öğrencilerimiz, akademisyenlerimiz değil toplumun kendini geliştirmesi ve bu konuda bilinçlenmesi adına da önemli bir rol oynadığınız kanaatindeyim. Çalışmalarınızı bu vesileyle teşekkürlerle ifade etmek istiyorum.

Sorulara cevap vermek üzere Yekta Hocam... Sonrasında da cevap vermek isteyen akademisyenlerimize söz vereceğim.

Değerli Başkanım, buyurun, söz sizde.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Evet, çok teşekkür ederim, sağ olasınız.

Şimdi, öncelikle samimi olarak Komisyon üyesi vekillerimize, Komisyon dışındaki vekillerimize, katılan vekillerimizin her birine gerçekten, samimi olarak teşekkür ediyorum. Çok nezaketli bir üslupla, bir diyaloga bu süreç gidiyor, ondan çok mutluyum. Zaten, bundan dolayı da Yükseköğretim Kurulu Başkanı olarak üniversitelerimizde daha fazla muhatap olduğumuz hanım akademisyenler, kadın akademisyen, kadın yöneticiler, dekanlar görmek istiyoruz, kadın rektörler görmek istiyoruz. Bu açıdan bunu ifade etmek isterim. Teşekkür ediyorum.

İkinci husus, şöyle bir durum var: Bir türlü geçmişten gelen bir algıyı ortadan kaldıramadık. YÖK’le ilgili en güzel ve inkâr edilemeyecek bir güzellikten bile bahsedilecek olsa “12 Eylül darbe yönetimi mahsulü olan YÖK.” diye başlanıyor cümleye.

Şimdi, bir, YÖK, 12 Eylülden sonra kurulmadı; YÖK, 75 yılında kuruldu önce. Adı neydi? “Yükseköğretim Kurulu”ydı, şimdikinin de “Yükseköğretim Kurulu.” Peki, bunu siyasi irade mi istedi? 75 yılındaki siyaset profilini düşünün. Hayır, o da istemedi. Kim istedi? Üniversiteler dediler ki: “Bir Yükseköğretim Kuruluna ihtiyaç var.” Hangileri dedi? İstanbul dedi, Ankara dedi, Hacettepe dedi. “Böyle bir kurula behemehâl ihtiyaç var.” denildi. Fakat daha sonra bu Anayasa Mahkemesine götürüldü, Yükseköğretim Kurulu iptal edildi. Daha sonra ikinci defa aynı adla yasalaştı ve önce anayasal olarak oluşturuldu, sonra da yasası çıkartıldı.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Niye götürüldü?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – “Üniversite özerkliğine aykırıdır.” diyerek, ortaya da geleceğim.

Şimdi, birinci husus, bunu tespit edelim istiyoruz.

İkinci husus: Malumunuz şu an 4 vekilimiz bununla ilgili “YÖK soruşturma açacak mı?” gibi bir soru yöneltti bize. Malumunuz bundan beş sene kadar önce benim Başkanlığım döneminde -hukukçu hocalarımız bilirler- bizim disiplinle ilgili maddemiz iptal edildi, denildi ki: “Hem suçun hem de cezanın kanunda yer alması lazım.” Bu iptal edildiğinde, böyle bir düzenleme yapıldığında ben kamuoyuna açıkça ifade ettim, gazetelerde de basıldı, YÖK disiplinlerden bütünüyle çekilmesi lazım, öğretim üyesinden de rektöründen de çekilmesi lazım. Orada maalesef biz ne iktidardan ne muhalefetten bu hususta bir destek görmedik çünkü “YÖK kalsın.” diyerek her yıl törenler düzenleyen, toplantılar ve protestolar yapan sendika bile “Biz, sizin bu şeyinize karşıyız.” dedi. Niye dedim? Sendika Başkanı geldi “Biz üniversitelere güvenmiyoruz.” dedi. Niye? YÖK’e güveniyoruz. Peki, o zaman bunu söyleyin, yargı da açık. “Bunu söyleyemeyiz.” dedi. Şimdi, aslında bunu söyleyişinin sebebi şu: Biz, Yüksek Disiplin Kurulunda her ay bir toplantı yaparız ve orada üniversitenin 10 ihracı yaklaşık 6’ya iner, 5’e iner ama 10 ihracı 11 olmaz, YÖK var diye 11 olmaz, YÖK var diye ihraçlar azalır. Yine devam ediyorum, bu yasa çıkınca -yani tabii ki biz yasama değiliz, fıkrimizi söyledik- YÖK’ün çekilmesi lazım başından sonuna kadar dedik fakat yasa o şekilde çıkmadı. Yine, soruşturma açma yetkisiyle yasa çıktı. Tamam, yasama, saygı gösteriyoruz, yapacak bir şey yok, biz bir devlet kurumu üst yöneticisiyiz. Daha sonra CHP bunu malumunuz AİHM’e götürdü. AİHM’e götürdüğünde rektörler dışındaki öğretim üyeleriyle ilgili kısmını iptal etti, Anayasa’ya aykırı buldu. Ben de katılıyorum çünkü zaten başta benimde görüşüm oydu. Hatta rektör kısmını da iptal etseydi ama orada “Atamada, bir aşamada bulunduğunuz için orada kalmanız lazım.” denildi. Bunu niye söylüyorum? Bunu şunun için söylüyorum: Yani hem soruşturma açılmaması lazım denildi -ben de aynı düşüncedeyim, katılıyorum- hem de bunlarla ilgili niye YÖK soruşturma açmıyor? Bu olmuyor, zaten yetkimiz yok. Bu yetki vardı, iptal edildi. Benim dönemimde, yetkinin olduğu bir dönemde -zannedersen iki yıl boyunca 3 tane mi, 4 tane mi açtık, onlardan birisi de kız öğrencilerimize yönelik- bir öğretim üyesinin nahoş bir üslubu dolayısıyla üniversite gereken işlemi yapmayınca biz girdik devreye açtık Ankara dışında bir üniversitemizde. Şimdi, bunu bir defa ortaya koyalım. Bunu koyunca ne oluyor? Bunun sonucu aslında ikinci bir hususu da ifade etmemiz lazım. Yükseköğretim Kurulu bir bakanlık değil, biz bakanlıkların imkânlarına sahip değiliz, yetkilerine sahip değiliz. Üniversiteler de YÖK’ün taşra teşkilatı değil. Yani bakan telefonunu açar, il millî eğitim müdürüyle ilgili talimatı verir, o yapar, onun bütünüyle işlerini,

düzenlemesini yapar eder. Ama üniversiteler bu sistemde olduğu müddetçe atamasından soruşturma açmasına kadar, programını belirlemesine kadar zaten özerk bir şekilde çalışır. Pek çok vekilimiz üniversitelere müdahale etmemizi istiyor, aslında söylediği şeyler.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Hayır, öyle bir şey demiyoruz.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Belli alanlarda.

Şimdi -Yükseköğretim Kurulunun- bizim perspektifimiz, bizim vizyonumuz, bizim felsefemiz şu: Yükseköğretim Kurulunun aslında yükseköğretimle ilgili politikalar yapması lazım, onun dışındaki işlemlere karışmaması lazım.

Bakın, iki husus var ki YÖK’ün oradan ayrılması lazım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Başkanım, arkadaşlarımız YÖK’ün yapısını, kuruluşunu çok merak ediyorlar ve ilgili süreci de merak ediyorlar ama ben...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Ben cevaplara da geçeceğim ama buradan şuraya gelelim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Ama sorumuzla alakalı Sayın Başkanım.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Bu, soruyla alakalı aslında.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ama şöyle; ben bütün Komisyon üyesi arkadaşlarımdan ve kurumlarımızdan şunu arzu ediyorum: Bu Komisyonda kadını konuşuyor ve kadının...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Mobbing...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Mobbinge geleceğim zaten.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Buyurun Hocam.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Şimdi, Yükseköğretim Kurulunun yükseköğretim politikası yapar bir kurum hâline gelmesi lazım ama sadece öğrenci kontenjanı ve devletteki personel dağıtımından çekilmemesi lazım, bunu çektiğinde kamu zararı oluşur. Bu kesin.

Şimdi, mesela, pek çok vekilimizin haklı olarak dile getirdiği kreşlerle de alakalı. Kreşlerle ilgili ne yapıyorsunuz? Kreşlerle ilgili biz hiçbir şey yapamayız nokta çünkü bizim yetkimiz dâhilinde değildir, böyle bir şeyin örneği yok, yapılamaz, kanunen de mümkün değil. Sadece biz bunu teşvik ederiz. Pek çok konuda teşvik ettiğimiz gibi bunda da teşvik edici bir rol oynarız. Ne orasıyla ilgili insan kaynağı oluşturabiliriz ne maddi kaynak oluşturabiliriz.

Şimdi, gelelim... Ama şunu yapıyoruz: Mesela KYK’lerle alakalı, KYK’lerle ilgili, KYK’nin inisiyatifindedir, ona da biz karışamayız, yurtlarla ilgili ama biz dolaylı olarak bizim önümüze gelen tekliflere, özellikle Anadolu’daki tekliflere... Bunu üç dört yıldır uyguluyoruz; hoca sayısı var, şusu var, busu var... Bir dakika, orada kız yurdu var mı, kızlar nasıl kalıyor? Artık biz bunu sorgulamaya başladık, kızı. Burada bir sıkıntı çıkınca bazen Bakanımızı ararız, deriz ki: “Tamam, burada bir şey açılmak isteniyor, biz burada direnç gösteriyoruz çünkü biz orada kız yurdu istiyoruz. Erkek yurdu, tamam ama bizim önceliğimiz kız yurdu.”

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Giriş çıkış saatlerindeki farklılıklara bakıyor musunuz?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Yurtların mı?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Şimdi, bunların hiçbirisi bizim önümüze gelmez, hiçbirisi bizimle alakalı değildir. Biz buraya giremeyiz, biz bu konuya giremeyiz; bu KYK’nindir.

KYK, üniversitenin kendi kampüsü içerisinde... Hatta şöyle, o kadar özel çalışır ki bu KYK, hükümet karar olsa dese ki: “Dicle Üniversitesinin ben içerisine yurt yapmak istiyorum.” Yapamaz illa üniversitenin oluru lazım. Sistem buna göre kurulmuş, oralarda o mekanizmanın çalışmasında biz de yokuzdur. Ne yapıyoruz? Biz rektörü arıyoruz, diyoruz ki: “Siz devlet kurumusunuz, KYK devlet kurumu, bakanlık... Buraya vermeniz lazım, bize izahını yapın, niye vermiyorsunuz?” Pek çok yere biz bu şekilde ikna etme yoluyla yurt yerleri verilsin istiyoruz. Üniversitelerimiz “İşte, oraya doğru büyüme yapacağız, edeceğiz, biz orayı vermiyoruz.” Ama bizim istediğimiz, tabii ki ona da geleceğim; “kadın dostu üniversite” lafzı, tabiri çok doğru bir tabir. Biz de bunu kullanıyoruz.

Bizim yükseköğretimde bu “kadın-erkek fırsat eşitliği” ismine doğru mu çevirelim diyerek düşündüğümüz ama içeriğini hiç değiştirmedığımız o tutum belgesinde de bakıldığında zaten kadın dostu bir kampüse doğru orada belirlemeleri göreceğiz.

Bir vekilimiz -şey yapamadım, özür dilerim kendisinden- “Acaba bu üniversiteleri teşvik mekanizması...” Biz, şimdi, yeni YÖK olarak bir süreç başlattık; engelsiz üniversite ödülleri veriyoruz. Engelsiz üniversite yani fiziki mekânlarda, program bazında vesaire. O, o kadar tesir etti ki çünkü biz bunları kamuoyuna açıklıyoruz. Kamuoyuna açıkladığımızda, bir “ranking” gibi açıkladığımızda -en güzel denetim şeffaflık, her şeyi açacaksınız, kamuoyuna açacaksınız, yaptığınız şey dosyanın içerisinde kalmayacak- ilk önce pek umursamadılar, biz açıkladık. Ne zaman açıkladık? Öğrenci tercihlerinden önce açıklamaya başladık. Bu sefer üniversitelere bir bayrak verme... Onlar yarışa girdiler, biz de dedik ki işte, programda, fiziki mekânda vesaire şu bayrağı veriyoruz. Bizim şimdi düşündüğümüz bir husus da “kadın dostu üniversiteler”le alakalı yine bir süreç başlatalım, yarışma yapalım. Biz bütün bu yarışmalardan...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Alkış, Komisyon üyelerinin hepsi alkışlıyor sizi.

YÖK BAŞKANI PROF.DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Biz, bu bayrak ödül töreninde bütün Komisyon üyelerimizin de bulunmasını arzu ederiz.

Ne zaman fayda eder böyle bir süreç? Yine kamuoyuna açıklayacağız. Bu üniversitelerden “kadın dostu üniversite” kriterlerini sağlayan; bir şu, ikincisi şu, üçüncüsü bu... Biz bunu kamuoyuna açacağız, kamuoyuna açınca diğer üniversiteler -devleti, vakfı- bir yarışa girecekler. Sistem bu şekilde yürüyecek. Ama bunu bugünün bir kararı olarak, bizim de bir taahhüdümüz olarak inşallah bunun gerçekleşeceğini söylemek isterim.

Şimdi, ilk soruda “Kadına şiddetin önlenmesine yönelik çalışmalar var mı?” Evet, var, ilgili slaytta da onları gösterdik. YÖK Akademik’e girdiğinizde -eminim, bundan sonra bütün cep telefonlarınıza YÖK Akademik inmiştir diye düşünüyorum- bütün bu çalışmaları görürsünüz. “Bu yayınlara ulaşılabilir mi?” Tabii ki oraya girildiğinde o yayınların hepsi, bildiri mi, makale mi, şey mi, bunlar var, en azından adresleri var. “Müfredatta yer veriliyor mu?” Veriliyor, o slaytta zikrettik. Müfredatta ya belli derslerin içerisinde, bazısında da doğrudan doğruya ders adı olarak yeri var.

Şimdi, Sunat Hocam, “Mobbinge yaptırımınız var mı?” Mobbing gerçekten bir yara, bunu kabul edelim ama kadınlara yönelik bir yara değil aslında. Kadın, erkek bir yara.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Tabii ki sadece kadına yönelik değil, genel.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Bu, biraz evvel yine en başta söylediğim husus: Bu bir kültür meselesi, bu bir aile... Aile dediğimizde sadece aileye indiriyor değiliz, aileden sonraki süreçler de dâhil ama bu işin tohumu ailede atılıyor, ailede atılıyor. Bununla, bu mobbinge alakalı bize şikâyetler geldiğinde bizim yetkimiz dâhilinde yapabileceğimiz ancak şudur bizim: Bununla ilgili bir inceleme yaptırılması için rektörlüğe yazı yazıyoruz -bunu da yapıyoruz- “Bununla

ilgili sonucu da bize bildirin.” diyoruz. Ama o “İnceleme yaptım, sonuçta bu vardır.” veyahtu “Yoktur.” der ve biter çünkü orada başlayan ve biten bir süreçtir mobbing ile ilgili. Biz bu mobbing meselesini bu sene... Şunu da düşünmüyor değiliz: Şeffaflık açısından, en fazla mobbing ile ilgili şikâyeti olan üniversitelerle ilgili de acaba yıl bazında bunlarla ilgili kamuoyuna bir bilgilendirme yapsak mı diye de düşünüyoruz ki oranın üst yöneticileri bu hususa vaziyet etsin.

Şimdi, şöyle bir hususumuz var, biraz evvel söylediniz: “Sağlık personeli... Üniversite hastanelerinde kadınlarla ilgili birtakım sıkıntılar var, kadın hastalarımızla ilgili.” Tıbbi eğitimi biliyorsunuz iki ayaklı; birincisi, laboratuvarlardaki temel tıp bilminde yürüyen ayağı; ikinci ayağı da hizmet sunumuyla ortak olan hastanelerdeki. Hastanelerde son zamanlarda -ben uzun zamandan beri orada Başkan olarak değil ama şey olarak bulunuyorum, bazen yedek kulübesinde, şeyde uzun müddet bulunduk biliyorsunuz- özellikle erkek hemşirelerle ilgili sizin kastettiğiniz istikamette şikâyetler çok. Onların aslında geldiğinde ihracını hemen biz de onaylıyoruz fakat bunun olmaması lazım, bir. Çünkü bize 3 geliyorsa orada 13 oluyordur, iki. Burada, kliniklerin buna göre, hastane üst yönetimi, başhekimleri tarafından, yöneticileri tarafından ayarlanması söz konusu olması lazım, bir. Ve afiliye olan hastanelerin de Sağlık Bakanlığının da duruma vaziyet etmesi lazım. Bizim dışımızda cereyan eden bir şey, bizim önümüze geliyor, bizi de yaralıyor bu. Bu, ne zaman... Bu hemşire meselesi, erkek hemşireye ihtiyaç var pek çok konuda ama bir istihdam imkânı da sağlayan bu hemşire meselesi kızlarda iken kız-erkek karışığa dönünce bunlar artmaya başladı. Bazıları yani anlatmak istemediğimiz ama -o kocalar ve babalar için, o babalar için- çok acı veren şeyler olmuyor değil, oluyor. Bununla alakalı uyarılarımızı yapıyoruz vesaire.

Şimdi, Sunat Hocam, bu “Üniversite sıralaması meselesi...” dediniz ya, sayılar vesaire... Bizdeki asıl sıkıntı ne biliyor musunuz? Bütün bu sıralamaları yapanlar liberal dünyanın hatta neoliberal dünyanın kapitalist bir yaklaşımla kurguladığı, ticari müesseselerin yaptığı bir satıştır üniversite sıralaması. Bu şeyde, dikkat edin, son üç dört yılda neredeyse bütün üniversitelere, ülkelerin üniversitelerine birer mavi boncuk dağıtılır. Yani bir genel sıralama yapılır, bir Doğu Asya denir, bir işte Amerika’nın altındaki üniversiteler denir, bir sosyallerdeki sıralama; herkese bir umut verilir o ticari sıralamalarda. Biz, burada eksikliğimizin neler olduğuna yönelik bir çalışma yaptırдық. Aslında eksikliğimiz şu: Meksika’da, Güney Amerika’da... Unuttum, Meksika’ydı zannedersen, bir üniversite, nitelikli yayın itibarıyla ODTÜ’nün dörtte 1’i kadar ama ilk 100’e girmiş. “Reputasyon” diye bir şey var, sizin şöhretinizin afakı tutup tutmadığıyla ilgili bir de soru var. Bununla alakalı bizim üniversitemiz, ODTÜ de diğerleri de “Ya, biz yapıyoruz, üretiyoruz, yeter.” diyorlar ama maalesef bu kapitalist dünya nasıl? Satış dünyası, her şeyin metalaştığı bir dünya, bir pazarlama dünyası. Buraya yönelik bir çalışma ve gayret içerisinde değiller üniversitemiz. Bununla ilgili üniversitemizde toplantılar yaptık. İnşallah, inşallah ilk sıralamada bunun sonuçları görülecek, ilk sıralamada bunun sonuçları görülecek. Dörtte 1’ini sağlamıyor ODTÜ’nün ama ilk 100’e giriyor, ODTÜ ise 500’ün altına düşüyor.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – İlk bine giren durumda.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Evet.

Ve yükseleceğiz, bakın, inşallah, yükseleceğiz -söylediğimiz şeylerin çoğu- çünkü veriye dayalı konuşuyoruz. Biz yaptığımız şeyde tasarımlardan, taslaklardan, vizyonlardan hiç bahsetmedik. Burada da yükselmeyi göreceksiniz önümüzdeki seneden itibaren. Ama bu sıralama her şeyin başladığı ve bittiği bir yer değil. Bundan zannedersen bir on küsur sene önce -Malezya, biliyorsunuz, yükseköğretim alanında çok ileri gidiyor- Malezya “İlk 100’e üniversiteyi sokacağım.” dedi, iki yıl sonra -tabii, araya da iki yıl lazım, ilk yılda hiç kimse sokamaz çünkü veri donanımı iki yıla geçer- ilk 100’e soktu hem de böyle binlerde olan bir üniversiteyi soktu. Bir yıl sonra nasıl manipüle edildiği ortaya çıkınca bu

şey çıktı. Arap dünyasında da şu an pek çok üniversite, Suud'daki üniversiteler de dâhil olmak üzere bunlarla ilgili birtakım düzenekleri çalıştırmaya başladılar. Bunlar bilinen, basit şeyler ama böyle. Yani her şeyin başladığı ve bittiği yer sıralama değil diye düşünüyorum.

“Kadın istihdamında faaliyet var mı?” Evet, var Sunat Hoca. Gösterdiğim slaytlardan biri mesela, bir bakanlıkla yaptığımız kadın istihdamına yönelik olmak üzere bir çalıştaydı. O çalıştaylarda biz hem çıktı alıyoruz, ona yönelik... Tabii, 10 çıktının 10'unu da yapamıyoruz ama 1'ini, 2'sini yapıyoruz. Bu şekilde bir süreç yönetiyoruz.

Bizim, tabii, istihdamın yoğun olduğu bazı alanlarda kızlara yönelik olarak -sadece kız öğrencilere yönelik olarak, istihdamın yüksek olduğu- kızlara yönelik pozitif ayrımcılık olarak programlar açılabilir mi diyerek de önümüzde bir madde var, ajandamızda var.

Neslihan Hocam, sizin ifadeniz 12 Eylülle ilgili vesair, onları söylediğimi zannediyorum.

Burada bu Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi meselesi, buna da açıklık getirelim. O belge şu an önümde. Aslında, bu belgenin içinde kadın dostu üniversite, kampüs şeysinin bütün bileşenleri var. Geliştirilebilir mi? Tabii ki geliştirilebilir. Her şey geliştirilir, bu da geliştirilecek. Burada biz ne yaptık? Bunu kullanırken başına “Yükseköğretim Kurumları Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Tutum Belgesi” diye yazdık. Oradaki fırsat eşitliğini engelleyici pek çok fiziki mekândan tutumuna, derslerine kadar her şeyi hocalarımıza, rektörlerimize elinizden geldiğince buna sahip çıkın diyoruz. Peki, toplumsal cinsiyet ile benim o ifadem... Ben o ifadenin arkasındayım, benim alanım zaten Türkoloji. Şimdi orada kavramsal bir sorun var. Bakın, bu işin mazrufu şu: Başlığımı kaldırın, olduğu gibi... Altına hiç kimsenin itirazı yok, tamam. “Geliştirelim...” Geliştirelim... “Ama bu yanlışır.” diye ne siz söylüyorsunuz ne biz söylüyoruz –hiçbir problem- ve bunu uygulayın diyoruz. Ama bu başlığa bir baktık bir sıkıntı; toplumda onu öyle anlayan var, bunu böyle anlayan var. Yükseköğretim alanının aslında her toplum için uzlaşma alanı olması lazım, ayrışma alanı değil. Bu ayrışma alanını körükleyecek şeylerden de uzak durmamız lazım diye düşünüyoruz. Buradaki toplumsal cinsiyet eşitliği “cinsiyet eşitliğinin” mi sıfatı, “cinsiyet”in mi sıfatı? “Cinsiyet”in sıfatı olduğunda -Türkoloji olarak, semantik olarak yaklaşıyoruz- konu hemen şeye geliyor: Efendim, ben erkek doğdum, siz kız çocuk olarak doğdunuz. Acaba, biyolojik midir bu kız, erkek doğum tespiti yoksa toplumun yüklediği birtakım normlara göre mi şekilleniyor? Bizim konumuz bu değil, bizim konumuz bu başlık değil; bunun altı, bunun altını geliştirelim. “Ama bunu net olarak koyun ortaya ve yayın...” Bu doğru. Ama biz de bekliyoruz ki, mesela devlet kurumlarımız, bakanlıklarımız bir kavram getirsinler; “kadın erkek fırsat eşitliği” denebilir, “cinsiyet eşitliği” denebilir ama bir şey desin ki onun üzerinde biz bir terminolojiye oturup yürüelim. Bu bize verilirse, havale edilirse bunu da kabule hazırız. Denirse ki: “Biz YÖK’e güveniyoruz. Bununla ilgili bir adlandırmayı yapın, bilimsel toplantılar yapın. Biz de gelelim, biz de vaziyet edelim orada duruma. Bununla ilgili...” Ama bu adla alakalı bir şey yapalım, hatta altını da genişletelim. Bunu yükseköğretim düzeyinde, akademik, bunu da yapabiliriz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Hocam, Komisyonumuzun size önermesi olacak bu konuda, merak etmeyin.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Öyle mi?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kavramsallaştırma konusunda farklı görüşlerin olduğunu görüyoruz ve bu vesileyle de sizin rol model kurum olmanız kavramsallaşma konusunda da bize...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, bir değişiklik mi düşünüyoruz kavramda?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yok, yok, hayır, hayır.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Yanlış mı algıladım?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hocam diyor ya “toplumsal cinsiyet eşitliği” kavramıyla alakalı olarak konuşuyoruz, işte altında “cinsiyet eşitliği” mi densin, “adalet” mi densin...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – “Fırsat eşitliği” mi diyelim?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Şu anda YÖK Başkanını dinliyoruz.

Hocam, bir dakika...

Bu kavramda dediniz ki: “Bir kısım böyle düşünüyor, bir kısım şöyle düşünüyor.” Siz akademik bir kişi olarak -yani buradaki hocalarıma da soruyorum- bu kavramdan anladığınız doğruysa bunun üzerinde tartışmanın bir anlamı olduğunu zannetmiyorum. Toplumsal cinsiyet eşitliğini biz nasıl algılıyoruz? Evet, biyolojik olarak tabii ki kadın, erkek farklı ama sosyal olarak, ekonomik olarak, kanun önünde, hukuk önünde eşit imkânlarla sahip olmak demek.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – O zaman, siz diyorsunuz ki: “Kadın, erkek eşitliği ve fırsat eşitliği...” vesaire bu, bu ama, bakın deniliyor ki mesela... Hayır, onu demiyoruz yani konu akademik bir tartışma ortamına girerse... Tercümede bir sıkıntı var.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Peki, Hocam yani geçmişte yoktu da şimdi mi oldu?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Onu ben bilmem, yalnız, ben şunu bilirim: Bu geldiğinde, ben Başkan olduğumda, bu da Bakanlıktan geldiğinde, Allah Allah dedim, bunu hangi kavramdan tercüme ettiler, bu sıfatı nereye koyacağım? “Cinsiyet”in başına mı getireceğim, öbürünün başına mı; “cinsiyet eşitliği”nin başına mı getireceğim, öbürünün başına mı getireceğim? Öbürünün başına getirdiğimde “cinsiyet”i toplumun yüklediği bir cinsiyet olacak, bunun ucu, ta işte, bazı harflerle, bir sürü harflerle birleşen şeyler var ya, oraya doğru gidiyor hâlbuki sizin meseleniz, dile getirdiniz ve bizim meselemiz ve derdimiz müşterek, o değil, o mesele değil.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Evrensel olarak kabul edilmiş bir tanımdan bahsediyoruz.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – “Evrensel” dediğiniz husus pek çok...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yani biz bir şeyi yeniden tanımlamaya ihtiyaç duymuyoruz ya da duyulduysa bunun nedenini soruyoruz. Kabul edilirken hiçbir çekince koymadığınız bir sözleşmeden bahsediyoruz.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Orası benim dışımda, o ayrı bir şey.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hocam, siz bilim yapılan bir...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Arkadaşlar, interaktif...

Yekta Hocam, sorularımıza...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Peki, bayağı sorumuz da var, oraya geçelim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Hocam, sorularımızı...

Arkadaşlar...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Gamze Hocam, bir şey söyleyeceğim. Bu başlığın altında geliştirelim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yekta Hocam, sorulara cevaplarımızı hızlandırıyoruz. Zaman konusunda bana sitem ediyor Komisyon üyelerimiz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – “Komisyon olarak Hocama öneride bulunacağız.” dediniz ama siz kendi adınıza konuştunuz herhâlde?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yok, yok, hayır, merak etmeyin.

Bakın, arkadaşlar, ben Komisyon üyesi arkadaşlarıma daha önce söyledim, şimdi Tutanaktaki arkadaşımız bana uyarıda bulunuyor. Siz “Arkadaşlarımız yazılı kayıt tutuyorlar.” dediniz, duyamıyoruz ve kayıt tutamıyoruz. Mikrofona basmadan, söz almadan konuştuğunuz cümleler...

Yekta Hocam, hızlandırarak...

Buyurun.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. MEHMET ALİ YEKTA SARAÇ – Gamze Hocamız “Kadın yönetici niye artmıyor?” dedi. Kadın yönetici, aslında, Avrupa da aynı şekilde bakıyor, sadece rektör diye bakmıyor, dekanları da dâhil ediyor, enstitü müdürlerini de dâhil ediyor ve artıyor. Arttığını bu ay yayımladığımız şeyde –siz de çok mutlu olacağımız- Avrupa’daki artışa göre çok hızlı bir artış göreceksiniz. Biz sadece rektöre vurgu yapıyoruz. Ama bir bakanımızın söylediği gibi, şu talep meselesi var ya... Bir üniversitemize tam 51 rektör adayı başvurdu, 2 tane hanım vardı içinde. Biz “Başvurmayın.” demiyoruz. denetleme kurulu üyesi bir hanım var, evet ama ben 2 hanım, kadın hukukçuya “Sizi buraya alalım.” diye teklif götürdüm, olmadı çünkü denetleme kurulu diye söylüyorsunuz ama mesela denetleme kuruluna ben “Cumartesi günü şurada denetleme var, hemen gidin.” diye yazınca hemen onun gitmesi lazım. Diyorlar ki: “Hayır, biz gidemeyiz.”

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Genellememek lazım Sevgili Hocam.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Yani bu tek başına böyle...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ben Aysu Hanım’a katılıyorum Kıymetli Hocam, genellememek lazım.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Tamam ama netice itibarıyla hep birlikte şunu kabul etmek durumundayız: Kadın yönetici sayısı artıyor akademide, bu nokta artıyor, durmuyor, durağan değil. Ben Avrupa’ya “Niye siz de artmıyor?” diye sorabiliyorum YÖK Başkanı olarak, burada rahatız.

Şimdi, başka bir husus, kadınlara yönelik söylemler... Evet, rahatsız edici bir söylem var, bir ifade tarzı var. Bu, biraz da neden kaynaklanıyor? Şundan: Biz Türk toplumu olarak 300-400 kelimeyle... Yani meselelerin köklerine, nedenlerine inelim; 300 kelimeyle konuşan bir toplum hâline gelmeye başladık. Nezaket ve zarafet tabirlerini ve kelimelerini artık unutmaya başladık. Birbirimizle ilişkilerde artık farklı normları benimsiyoruz. Bunun sebepleri olabilir, şu olabilir, bu olabilir ama bu hususun ancak kültür seviyemizi yukarıya doğru çekmekle hallolabileceğini, yoksa erkek akademisyenlere “Kadın akademisyenlerle şöyle şöyle konuşacaksınız.” şeklinde ders koyun veya bunlara yönelik bir yönerge oluşturun diye üniversitelere söyleyemeyiz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ama Hocam yani bir profesörde 300-400 kelimeyle konuşuyorsa vah o eğitimin hâline! Yani en üst eğitimdeki...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Ben toplum olarak... Akademi toplumun şeysidir. Ben profesör demedim ama toplum dedim.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Hayır, bu benim örnek verdiğim profesör de o anlamda söylüyorum yani eğer kendini geliştiremiyorsa demek ki başka bir yerden başlamak gerekiyor çözüme.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Şimdi, evet, ben itiraz etmiyorum o hususa.

“Eczacılık fakültesiyle alakalı” dediniz, eczacılık fakültesiyle alakalı bizim elimizdeki veriler, eczacılık fakültesinin Avrupa’daki pek çok ülkeye göre fazla olduğu, eczacılık mezununun bin kişiye... Çağ nüfusuna göre AB ortalamasının çok altında olduğu gerçeği; bu, bir. İki, biz de şöyle bir şey var: Bakın, mesela Almanya’da işte tıp fakültesi şu kadar, bizde bu kadar. Tamam, bizde bu kadar çok

fazla ama Almanya'daki öğrenci sayısı bizden çok. Nasıl oluyor bu? Bu, sistemsel bir sorun. Belki de onlarınki doğru, fakülte sayısını az tutup öğrenci sayısını artırmak... Ama bizim asıl meselemiz şu: Mesela son olarak kurulan Düzce Üniversitesinde biz bölgesel kalkınma odaklı bir üniversiteler süreci başlattık, çok güzel gidiyor, misyon veriyoruz üniversitelere. Oraya tıbbi ve aromatik bitkiler dedik, orada bir ürün üretilmeye başlandı, o aşamaya başlandı, onun kadın rektörü geldi bize, dedi ki: "Hocam, bize eczacılık fakültesi lazım ki bizim bunu ilaca, ürüne dönüştürmemiz lazım yani AR-GE kısmı lazım, AR-GE lazım." Yoksa şu an bizim eczacılık fakültesi kontenjanlarına bakarsanız, arttığını.. Yani bir yılda 20 artar, 50 artar ama bin arttığı, 500 arttığı, 400 arttığı, öyle bir dönem... Bizim Eğitim Dairesi Başkanımız burada. Biliyorsunuz, YÖK iki ayak üzerinde durur; biri personel, biri eğitim. Eğitim Dairesi Başkanımız da hanımıdır.

Sibel Hanım, yanlışım varsa düzeltirsin.

YÖK EĞİTİM ÖĞRETİM DAİRESİ BAŞKANI SİBEL İRKEY – Hayır, doğru efendim. Eczacılıkları artırıyorsunuz fazlasıyla.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Şimdi, orada böyle bir durum var. Tabii ki eczacılıkla alakalı bilgi olsun -konu dışı ama soruldu- diye söylüyorum: Bizim öncelikli alanlara aldığımız yani Türkiye'nin, ülkenin öncelikli alanları dediğimiz, hoca yetiştirmesi için ilave, ek kadrolar tahsis ettiğimiz... Ancak üniversitelere çünkü biz veriyoruz, onlar istedikleri yerde kullanabiliyorlar. Biz iki üç yıldan beri yeni bir döneme geçtik "İstedğin yerde kullan şu kadroyu ama şu sayıdaki kadroyu da ancak şu alanlarda kullanabilirsin, yoksa kullanamazsın." dönemine geçtik, orada eczacılık da var. İddialı konuşuyorum çünkü veriyi dayalı konuşuyorum.

Türkiye'nin çok önemli veri kaynaklarından birini biz oluşturduk, YÖKSİS olarak biz oluşturduk, ileriye yönelik projeksiyonlar da yapabiliyoruz. İki üç yıl içerisinde hukukta, üç dört yıl içerisinde eczacılıkta hoca eksikliği vesair gibi böyle bir şey olmayacak, unutulmaz, böyle bir şey olmayacak. Ona göre programlama yaptık, sistemde fazla verir şekilde doktoralı insan yetiştiriyoruz. Bir taraftan araştırma görevlisi, bir taraftan YÖK 100/2000... "YÖK 100/2000" dediğiniz dünyada hiç uygulanmayan o ulusal ölçekte ve bizim uyguladığımız sistemde şu an öncelikli alanlarda 5 bin civarında kişi var, 5 bin kişi, eczacılıkla ilgili araştırma alanları da dâhil olmak üzere.

Şimdi, istihdamla ilgili araştırma görevlisindeki artışı zannederseniz siz sordunuz.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Yüksek lisans olacak o Hocam.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Kısmen... Ben de o duyumlarla ve hocalarımızla bu akademik çerçevede konuşurken ona da şeyim... Yani bu, ciddi bir ihtimal, ciddi bir ihtimal. Bu, tabii bizim dışımızda bir olay. Önemli olan, bize düşen ne? Böyle bir talep olduğunda biz kız öğrencilerimizin önünü açıyor muyuz, açmıyor muyuz? Evet, açıyoruz, açmamız lazım, açıyoruz ama sizin dikkat etmeniz gereken bir şey, üniversitelerdeki doktora öğrencisindeki kız öğrenci sayısı, bir de YÖK'ün başından sonuna kurguladığı, liyakat ve ehliyetle göre kurguladığı ulusal ölçekteki doktora programındaki kız öğrenci sayısı birbirinden çok anlamlı bir şekilde farklı. Onun size bir şeyler ifade ediyor olması lazım. O çok anlamlı bir şekilde farklı, öyle 1, 2, 3 puan falan değil, çok anlamlı bir farkı var. Onun için, biz yeni YÖK'ü liyakat ve ehliyet temelinde kurgulamaya çalışıyoruz, yeterli mi? Yeterli değil tabii ama o istikamette gidiyoruz.

Şimdi, Aysu Vekilimizin sorusu: "Öğrenci katillerinin süreçleri var, bu süreçlere siz dâhil oluyor musunuz?" Hayır, dâhil olma ihtimalimiz yok hukuken ama takip ediyoruz, tabii ki ediyoruz. Nasıl ediyoruz? İşte, diyelim ki: Ceren Damar'la alakalı ne oldu? Ceren Damar'la alakalı üniversite kendi üzerine düşeni yaptı mı? Yaptı. "Şu tarihte sorduk, şu tarihte kestik." diye cevap verdi mesela. 2019'un

başında kesmişti ilişkisini ama tabii ki diğerleri ceza mahkemesinde devam ediyor ama bizim oraya taraf olarak girmemiz... Yani siz isteyince mesela vekil olarak” Biz taraf olacağız.” diyebiliyor musunuz? Edemezsiniz. Yani bir nizam var, o nizamı siz aşamazsınız yani bir hukuk sistemi var.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yok, takip edebilirsiniz yani hepsini toplu takip edebilirsiniz, resmî olmasa da Hocam.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Resmî olarak olmadan nasıl takip edeceğim?

PROF. DR. GÜLRİZ UYGUR – Pardon...

Hocam, her 2 davada da -biliyorum- üniversite, kendisi “katılan” olarak katıldı.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, katılabilir.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Ama YÖK değil, siz YÖK diye soruyorsunuz, YÖK olarak katılamayız biz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – YÖK takip ediyor mu diye merak ettim.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Şimdi, evet, bazı hususları zikrettiniz. “YÖK, bu hususlarda iyiye, doğruya, şiddete karşı alınacak tedbirlere yönelik üniversiteleri yönlendiriyor mu?” dediniz bu cümle içerisinde.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Hem onu dedim hem de soruşturmaları takip ediyor musunuz dedim.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Evet, yönlendirme yapıyoruz. Soruşturmaları takip etme dediğimiz...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bir usulleri var mı yani? A üniversitesi bir şekilde soruşturmayı yürütür, B üniversitesi farklı yürütür belki. Onun bir nizamı var mı?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Tabii ki disiplin soruşturmalarının kanunu var, o kanunu da Mecliste siz çıkardınız, bu Meclis de onayladı. Yani o usule göre yönetecek, yoksa kendisine göre yönetemez. Orada usul tespiti var, o usule yeni bir usul ilave edemez.

İşte, tokalaşma dediniz...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yönetim kademelerine bunu iletmekten çekinebiliyor öğretim görevlisi ya da öğrenci. Etkin soruşturma yürütülüp yürütülmeyeceğinden, hiyerarşik yapılardan dolayı...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Aysu Hanım, sizin öğrenciniz, derste söz almadan konuşuyor muydu?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ama hocam hep söz verirdi.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Tamam ama müsaade edin. Hoca sorulara cevap verecek.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – İstişare yapıyoruz yani.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Arkadaşlar, bakın, kırk dakikadır hoca sorulara cevap vermeye çalışıyor.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Çok teşekkürler Hocam.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Hızlandırabiliriz.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Şimdi, şöyle: İşte, tokalaşan rektör, tokalaşmayan rektör vesaire... Bunlar kişisel şeyler yani üst bir yöneticinin -eğer bir üst yönetici olma iradesini ve kabulünü göstermişse- toplumun yerleşik kurallarını da dikkate alma durumu var. Bunda bir mesele yok yani bu soruyu herhâlde “Fikriniz nedir?” diye sordunuz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yani kamuoyuna yansımış.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Şimdi, dediniz ki: “Uzaktan eğitimle ilgili anket çalışmalarınız var mı?” Ben hayret ettim, niye duymadınız?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Duydum.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Hem de kaç kişiyle yaptık biz onu?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – 61 miydi? Ben onu gördüm.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Hayır, o anketi kaç kişiyle yaptık?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben onu sormuyorum.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Ama şu açıdan önemli: Dünyada pandemi döneminde yapılan en büyük anket. Bir daha tekrarlıyorum, altını da çiziyorum, dünyada pandemi döneminde yapılan en büyük anket. 2 bin kişiyle yapılan anketler, bin kişiyle yapılan anketler İngiltere’de, Fransa’da böyle bir anket yapıldı diye çıkıyor. Ben 1 milyon 300 bin kişiyle yapıyorum anketi. Anket 1 milyon 300 bin kişiyle yapılıyor “Burada kız ve erkeklere bakılıyor mu?” diye ya siz sordunuz ya da bir başkası -siz soruyorsunuz- çünkü anketi yapanları o şekilde kurguladık. Uzaktan öğretimle ilgili nedir şeyiniz? Pek çok alt başlıklarda, hocaların sunumundan ders materyallerine kadar nasıl bir kurguyla ama yine söylüyorum, kolay bir şey değil bunlar, 1 milyon 300 bin eğer kolay olsaydı Almanya yapardı, İngiltere yapardı. Bunlar, bizim kurduğumuz bir altyapıyla, merkezî iradeyle yapılıyor. Merkezî bir yönetim olunca bu şekilde bunları yapmak mümkün. 1 milyon 300 bin kişiyle yaptığımız anket, dünyada pandemi döneminde en büyük anket. Diğerleri 4 binde, 5 binde kalıyor, 100 binde bile değil. Oradan bazı çıkarsamalar yaptık, Sağlık Bakanlığımıza ilettik. Çünkü biz karar alacak... Yani bu ülkenin sağlığından topluma karşı sorumlu olan kurum Sağlık Bakanlığı, biz ona uymak durumundayız çünkü topluma, millete hesabı veren Sağlık Bakanlığıdır. Onlara ilettik, onlar bazı süreçleri hızlandırıyorlar vesaire bu şekilde gidiyor ama anket bu.

Evet, bir de “kreş” demiştiniz, o kreşle ilgili cevabı vermiştim.

Evet, Semra Hocamız...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yekta Hocam, bazı milletvekillerimizin sorularına not aldıklarınız üzerinden cevap veriyorsunuz, eksik kalanları arkadaşlarımız tahmin ediyorum, not almışlar. Cevapsız kalan soruları da sonrasında yazılı olarak gönderirseniz memnuniyetle...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Çok rahat.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Tutanaklardan tespit edebilirler.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Tutanaklardan tespit edilip, cevapsız kalan sorulara yazılı cevap verebilirsiniz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Tutanaklardan bütün soruları tespit edebilir, eksik kalanlara ya da bütününe bile yazılı olarak yeniden cevap verebilirsiniz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet, buyurun Yekta Hocam.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Evet, şimdi, bir hoca öğrencilerin kaldığı yeri -kötü bir isimle zikretmek istemiyorum- kötü bir isimle niteledi. Bizim yapacağımız bir soruşturma açma diye değil... Hani “fuhuş evi” vesaire falan dedi, o dillendirildi. Bizim yapacağımız, soruşturma açma yetkimiz yok ama ben onu duyar duymaz rektörü aradım “Ya, bu nasıl kızlarımızın bulunduğu yerleri bu şekilde nitelendirmeler, genellemeler? Yani hocadan beklenen hususlar bunlar değil.” vesaire dedim, konuştuk. Hemen akabinde soruşturma açtı, kendisi soruşturma açtı, zaten o açabilir ancak “Bir de şu aşamada derslerde bulunması... Yine sizin takdirinizdir.” dedik rektöre çünkü yetkisi

öyle ama derslerde bulunma... Hep bunları telkinle götürüyoruz. Derslerde bulunmasını, öğrencinin karşısına çıkmasını model olma açısından ben doğru bulmadığımı düşünüyorum dedim, hani bir çocuk babası olarak. Onlar da makul gördüler, o hususlarda girişimlerini yaptılar.

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ TOPLUM ARAŞTI RMALARI VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ DR. ZEYNEP KEVSER ŞEREFOĞLU DANIŞ – Hocam, bir de “tweet” attınız, bence çok önemliydi. Anında “tweet” attınız, çünkü biz de bekledik. Artık öğrenciler çok kolladığı için ben, o hemen çok hızlı bir şekilde attığınız “tweet”i de çok önemli buluyorum. “Kabul edilemez.” ifadesini kullandınız.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Evet, yani gerçekten de çok rahatsız edici, bir birey olarak yani YÖK Başkanı değil, bir birey olarak rahatsız edici husustu o.

Evet, şimdi, burada “Kız öğrenci sayısında artış açıkta mı, örgünde mi?” diye bir soru vardı. Hayır, her ikisinde de artışlarımız var. Belli programlarda artışlar oransal olarak daha mı fazla? Bizde değil, bütün dünyada böyle. Yani bizde mesela sağlıkla alakalı daha yukarıda şeyimiz... Doktora mezunlarında da mesela, sağlıkla ilgili programlarda ciddi oranda yüksek. Eğitimde yüzde 50 gibi, mühendislik, sanayide biraz daha düşük. Peki, dünyada, sanayi devi Almanya’da, orada yüksek mi? Hayır, orada da düşük. Yani bu eğilimleri -yani evrensel dedik ya- evrensel bakış açısını buralarda da koruyalım. Evrensel olarak baktığımızda bir sorun yok burada ama bakın, geleceğin meslekleri olarak -hocamız da hatırlattı- orada, mesela, yüksek teknolojiyle alakalı hususlarda kız öğrencilerimiz daha fazla. Yine ayrışacağız, yine Avrupa’dan ayrışacağız YÖK 100/2000’de.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – YÖK 100/2000 gerçekten çok dikkatimi çekti.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – O çok ciddi, kim ne derse desin geleceğin bilim hayatını bizim yeni YÖK’ün kurguladığı YÖK 100/2000 yönetecek çünkü yeni mesleklerdeki insanlar ancak buradan yetişiyor. Eski doktora programları devam ediyor ama yeni meslekler ancak buradan yetişen insanları yönetecek, bunu söyleyeyim.

Yönetici meselesi... Evet, hani, sızdıran boru istiaresi yapılır. Sızdıran boru istiaresinde yukarı doğru çıktıkça doğrudur ama Avrupa’da o boru çok sızdırıyor, bizde de sızdırıyor ama arkadan öyle güçlü bir şekilde tazyikli su geliyor ki o sızdırmanın bir anlamı yok, o sızdırmanın önemi azalıyor çünkü bizim arkadaki, o doktor öğretim üyesi oranındaki artış, doçentteki artışa bakıyorsunuz yani o artış, bundan on-on iki sene önce bir yardımcı doçentlikte gördünüz -doktora öğretim üyesi-doçente duruyordu. Bunlar birden yukarıya doğru çıkınca yukarıyı tetikledi. Şimdi doçentlik yukarıyı tetiklemeye başladı. Olduğu gibi, hızlı bir şekilde yukarıya doğru bir çıkış var. Dedğim gibi, bizim boruda çok tazyikli su var, o sızdırması bir anlam ifade etmiyor ama Avrupa’da böyle bir durum var. Onun için bu kelimeyi kullanmaları, onlar için doğru.

Şimdi, evet, Tuğba Hocam, yapılan çalışmaların geri bildirimi, sonuçları... Evet, yapılan çalışmaların geri bildirimlerini üniversitelerimiz kendileri zaten bunları kamuoyuyla paylaşıyorlar. Bir kısımlarının kapaklarını gösterdim. Onlar zaten kendileri paylaşıyor, doğru da bu yani her şey bize gelecek, biz bunları yayınlayacağız. Böyle bir durum yok, dünyada böyle bir durum yok ama paylaşıyor mu? Paylaşıyor.

Destek, destek de dediğimiz gibi, bunlarla alakalı desteği var. Bir ara YÖK 100/2000’e mesela toplumsal cinsiyeti koymuştuk. Ayrıca, bu dijital dönüşümde bazı hocaların çok yüksek miktarla ancak alınabilecek sertifika programları sürecini başlattığımızda bunlara belli bir kota aldı. Bunun üçte 1’i asgari eğitimcilerin eğitimi Cisco’yla. Bunun üçte 1’ni, yüzde 30’dan fazlasını kadın öğretim elemanlarımıza ayırttık, o şekilde gidiyor. Desteklerimiz var.

Şimdi, evet, Filiz Vekilimizin yani YÖK’le ilgili eleştirileri var. Tabii, ona bir itirazımız yok. Herkes kendisi düşünebilir ama uygun bir vakitte YÖK’e gelerseniz, YÖK ne yapıyor, onu biz size anlatmak isteriz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bir gün Komisyonu size getirelim, siz bize yemek yedin. Biz aç...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Söz, bu sözdür.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kadın üniversitelerine de değinirseniz, sevinirim.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Efendim?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kadın üniversitelerine...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Kadın üniversiteleri, o kadar yoğunluğumuz var ki şu an kadın üniversitesiyle alakalı değil. “Şu an mesela, önünüzde mi, masanızda mı? diyorsanız, tabii ki kadın üniversitesiyle alakalı dünyada örnekleri nelerdir, bizim bunlarla ilgili raporlandırma süreçlerimiz devam ediyor. Çünkü böyle bir olgu var, böyle bir olgudan da herhâlde YÖK olarak haberdar olmamız lazım çünkü bu dillendirildi, kamuoyuna girdi, bununla ilgili fikrî bir hazırlığın yapılmış olması lazım, fikrî bir hazırlığımızın, bilginin olması lazım.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Tasvip edip etmeyeceğiniz hususları öğrenmek istiyorum. Merak ediyorum Hocam, siz büyüğümüzünüz, bilim insanı olarak fikrinizi öğrenmek istemiştin.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Ben münazarayı çok severim. Eskiden...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tasvip etmiyorsunuz değil mi?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ - Neleri tasvip edip etmeyeceğim hususlarını böyle bir cetvel hâlinde bana vererseniz, ben teker teker -ben hanımları kıracak değilim- ettiklerimizi, etmediklerimizi, hepsini sıralarız, merak etmeyin.

Şimdi, bakın, üst düzeyde yasamanın veyahut en üst düzeyde hâlihazırda işte Cumhurbaşkanlığının gündemine giren bir konuyla ilgili YÖK’ün fikir beyan etmesi süreçleri, bunlar çok eskiden olmuşt. Bize sorulduğunda bizim fikir beyan etmemiz lazım ama biz devlet kurumuyuz. O zaman işte sizin asıl şikâyet ettiğiniz, “Olmaz böyle bir YÖK. Niye müdahaleci bir YÖK, niye işte vesayet?” dediğiniz kısma dönüşürüz. Biz önümüze geldiğinde konuşuruz tabii ki ama şu aşamada tasvip ediyorum, etmiyorum... Biz bu hususun bir şeysi olma durumunda değiliz ama önümüzde bununla alakalı bir çalışma yapıldı mı? Yapılıyor. Neyle ilgili bu? En nihayetinde bu üniversiteyi kuracak biz miyiz? Üniversite siz kuruyorsunuz, üniversiteler sizin tarafınızdan kuruluyor yani istemediğiniz bir üniversiteyi kurmazsınız, istediğinizi kurarsınız. Hatta ben Gamze Hocam’a söyleyeyim -söz meclisten dışarı- biz mesela -uzun müddet- eczacılıkla alakalı karar aldık, dedik ki: “Eczacılık fakültelerini göndermeyeceğiz, eczacılık fakültelerini istemiyoruz.” Ama Meclisten bana telefon edildi -Zeliha Hoca buradaydı- “Hocam, eczacılık fakültesi kurmak için vekiller şey verdi, oy birliğiyle geçiyor.” dedi. Ben de dedim ki: “Orada beyan edin -o zaman vekillerimiz taleplerini iletmışti şeye, ‘Tamam.’ demiştik ama bize kendilerinin ilettiklerini kendileri bozdukları için- biz bu kuralımızı bundan sonra kaldırıyoruz.” Belki de hayırlı oldu, AR-GE’ye yönelik bir eczacılık fakültesini de kurmuş olduk.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bu konuşmayı yapan insanlardan biri olarak Kıymetli Hocam, eczacılıkla ilgili, Gamze meslektaşımın bir gün geleceğiz, sorunlarımızı sizinle paylaşacağız.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Başımızın üstünde yeriniz var, istediğiniz vakit gelin.

“Barolarla ilişki içinde misiniz?” Bakın, Yükseköğretim Kurulu olarak ben paydaşlarla birlikte iş yapmaya çok önem veririm. Barolar Birliği Başkanına da sorabilirsiniz, mesela, bu hukuk fakültelerine giriş barajıyla alakalı müşterek çalışmamız... Ama o öneri ne zaman oldu? Ben Başkan olduktan bir iki ay sonra Bakanlar Kuruluna –şimdiki bakanlar yoktu- bir sunum yaptık “Türkiye’de başarı sıralaması şartı getirdik. Bu, girdidir; çıktı esaslı bir düzenlemeye ihtiyaç var. Bir meslek icra sınavı gerekir.” dedik. Yine gerekiyor. Bununla alakalı biz barolarla –tabii ki onlar da bize iletti- beraber de çalıştık, güzel bir sonuç oldu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hocam, sınavla alakalı değil, kadına şiddet konusunda...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Kadına şiddet konusunda, bakın, biraz evvel yine Başkanımız “Kısa tutalım YÖK’ün çerçevesini.” dedi, onunla alakalı bu. Biz kadına yönelik şiddetle alakalı ne yapabiliriz? KASAUM’lar yapıyor. Biz ancak bununla ilgili çalıştaylarda onu çağırabiliriz. Ama biz düzenleyici işlemleri yapmıyoruz çünkü KASAUM’lar yapıyor.

“Yerelle ilgili çalışma var mı?” Zaten KASAUM’ların yerelle çalışmasının en güzel örneği, hem de en doğudan, Erzurum’dan verildi; bu, güzel bir örnek.

PROF. DR. SEZER ŞENER KOMSUOĞLU – Bütün KASAUM’larımız zaten doğal yapıları itibarıyla yereldeki hem belediyelerle hem sivil toplum örgütleriyle çalışıyorlar, işlerinin bir parçası yerelle çalışmak.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ne yaptıklarını bilmek isterdik?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Ama mesela şunu gördük: Erzurum’da yapılmıyormuş. Yapılıyor olması, diğer yerlerde de yapıyor olduğunun bir işareti ama ne oranda yapıyor?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Artık genel anlamda “KASAUM” mu diyorsunuz?

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Kadın araştırmaları merkezleri diyoruz.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Ama kimisi “toplum” olmuş, kimisi “aile” olmuş yani “kadın” değil.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Ağırlıklı olarak kadın araştırmaları gidiyor.

Şimdi, bir başka husus, Çiğdem Hocamız diyor ki: “Ortak bulduğumuz nokta şiddete karşı sıfır tolerans.” Çok doğru, buna söyleyeceğimiz hiçbir şey yok.

“KYK yurtlarında şiddete yönelik eğitim veriliyor mu?” Bilmiyorum ama verilmesi iyi olur. Bunu da bir emanet olarak alayım, ben hem KYK Müdürüne hem de Gençlik ve Spor Bakanımıza -yani Komisyon da bu dillendirildi, çok doğru bir husus- bunu da ileticeğim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Gençlik ve Spor Bakanını da bir ara çağıralım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Tabii, bütün Kabineyi çağırırız nasıl olsa.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Sibel Hocamızın ifade ettiği bir husus var: “Öğrencilere, onlara yönelik muamelelerin üniversitenin ve akademinin görüntüsünü bozmaması lazım.” Haklısınız, bozmaması lazım. Bu hususlarla alakalı, mesela, öğrenci olayları olduğunda rektörlerimize söylediğim bir husus var: Öğrencilerle doğrudan muhatap olun. Ama, tabii, öğrencinin de hoca hoca olduğunu bilmesi lazım, hoca muhatap olduğunda onunla alay etmemesi lazım, onun burnuyla, saçıyla başıyla alay etmemesi lazım kameralar önünde. Burada söylediğiniz son derece önemli, akademinin nezih bir ortam olarak kalması lazım. Akademiler madem toplumlarda mükemmeliyet merkezleri

olarak nitelendiriliyor, o hususta en az eleştirinin yöneltildiği, en fazla güvenin olduğu kurumsal yapılar olması lazım. Bugün öyle mi? O hedefi konulur, onunla ilgili adımlar atılır, inşallah o yolda ilerleriz diye düşünüyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bunların olması için özgür tartışma lazım.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Tamam, tabii ki, bunda bir sıkıntı yok. Belli sınır olduktan sonra, hakaret olmadıktan sonra, şiddete davet olmadıktan sonra tabii ki tartışılacak. Aslında üniversitelerin, akademinin bütününün, bilimin toplumların sıkıntılı, fırtınalı havalarda sığınabileceği limanlar olması lazım ve oradan birtakım çözümler beklenmesi lazım. Bunlar nasıl olur? Karşılıklı saygı dilinden asla taviz vermeksizin müzakerelerin yapıldığı, tartışmaların olduğu ortamlarla olur. Ben her atanan rektörümüze –hocamız da bilir- atandığınız yer bir bilim kurumudur ama sizden bilimsel faaliyetlerden öte birinci olarak beklediğimiz oranın bir huzur ortamı olması; ikincisi, hak edenin hak ettiğini aldığı bir ortam olması. Bunlar olduğunda zaten bilim yeşerir.

Doçentlikle alakalı bir şey vardı. Doçentlikle ilgili “Veriler üzerinde.” denildi. Başarısızlık, başarılı... Yani o kadar çok fazla gururlanacağız bir tablo değil ama yerilecek bir tablo da değil ama siz pay çıkarabilirsiniz: Erkeklerde ret oranı yüzde 6,1, kadınlarda da yine yüzde 6 oranında gidiyor. Yani orada hiçbir sıkıntı yok.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Ayrımcılık yok yani.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Nasıl olabilir?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hocam, ayrımcılık yok da sonuçlar niye öyle değil, bunu anlayamadım ben de.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Doçentlerde mi?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yok yani genel olarak baktığımız zaman kadın-erkek fırsat eşitliği anlamında doçent, profesör, araştırmacı oranları birbirinden farklı. “Ayrımcılık yok.” nasıl olabilir? Tabii ki haklı olarak “liyakat” dersiniz. İşte, onlar başvurmuyor, bunlar... Biraz önce de mesela, bütün üniversitelerin neredeyse bütün bilim dallarının...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Suzan Hanım, arkadaşlar, çok rica ediyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ama her şeyi Meclise pas ettiniz.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Yok, hiçbir şeyi pas etmedim, kendi yetki dâhilimde yaparım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Yekta Hocam, lütfen...

Arkadaşlar -hukukçular benden iyi bilir- usul esastan önde gelir. Bir usul belirledik. Sorularımıza Yekta Hocam cevaplarını verecek akademisyenlerimize de fırsat vermek adına.

Yekta Hocam, buyurun lütfen.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M. A. YEKTA SARAÇ – Doçentlik başarı oranlarımızda, dediğim gibi, kadın ve erkek arasında ret oranlarında vesairelerde bir farklılık yok, başvurularda bir farklılık var.

Doktora mezunları meselesini söyledim.

Ceren Damar’la ilgili şeyi de söylemiştim.

Sağlıkta belli alanlarda daha fazla bir yoğunlaşma var; bu, doğru.

Şunu tekraren ifade edeyim: Üniversite sisteminde üniversitelerden beklenenler var, Yükseköğretim Kurulundan beklenenler var. Üniversitelerden beklediklerimizi Yükseköğretim Kurulundan bekler hâle geldiğimizde aslında biz Yükseköğretim Kurulunu müdahaleci bir YÖK'e dönüştürürüz. Onun için oradaki beklentilerimizi sınırlı tutalım.

Son olarak, bir düzenleme yaptık, araştırma üniversitelerinde araştırma görevlisi alımıyla alakalı bir düzenleme yaptık. Yaptığımız düzenleme şu... Yani, ODTÜ'sü, İTÜ'sü, İstanbulu, Ankarası, biliyorsunuz, Türkiye... Dedik ki: "Merkezî sınavların oranını artıralım ama alan sınavlarının oranını düşürelim çünkü çok şikâyet var, 10'uncu sıradan bir kişiyi şak diye atıyor." Bakın, bu mesela yapmamamız gereken bir şey. Niye? Üniversitenin zaten belki merkezî sınavları hiç almayıp -ALES'i, yabancı dili- kendi içerisinde kendisinin sınav yapıp alması... Demek ki bu bir kültür meselesi. Ama biz en sonunda durduk, dedik ki: "Ya, bir müdahale etmemiz lazım çünkü çok fazla şikâyet var burada." Ve üniversitenin alanına girmiş olduk merkezî sınavlarla. Yani, liyakati merkezî sınavlar... Toplum daha fazla istiyor ama beklenen ne, olması gereken ne? Üniversitedeki sınavın daha belirgin olması ve üniversitenin, yetkinliğine göre, çocuğun kapasitesine göre dilediğini alabilmesi. Endişemiz var. Toplum dedi ki: "YÖK, yetiş!" Biz de "Peki." dedik, o hususla ilgili bir düzenleme yaptık, toplumun bütün kesimlerinden de takdir gördü bu üniversitelerin süreci.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İşte, oradaki endişeler sorun Hocam, temel sorun o yani o endişeleri yaratan, hani, üniversite yöneticilerinin subjektif karar vermesi. Doğal olarak siz yönetmelikle bir önlem aldınız ama temel sorunumuz o. O subjektif kriterleri... O da yapısal bir sorun çünkü tepeden atanmayla...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Evet, mesela dedik ki: "Doktora tezlerini artık 'aranan özel kriterler'e yazmayacaksınız." Bu da önemli.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, bu önemli bir şey aslında. Bir ihtiyaç doğdu çünkü.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Evet ama yine bu da üniversiteye bir müdahaleydi, bu da bir müdahaleydi. Ama özlediğimiz şey ne? Bu müdahalelerin hiç olmadığı bir sistem.

Benim konuşmam bitti. Merkez müdürlerimiz var.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Kıymetli Yekta Hocam, çok teşekkür ederim.

Ben YÖK'ün yapmış olduğu sunuma teşekkür ederken, arkadaşlarımızın YÖK'e haksız bir eleştirisi var, onu...

Sezer Şener Komsuoğlu YÖK Akademide Kadın Çalışmaları Birim Sorumlusu arkadaşlar, herhangi bir isim değişikliği yok. Gülriz Hoca, Profesör Doktor Gülriz Uygur Hocamız... Akademide Kadın Çalışmaları ve Sorunları Birimi birimin adı.

PROF. DR. SEZER ŞENER KOMSUOĞLU - Bizim üyemiz aynı zamanda.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Bizim Komisyon üyemiz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ankara Üniversitesinden katılan Semire Ruken Hocamız Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü. Koç Üniversitesinden katılan Bertil Hocamız Hukuk Fakültesi Dekanı, aynı zamanda Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi Direktörü. Atatürk Üniversitesinden katılan Seher Ergüney Hocamız Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü. Zeynep Hocamız da Toplum Araştırmaları ve Uygulama

Merkezi Müdürü. Dolayısıyla, isimsel değişimlerle ilgili... Mutlaka olabilir, üniversitelerin takdiridir, yapılabilir ama bugün, bizim Komisyonumuzdaki temsilde adaleti göstermek adına üniversitelerimizin kadın sorunlarıyla ilgili birimlerinin isimlerini bir kez daha tutanaklara geçmesi adına yeniden okudum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O zaman tutanaklara geçsin: Biz Tutum Belgesi’nden bahsettik, bu üniversitelerdeki akademik arkadaşların durumlarından bahsetmedik.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Tutum Belgesi’yle alakalı bilgileri de verdi. Ben hemen kısaca...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama “haksız eleştiri” diye baştan bir şey söylüyorsunuz ve kendi görüşünüzü ifade ediyorsunuz, sonra da bize cevap fırsatı vermiyorsunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İtham ediyorsunuz ama.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İtham ediyorsunuz, evet.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Filiz Hanımcığım...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani, ya böyle bir konuşma yapmayın bence, direkt söz verin, sorularımıza...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Filiz Hanımcığım, bu konuda arkadaşlarımız...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani, biz kimin nereden geldiğini biliyoruz, bizim de elimizde kâğıtlar var; baktık, hepsinin adlarını biliyoruz arkadaşların.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Tamam. Söylenilen cümle...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Cevap hakkı doğmadı mı?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sibel Hanımcığım, buyurun lütfen, Komisyonu siz yönetin. Komisyon üyesi değilken bu kadar müdahaleye gerek yok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama bu da yanlış yani Komisyon üyesi olmayanlar buraya gelemeyecek mi, konuşamayacak mı?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Katılabilir.

Arkadaşlar...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yani, altı senedir bin tane komisyonda yer aldım, üyesi olmadığım komisyonlara da gittim, hiç böyle bir muamele görmedim.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ben buradaki düzeltmeyi şu anlamda yaptım: YÖK’ün, kadın sorunlarıyla ilgili isim değişikliklerinin...

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – “İsim değişiklikleriyle ilgili” dedi ama.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Yekta Hocayı dinlemek için geldim bugün özellikle, gelmeyeceğim bir daha.

YÖK BAŞKANI PROF. DR. M.A. YEKTA SARAÇ – Yok, estağfurullah.

İsim değişikliğiyle ilgili söyledi.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hakikaten gelmesin, yazık yani...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Sibel Hanım, hoş geldiniz, baş ile göz üstüne geldiniz ama...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım, son katılımım olacak bu.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Peki, siz bilirsiniz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ama “Siz bilirsiniz.” değil...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Arkadaşlar, müsaade ederseniz YÖK'teki diğer müdürlerimize söz vereceğim.

“Haksız eleştiri” dediğim konu “İsimleri değiştirmişsiniz...” “YÖK üniversitelerdeki kadın sorunları merkezlerinin isimlerini değiştirmiş.” “Toplum” demiş, “Aile” demiş.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Yok, demedik.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yok, öyle demedik.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Arkadaşlar, siz hepiniz, kendiniz söyledığınızı soruyorsunuz...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya, hayır; ne dediğimizi biliyoruz, tutanaklar var.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ben topluca söylenilen cümleye... Diyorum ki: “Toplum” da var, “aile” de var, “kadın” da var, “toplumsal cinsiyet” de var. Burada her kavramı temsil eden araştırma merkezleri kurulmuş üniversitelerimizde. Bu vesileyle de her üniversite kendi alanıyla ilgili kurduğu araştırma merkezlerinin araştırmalarının sonuçlarını paylaşıyor bizimle. Dolayısıyla “YÖK”ün isim değişikliğine gittiği” ithamını doğru bulmadığımı bugünkü gelen, çalışan arkadaşlarımızdan göstermek istedim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Kim söyledi?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Hayır, böyle, YÖK’ün...

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Evet, Ankara Üniversitesinden gelen Kıymetli Hocam, sorulara vermek istediğiniz kısa cevaplarınızı alabilir miyim?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bir dakika Başkan...

Sayın Başkan, böyle, YÖK’ün değiştirdiğini ima etmedik, söylemedik. Sadece söyledığımız, eskiden üniversitelerde kadın sorunları ve statüsü veya kadınla ilgili “kadın” başlığı altındaydı. Şimdi, toplumsal, aile, cinsiyet... Değişmiş isimler. KASAUM gibi kısaltıp ifade edemiyoruz. Neden acaba? Üniversitelerin inisiyatifinde olmuş, belli de oluyor açıklamalardan Sayın Başkan.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Peki, teşekkür ederim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bir şey söyleyebilir miyim usule ilişkin?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Aysu Hocam, saat beş.

Arkadaşlar, bir tek kurumu dinliyoruz ve saat şu an beş.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Akademisyenlere söz verecek misiniz Başkan?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Veriyorum şu an.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ha, teşekkür ederim. Onu anlayamadım.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Ankara Üniversitesinden hocama veriyorum.

Buyurun Hocam.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ KADIN SORUNLARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ PROF. DR. SEMİRE RUKEN ÖZTÜRK – Teşekkürler.

Tabii, liyakat çok önemli. Ben sonuçta sinema alanında çalışan ama ağırlıklı olarak kadın çalışmaları içinde bulunan ve kadın üzerine de çalışan bir kişiyim. O yüzden çok fazla başka alanlara girmeden...

Sayın Başkanım, sizin söylediğiniz galiba filmlerle ilgili ya da dizilerle ilgili. Eminim çok çalışma vardır ama bir tane klasik çalışma aklıma geldi, herkes çok iyi bilir: Yeşilçam filmleri. Bizim Yeşilçam filmlerinde Nilgün Abisel Hocanın yaptığı bir araştırmaya göre 100 filmin sadece 7’sinde kadınlar

şiddet görmüyor, tokat atılmıyor kadınlara. Yani ne kadar çok film izliyoruz, beğenerek izliyoruz ve içine giriyoruz bu filmlerin. Dolayısıyla medyayla nasıl... Medya okur yazarlığını etkinleştirerek neler yapabiliriz birlikte; kamu spotları yaratarak, yaratıcı kısa filmler yaparak neler yapabiliriz? Belki birlikte çalışmak çok iyi olur, güçlerimizi birleştirmek çok iyi olur çünkü takdir edersiniz ki öğretim üyelerimizin ders yükleri, tez danışmanlıkları, yoğunlukları nedeniyle her yere yetişebilmek mümkün olmuyor.

Belki bir iki şey söyleyebilirim. Sabancı Vakfına başvurduğumuz hibe programına Ankara Barosuyla birlikte başvurduk, bir onu belirtmek isterim, Gülriz Hocamızın çalışmasını. Bir diğeri -en son yaptırdığımız doktora tezlerinden biriymiş, şimdi bakarken fark ettim- Türkiye’de erkeklerin şiddet hakkında algı, düşünce ve deneyimleri üzerine. Açıkçası, dönüp bakma fırsatım olmadı ama son yılda bile 2 yüksek lisans, 1 doktora çalışması bitmiş. Eminim bunların makaleleri akademik hakemli dergilerde çıkacaktır.

Bunun dışında -dediğim gibi- yani bir taraftan medyayı kullanıp bir taraftan belki homososyal gruplar içerisinde -yani belki ağırlıklı erkek grupları içerisinde- askerlikte, belki camilerde ya da öğretim üyeleri -homososyal da olmayabilir- arasında gerçekten bu kadın bakış açısı ve kadın duyarlılığını... Kadına karşı şiddeti önlemek için nasıl eğitimler verebiliriz, ne tür eğitimler verebiliriz, bunları geniş biçimde düşünebilmek gerekiyor. Bence, en son Zeynep Hocanın etkinliğinde yaptığımız çalışma hep birlikte olunca çok güçlü olduğumuzu gösterdi. Onun için de ayrıca teşekkür ederim.

Çok teşekkürler.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Semire Hocama çok teşekkür ediyorum.

Bertil Hocam, Koç Üniversitesi...

Hocam, buyurun.

KOÇ ÜNİVERSİTESİ TOPLUMSAL CİNSİYET VE KADIN ÇALIŞMALARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ DİREKTÖRÜ PROF. DR. BERTİL EMRAH ODER – Çok teşekkür ederim.

Çok uzunca bir tartışma oldu.

Pratikte çok kısa bazı önerilerde ve yorumlarda bulunacağım.

Birincisi: Üniversitelerden ve YÖK’ten beklentinin çok yüksek olduğunu ben gözlemledim soruların geneline baktığımda ve bu beklentinin yüksekliği ile hukuksal çerçevenin kısıtları arasında bir uyumsuzluk var, bir yandan da birtakım yetkilerin etkin şekilde kullanılmasında problemler var. Bu şekilde özetleyebilirim burada gördüğüm tartışmanın üniversitelere ilişkin genel boyutlarını.

Şimdi, kısıtlar bakımından yasamanın çok büyük bir sorumluluğu ve rolü de var. Kısıtların olduğu noktada bazı konularda daha etkin bir YÖK düzeni ya da bir üniversite düzeni sağlanmak isteniyorsa o zaman 2547 sayılı Kanun’da bazı değişikliklerin yapılması gerekir. Genel olarak disipline ilişkin hükümler, Yekta Hocanın da söylediği gibi artık yönetmelikten kanuna taşındı. Burada ben hiç mobbing soruşturması yapmadım ama tahmin ediyorum ki yürütülmekte olan mobbing soruşturmaları bu kanunun 54’üncü maddesindeki birtakım farklı hükümler kullanılarak yapılıyor, özgül bir mobbing soruşturmasını yapmaya elverişli bir hüküm yok. Fakat diğer yandan, bu mobbingin hukuksal olarak hem ceza hukukunda hem de özel hukukta yeniden düşünülmesi ve yapılandırılmasında yarar var. Yani bu alan boşluklarla dolu ve kısıtların çok fazla olduğu bir alan gibi karşımıza çıkıyor.

Diğer yandan, kısıtların bir kısmı da kurumların ödevlerini ve sorumluluklarını yerine getirmelerine rağmen yargının mağdur suçlayıcı ve kurumların etkisini sıfırlayan tutumundan kaynaklanıyor. Bir kere, ben bu Komisyonun kurulmasındaki en büyük faydanın ve katkının, yargı meselesine ilişkin pratik öneriler, önlemler sunmasıyla gerçekleşebileceğini düşünüyorum çünkü kurumlar iyi çalıştığında, soruşturmalarını başarılı bir şekilde yaptığında, cezalarını verdiğinde ister YÖK çünkü kamu görevinden çıkarma olacaksa YÖK’e gidecek ya da öğrenciye ilişkin disiplin süreçlerinde yine öğrencilikten çıkarma gibi bir yaptırım var, oldukça da ağır bir yaptırım, üniversite karar verecek ama bütün bu örüntülere baktığımızda, farklı üniversitelerde kurumlar iyi çalıştığında yargıdan döndüğünü görüyoruz. Yani dolayısıyla sadece etkili soruşturma yapmak değil, etkili bir yargılama yapmak ve gerçekten, artık cezalandırılacak bir eylem varsa onu cezalandırmak bir zorunluluk olmalı.

Diğer yönden, tabii, burada şiddete odaklanmak çok önemli. Bizim “3P” diye uluslararası insan hakları hukukunda ifade ettiğimiz -yani İngilizce terimiyle bunu söylüyorum- etkili bir soruşturma yapma, cezalandırma ama en önemlisi, önleme yani bu 3 tane yükümlülük tabii ki çok çok önemli fakat bu önleyici birtakım yaptırım benzeri tedbir hukukuna ilişkin mekanizmaları ayakta tutmak çok önemli. Bu açıdan 6284 sayılı Kanun Türkiye’nin en büyük kazanımlarından bir tanesidir ve bu kanunun yapımı, kadın örgütleri ile Bakanlık arasında da görüşmelerle sağlanmıştır yani böyle bir toplumsal uzlaşının da ürünüdür ve gerçekten Türkiye’nin çok önemli bir adımıdır. Dolayısıyla, biz bu kanunu sanki yabancı bir kanunmuş gibi, bir yerlerden alınmış gibi algılayarak değerini küçümsememeliyiz ve bu kazanımı korumalıyız. Benim bu toplantıdan çıkardığım ikinci bir sonuç, kazanımlar ve iyi örneklerin bilinmesi ve desteklenmesidir yani bunlara şüpheyle yaklaşmak ve bunları sorgulamak yerine anlamaya çalışmak ve bunları pekiştirmek ve desteklemek bence önemli bir sonuç doğurmalı bu Komisyon açısından.

Benim son olarak vurgulamak istediğim diğer bir nokta, teşvik sistemleri ve kadının güçlenmesi programları, bizim ampirik olarak kadın çalışmalarında en iyi işlediğini gördüğümüz modeller. Yani yaptırımcı modellere oranla teşvik, siyasi partilerde de üniversitelerde de belediyelerde de her zaman çok daha iyi işlemektedir. Dolayısıyla ödül programları olsun, başka mekanizmalar olsun -teşviki hızlandırıcı araç olarak kullanabileceğimiz- mutlaka öne çıkarılmalı ve yükseköğretimde de bunların kullanılması yararlı ama salt şiddete odaklanarak da şiddeti çözemeyeceğimizi bilmemiz gerekir. O yüzden sizlerin de ifade ettiği bütüncül politikalar değer taşıyor ve kadının güçlenmesi -“güçlendirilmesi” demiyorum- programları aracılığıyla aslında bu şiddet sorununun da planlı bir şekilde kısa vade, orta vade, uzun vade bir sisteme bağlanmasının çok büyük yararı olacaktır. O yüzden, kadın liderliği, medyada kadının nasıl temsil edildiği, dizilerde nasıl temsil edildiği, burada gözlemlediğimiz, kurumlar arası koordinasyon, farklı kurumların nasıl iş birliği yapacağı, birtakım odak noktalarının nasıl oluşturulacağı ve Türkiye’de sadece kadın sorununa özgü bir eşitlik kurumunun kurulup kurulmayacağı gibi hususların tartışılmasında da yarar görüyorum.

Şiddet meselesi bizim hem uluslararası insan hakları hukukunda hem Anayasa hukukunda -ben bir Anayasa hukukçusu ve özellikle insan hakları çalışmış biri olarak da bunları söylüyorum- “ağır insan hakkı ihlali” dediğimiz bir kategoridir. Yaşam hakkı, işkence yasağı, kişinin maddi ve manevi bütünlüğünün korunmasına ilişkin bütün eylemler bu kategoriye girer ve burada tabii ki devletin yükümlülüğü çok üst düzey bir yükümlülük ve kaçınmayacağı bir yükümlülük. Bu bilinçle hareket ederek bütün bu hukuksal mekanizmayı pekiştirmekte yarar var yani kazanımlardan geri adım atarak değil, kazanımları ileriye götürerek. İstanbul Sözleşmesi’ni ben konuşmak için gelmedim ama tabii ki İstanbul Sözleşmesi’ni -Türkiye çekilmiş olma iradesini gösterse de 1 Temmuzdan itibaren o irade geçerli hâle gelecek eğer farklı bir adım atılmazsa- derslerimizde anlatmaya devam edeceğiz, bu sözleşmeyi tartışmaya devam edeceğiz ama tabii ki burada hem Türkiye bakımından hem de şu anda özellikle Polonya bakımından burada da gündeme getirilmiş bu kavram tartışmaları, şüpheler,

kaygılar gibi durumların olduğunun da ayırdında olmamız gerekir. Dolayısıyla sözleşmeden çekilmiş olmakla bir ölçüde sözleşmenin değerlerini unutmuş da olmamalıyız. Sözleşmeye ilişkin bir politik karar alınmış olabilir, bu karara bazılarımız katılır, bazılarımız katılmaz, burada bir kamuoyu tartışması olabilir ama bu, sözleşmenin uluslararası insan hakları hukukundaki yerini, değerini ve hâlen daha 6284 sayılı Kanun'da aslında bir yol gösterici ve bir yorumlama kuralı olarak var olduğu gerçeğini de değiştirmiyor açıkçası.

Ben, bu noktada kamuoyunu da ve kamuoyu araştırmalarını da belki kamuoyu şirketlerini de burada dinlemenin yararlı olabileceğini düşünüyorum çünkü Kadir Has Üniversitesinin uzun yıllardır yaptığı bir değerler araştırması var. O değerler araştırmasında ve en son örneği KONDA araştırmasında... KONDA da belirli aralıklarla yapıyor, eminim başka kamuoyu araştırma şirketleri de var benim bilgim dâhilinde olmayan. Buradan biz bir gerçeği görüyoruz, o gerçek şu: Türkiye'de toplum kadına yönelik şiddet ve kız çocukları konusunda çok hassas çünkü bu gerçekten çok ağır ve çok vicdani bir nokta. Yani bunun bilincinde olarak, bu sorumluluğu taşıyarak ve kamuoyunun kalbinin ve vicdanının burada attığını bilerek aslında yasama politikasının şekillendirilmesini, ben bir merkez yöneticisi olarak değil ama bir Anayasa hukukçusu olarak, o sıfatta eğer konuşmama izin verirseniz, vurgulamak isterim.

İlginiz ve davetiniz için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Bertil Hocam, çok teşekkür ederim.

6284 çalışılırken Komisyona Başkanlık yaptım ve o dönemde 151 tane sivil toplum örgütünün dinledik hem Aile Bakanlığı hem de Komisyonumuza davet ettiğimiz sivil inisiyatif açısından ve İstanbul Sözleşmesi'nin bence en önemli kazanımı, sizin de üstüne basarak vurguladığınız 6284 sayılı Yasa'mız, çok önemli bir kazanımımız. 2002 öncesi sadece 4320'nin varlığı; elimiz ayağımız bomboştaydı. Türk Ceza Kanunu ve Medeni Kanun ilavesiyle birlikte çok iyi bir metin 6284 sayılı Yasa'mız.

Özellikle, hukuka, adalete ve yargıya yapmış olduğunuz vurguyu önemsiyorum. Bu vesileyle de 25 Kasım 2019'da Cumhurbaşkanımızın Başkanlığında imzalanan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın, Adalet Bakanlığımızın, İçişleri Bakanlığımızın, Sağlık Bakanlığımızın ve Diyanet İşleri Bakanlığımızın imzalamış olduğu hep beraber eylem planı bizim için çok önemli ve çok kıymetli. Bu vesileyle, adaletin yargı meselesine yapmış olduğunuz vurgu ve pratikteki öneriler, inanıyorum ki bizim için de yol gösterici olacak.

Önümüzdeki hafta Adalet Bakanımızı davet ediyoruz ve Adalet Bakanımızla birlikte 4 kurum genel müdürümüzü davet ediyoruz ve çarşamba günü yargının, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve diğer HSK dâhil olmak üzere, bir gün sonra da baroları davet ediyoruz; sadece bir haftayı hukuka, adalete ve yargıya ayırmak üzere. Sizin gördüğünüz pencereyi biz kadın çalışanlar da gördüğümüz için sadece bir haftayı yargıya ayırmış vaziyetteyiz, sizlerin bilgisine sunmak istedim, akademisyen bütün arkadaşlarıma.

Atatürk Üniversitesinden kıymetli Hocam...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Gündemi de öğrenmiş olduk. Salı günü mü Sayın Bakanım? Bakanımız salı günü mü geliyor?

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Arkadaşlar, çarşamba netleşmediği için gönderemedim yoksa salı günü net, paylaşmıştık.

Seher Hanım, Değerli Hocam, buyurun.

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ KADIN SORUNLARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRÜ DOÇ. DR. SEHER ERGÜNEY – Şimdi, “toplumsal cinsiyet” kelimesine çok takılmamak lazım. Bir de biz bu dersleri zorunlu mu seçmeli mi olsun diye kendi aramızda tartışırken -çok hassas bir konu- biraz önce verdiğiniz örnekteki hocanın toplumsal cinsiyet dersi verdiğini düşünebiliyor musunuz mesela? Onun için bu işe gerçekten gönlünü vermiş, bilimsel olarak donanmış kişilerin bu dersleri vermesi lazım. Onun için de biz üniversitemizde genelde bunu seçmeli yaptık, bu bir.

İkincisi, topluma katkı kapsamında bizim üniversitemizin yeni misyonu bu, bir ayağı bu, üç ayağından birisi topluma katkı. Biz bu yeni nesil üniversite çalışmalarından önce zaten hem fakülte olarak hem kadın merkezi olarak topluma en fazla katkı sunan birimlerden birisiydik. Bu konuyla ilgili de biliyorsunuz ASP’nin bir eylem planı var -Zeynep Hanım bahsetti- onun bir üyesiydik kadın merkezi olarak ve bunun doğrultusunda biz belediye'deki işçilere de toplumsal cinsiyet konferansı verdik. Bunlar yeterli mi? Değil tabii ki ama bunlar birer küçük küçük kıvılcıklar, birikecek, sonuçta bir gün ateş olacak, bunu düşünüyoruz.

KYK’lerle ilgili de bir vekilim bir öneride bulundu, ben bunu üstüme alıyorum, yüz yüze eğitim başladığında en kısa zamanda da bunu, eğitimi vermeyi vaat ediyorum burada.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Seher Hocam, çok teşekkür ediyorum.

Zeynep Hanım, buyurun lütfen.

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ TOPLUM ARAŞTIRMALARI VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ DR. ZEYNEP KEVSER ŞEREFOĞLU DANIŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kıymetli vekillerim, her birinizin soruları için ben de müteşekkirim, benim için de gerçekten çok önemli bir toplantıydı, bir sürü notlar, ödevler aldım ben de kendi adıma. Belki burada diğer merkezlerin hiçbirinin böyle bir şaibeli durumu yok. Toplum Araştırmaları Merkezi olarak aslında sorulara ben muhatabım. Ben sayın vekillerimizin kaygılarını çok net anlıyorum, uzun zamandır sahada çalışan biri olarak fakat bazı not düşmem gereken yerler de var. Mesela, Kadın Sorunları Merkezi yani sürekli olarak kadını ve sorunu yan yana koyduğumuz ve sorunlu bir kadını yeniden ürettiğimiz bir dilde hani... Mesela, İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Merkezine döndü. Yani kadın sorunlarını da artık konuşabiliriz ama şimdi, mesela, YÖK’e biz Toplum Araştırmaları Merkezi olarak gönderdik yani YÖK’e Kadın Araştırmaları Merkezi olarak göndersek de çıkacaktı. Biz niye böyle düşündük? Şimdi, ben demin konuşurken de referans verdim, bu cinsel tacizi önleme biriminin ağıyla ilgili çıkan güzel bir kitapta Gülriz Hocamın bir yazısı var. Şimdi, içeriğinde eğitim vermeye başlıyorsunuz, erkek öğrenciler birden kendilerini tacizin bütün müsebbibi gibi hissetmeye başlıyorlar. Kadir Has Üniversitesinin çekirdek programlarının koordinatörü Didem Kılıçkiran Hocam bu konuda çalışmalar yapan çok kıymetli bir Hoca. Onunla sürekli şunu tartıştık: Biz ne deriz de 1’inci sınıf erkek öğrencisi toplumsal cinsiyet duyunca kaçmaz. Bakın, burada sürekli ne diyoruz? Kadınları eğitiyoruz, bilinç yükseltmesini kadınlarla yaşıyoruz ve ondan sonra muhatap bulamadığımız bir karmaşaya giriyoruz. Dolayısıyla isimlerdeki bazı dikkat ve rikkatlerin aslında çoğunluğu bu konuya çekecek önemli düzenlemeler olduğunu düşündük, bu tamamen bizim motivasyonumuzdu ama istirahat ediyorum, verdiğim sunumlarda toplumsal cinsiyet kazanımlarıyla, konusuyla ilgili herhangi bir eksiklik görebilerseniz ne olur bana yazın. Çünkü bu konuda verili olanları tartışmalı yerleri de açıkça konuşarak... Hem Ruken Hocama hem Gülriz Hocama çok teşekkür ediyorum. Uzun soluklu, beş ay boyunca, bakın, her

cumartesi sabah saat 8.30'dan 9'dan öğlen 12-12.30'lara kadar toplumsal cinsiyet medya, toplumsal cinsiyet tartışmaları, hukuk, eğitim, sinema, bunların hepsini masaya yatırdık ve sorunlu, bütün bu problemli alanların konuşulmasıyla birlikte ben buradan bir vaadimi söyleyeyim: 2021 sonuna kadar bunu kitaplaştırmayı düşünüyoruz. Ben Komisyonadaki vekillerimize birer tane hediye olarak kitabımızı göndermek istiyorum. Aynı zamanda, vekillerimizden 6284'ün yılmaz savunucuları olarak Mecliste bu yasanın korunmasıyla ilgili söz alıp güzel bir alışveriş yapmayı da düşünüyorum.

Şöyle bir şeyle bitirmek istiyorum ben: “Hayatınızda hiç toplumsal cinsiyetle ilgili bir sıkıntı yaşadınız mı?” diye bir soru soruldu. Şimdi, ben babadan yana şanslıyım, 3 kız kardeş, 3'ümüz de okuduk ve İstanbul'da okuma şartı konuldu bize. Hocadan yana şanslıyım, hocam benim hep önümü açtı ve sürekli olarak... Mesela toplumsal cinsiyet, edebiyatta çok çalışılabilir alan olarak gösterilmez. Kadın öykücüler... Herkes bana “Ya, kadın öykücüler mi! Sen müeddep bir kızsın, çalışılır mı?” filan derken benim hocam bana dedi ki: “Ne demek! Bu, edebiyat ve sen bunu çalışacaksın.” Bu alana beni açtı.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Diyen Hoca kim?

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ TOPLUM ARAŞTIRMALARI VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ DR. ZEYNEP KEVSER ŞEREFOĞLU DANIŞ – Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Rektörümüz Profesör Doktor Fatih Andi, sağ olsun kendileri.

Ve sonra bütün samimiyetinize güvenerek kocadan yana da şanslıyım. Bakın, iki gündür benim çocuklarımın yemesi, içmesi, oturması, kalkması başka bir akademisyen idareciye ait ama ben burada bir lütufla da karşılaşmıyorum. Şimdi, bu bana ne olarak geri dönüyor? Bu beni konformist bir alana itmiyor; ben burada bu ülkenin sosyolojisiyle, psikolojisiyle, acı gerçeğiyle, hukukuyla sorunlu bir alanda bana verilen bu imkânın ya da şansın sosyal sorumluluğunu ödemek üzere bununla uğraşıyorum. Çok açıkça söyleyeyim, annem bana “Ne güzel edebiyat yapıp tatlı tatlı yaşasana kızım, her gün sorun, her gün problem, senin niye başın dertten kurtulmuyor, niye bu işlerle uğraşıyorsun?” diyor ama bu iş, öyle bir şey değil işte. O sebeple hani isimlere gerçekten takılmadan, içeriklere bakarak, sorunlarda ortaklaşarak... Ben bu sebeple bizi buluşturan YÖK'e ve kadın çalışmaları birimine hassaten teşekkür ediyorum çünkü bu etkileşimin yolunu onlar bize açıyorlar, bu noktadaki taleplerimiz de kabul görüyor. Ümit ediyorum, daha az problemli, bu rakamların daha iyi sonuçlara ulaştığı bir düzlemde yeniden görüşmek nasip olur. Kitaplarınızın sözü bende, 6284 size emanet.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Zeynep Hanım, anlamadığım, bir çalışma mı yaptınız Ankara Üniversitesiyle?

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ TOPLUM ARAŞTIRMALARI VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ DR. ZEYNEP KEVSER ŞEREFOĞLU DANIŞ – Şöyle: Size verdiğim şeylerde var, toplumsal cinsiyet tartışmalarıyla ilgili çok uzun soluklu, beş ay süren Zoom'dan bir okuma programı düzenledik. Bu arada bu okuma programının -tabii, evraklarda yok- her bir haftasının izlencesini, izlenmesi gereken videolardan tutun da İngilizce-Türkçe makaleler ve kitaplara kadar PDF olarak katılımcılarımızla ve hocalarımızla paylaştık. Her bir hocamız başka haftalarda da gelip yorum yaptı, sorular sordu, bu cumartesi neticelendiriyoruz. Ama bu şunun yolunu açtı bize: Bu konuda konuya oradan ya da buradan bakan insanlar olarak biz asla konuşamayacak bir düzeyde ve düzlemde değiliz ama biz bunu biraz daha akademi içine, ilgisinin muhatap olduğu bir şeye, geriye çekti, açık söylemek gerekirse, o yüzden kamuoyu olarak siz haberdar değilsiniz fakat kitabımızı da inşallah bir yere getirdikten sonra sizinle paylaşmayı ümit ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Teşekkür ediyorum Zeynep Hanım.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Ortaklaştınız mı?

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ TOPLUM ARAŞTIRMALARI VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ DR. ZEYNEP KEVSER ŞEREFOĞLU DANIŞ – Çok ortaklaştığımız nokta oldu, çok tartıştığımız yer oldu ama bütün bunları konuşabiliyor ve paylaşabiliyor olmanın...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Güzel bir şey.

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ TOPLUM ARAŞTIRMALARI VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ DR. ZEYNEP KEVSER ŞEREFOĞLU DANIŞ – Evet.

Üniversitenin, akademinin bu özgürleştirici ortamı, bu imkânının kıymetini gerçekten bilmek gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ÖZNUR ÇALIK – Zeynep Hanım, teşekkür ediyorum.

Kıymetli YÖK Başkanım, değerli arkadaşlar; saat 13.00'den itibaren beş saattir konuşuyoruz. Uzun bir toplantı ve sizleri, kıymetli akademisyenlerimizi, komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımızı, çalışma arkadaşlarımızı yorduk.

Tabii ki şiddet, 21'inci yüzyıldan itibaren devam ediyor ve son yüzyılda çok fazla miktarda konuşmaya başlandı. Özellikle, kadına yönelik şiddet, bizim hepimizin konuşması gereken bir alan. Bugün, öğretmesi gereken kurumlardan bir tanesini dinledik: Değerli YÖK Başkanına ve çok kıymetli akademisyenlerimize çok teşekkür ediyorum. Çok ciddi katkılar aldık ve inşallah, Komisyonumuzun çıktıları içerisinde de söylemlerinizi ve eylemlerinizi yer alacak.

Milletvekili arkadaşlarıma, uzmanlarımıza, hepinize; teşekkür ediyorum ve Komisyon toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.49

